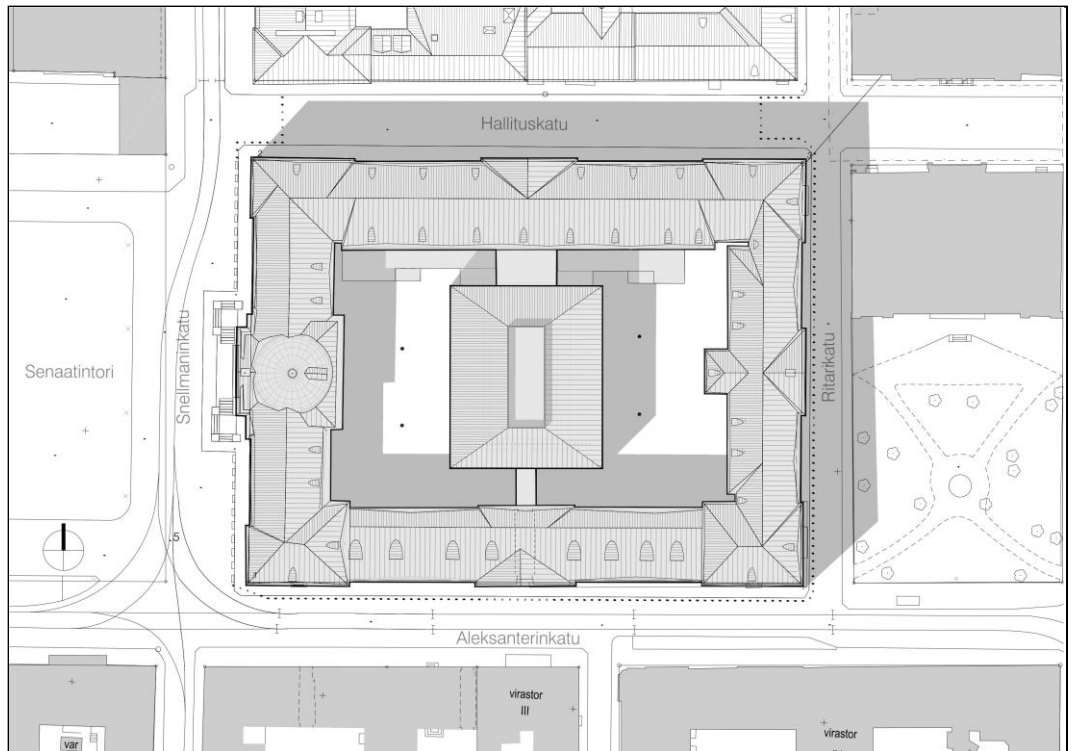

VALTIONEUVOSTON LINNA

1. KAUPUNGINOSA

ASEMAKAAVAN MUUTOKSEN SELOSTUS

Asemakaavan selostus

Päivätty
Diaarinumero HEL 2020-011646
Hankenumero 5318_9
Asemakaavakartta nro 12936

Kaavaselostuksessa esitetään kaavaratkaisun keskeinen sisältö ja suunnittelun vaiheet. Selostusta täydennetään kaavaprosessin edetessä.

Asemakaavan muutos koskee:
Helsingin kaupungin
1. kaupunginosan (Kruununhaka) korttelia 1
sekä katualueita

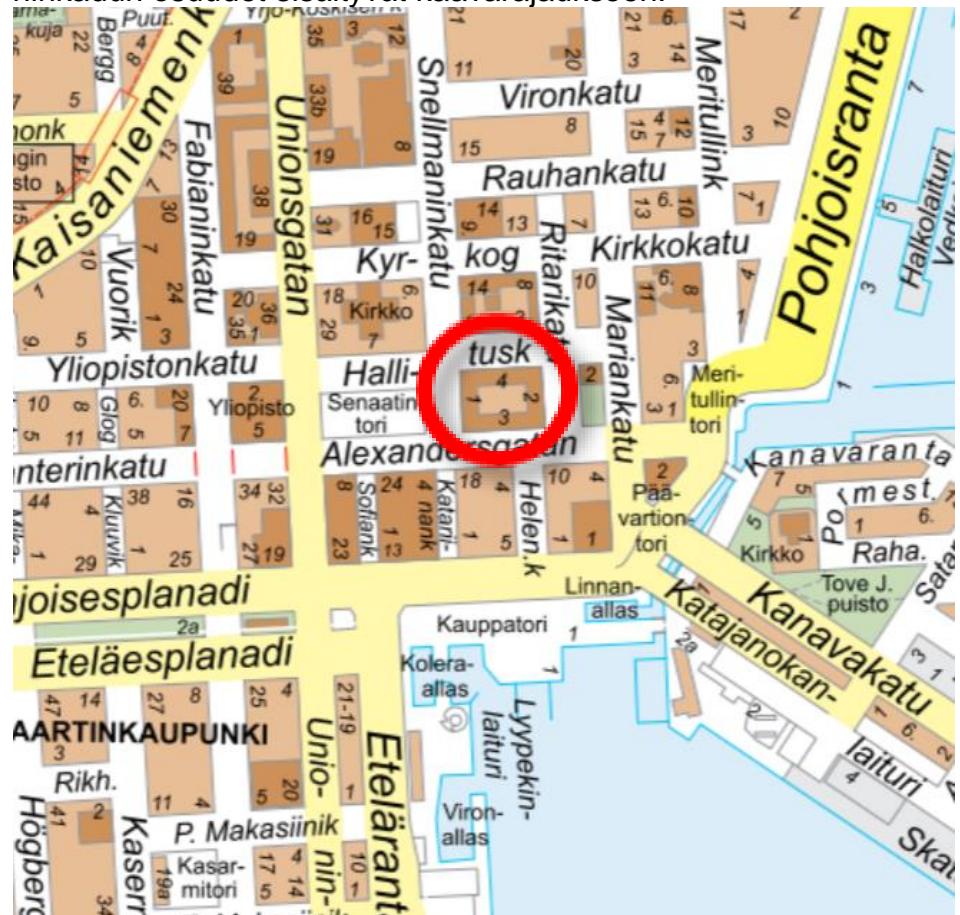
Kaavan nimi:
Valtioneuvoston linna

Laatija:
Helsingin kaupungin asemakaavoituspalvelu

Vireilletulosta ilmoittaminen: 22.8.2022
Nähtävilläolo (MRL 65 §): 9.1.–7.2.2025
Kaupunkiympäristölautakunta:
Hyväksyminen: kaupunginvaltuusto
Voimaantulo:

Alueen sijainti:

Alue sijaitsee Senaatintorin, Aleksanterinkadun, Ritarikadun ja Arpeanum-korttelin välisellä alueella. Hallituskadun ja Snellmanninkadun osuudet sisältyvät kaavarajaukseen.

Kuva: Suunnittelualan sijainti.

Yhteyshenkilöt kaavan valmistelussa

Helsingin kaupunkiympäristön toimiala

Asemakaavoitus: Janne Prokkola, yksikön päällikkö; Kajsa Lybeck, arkkitehti

Kaavapiirtäminen: Pia Havia, suunnitteluavustaja

Liikenne- ja katusuunnittelu: Pekka Nikulainen, johtava liikenneinsinööri

Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu: Kaisa Solin, johtava maisema-arkkitehti

Rakennussuojelu: Sakari Mentu, arkkitehti

Teknistaloudelliset asiat: Mikko Juvonen, tiimipäällikkö; Pekka Leivo, yksikön-päällikkö

Maomaisuuden kehittäminen ja tontit: Tom Qvisen, projektipäällikkö, Ilkka Satola, tiimipäällikkö

Rakennusvalvontapalvelut: Heli Virkamäki, tiimipäällikkö; Juha Sundqvist, arkkitehti

Pelastuslaitos: Esko Rantanen, johtava vanhempi palotarkastaja
Joonatan Suosalo, palomestari

Muut Helsingin kaupungin toimialat

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala: John Lagerstedt

Kaupunginkanslia: Sirpa Kallio, projektinjohtaja

Muut viranomaistahot

Museovirasto: Pekka Lehtinen

Hakijataho

Senaatti-kiinteistöt: Kimmo Mäkelä, Niko Sundell

Valtioneuvoston kanslia: Kristiina Koskiahon, Pasi Heiskanen

Hankesuunnittelu

Antti-Matti Siikala, Arkkitehtitoimisto Sarc+Sigge Oy, Janne Lahti /
rakennuttajakonsultti, A-insinöörit Oy

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	6
Asemakaavan kuvaus	8
Tavoitteet	8
Mitoitus	9
Alueiden käyttötarkoitus ja korttelialueet	9
Liikenne	13
Esteettömyys	14
Ekologinen kestävyys	14
Suojelukohteet	15
Yhdyskuntatekninen huolto	22
Maaperän rakennettavuus, pohjarakentaminen ja pilaantuneisuuden kunnostaminen	22
Ympäristöhäiriöt	23
Pelastusturvallisuus	24
Vaikutukset ja tehtyjen selvitysten yhteenveto	24
Toteutus	26
Suunnittelun lähtökohdat	27
Suunnittelu- ja käsittelyvaiheet	30

Liitteet

- 1 Seurantalomake
- 2 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
- 3 Kuvat ja kartat
 - Sijaintikartta
 - Ilmakuva
 - Asemakaavakartta (A4-koossa)
 - Havainnekuva
 - Ote ajantasa-asemakaavasta
 - Liikenneperiaatesuunnitelma
 - Kuvaliite suojelukohteista
- 4 Viitesuunnitelma
- 5 Korttelin laajennuksen toteutuksen vertailuvaihtoehdot perusteluineen
- 6 Muistio Muinaismuistolain 13§ edellyttämästä neuvottelusta
- 7 ELY-keskuksen suojelupäätökset 7.6.2022 ja 16.2.2024

Luettelo muusta kaavaa koskevasta materiaalista

- Vuorovaikutusraportti
 - Arvottamis- ja suojelukaaviot, 9.4.2021, Arkkitehtitoimisto Sarc Oy
 - Valtioneuvoston linna, kortteliselvitys, rakennushistoriaselvitys, Arkkitehtitoimisto Okulus Oy, 2019
 - Valtioneuvoston linna, Keskeiset rakenteet, rakennushistoriaselvitys, Arkkitehtitoimisto Okulus Oy, 2019
 - Valtioneuvoston linna, rakentumisen vaiheet 1822-, Arkkitehtitoimisto Sarc Oy
 - Helsinki – Kruununhaka - Kortteli 1, Selvitykset arkeologisista tutkimuksista, Arkkitehtitoimisto Schulman Oy, 20.10.2020
 - Helsinki – Kruununhaka – kortteli 1: selvitys arkeologisista tutkimuksista, Hakanpää, Päivi, Luhtala, Johanna, Seesto, Heidi, Senaatti 2020
-

Tiivistelmä

Asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee 1. kaupunginosan (Kruununhaka) korttelia sekä katualuetta (osa Snellmaninkatua ja Hallituskatua). Korttelin tontilla 4 osoitteessa Snellmaninkatu 1 sijaitsee vuosina 1822–53 rakennettu empiretyylinen rakennuksen ulkokehä ja vuosina 1897–1900 sisäpihalle rakennettu entinen painotalo (Valtioneuvoston linna), joka on valtion keskushallinnon käytössä.

ELY-keskus on 7.6.2022 rakennusperintölain nojalla antamalla suojelupäätöksellä (UUDELY/10762/2021, suojelupäätös) suojellut Valtioneuvoston linnan lukuun ottamatta sisäpihalla sijaitsevaa painotalona toiminutta rakennuksen osaa (entinen painotalo).

ELY-keskus on 16.2.2024 antamallaan päätöksellä (UU-DELY/16050/2023, päätös, hylätty) hylännyt Valtioneuvoston linnan sisäpihalla olevaa entistä painotaloa koskevan suojeluesityksen ja toteaa, ettei erillisen vaarantamiskiellon antamiselle löydy perustetta. Päätös ei ole lainvoimainen.

Kaavaratkaisun tavoitteena on mahdollistaa korttelin säilyminen edelleen alkuperäisessä valtion keskushallinnon käytössä laajentamalla Valtioneuvoston linnaa nykyaikaisella hallinto- ja toimistorakennuksella, joka säästää alkuperäiset vanhat ulkokehän rakennukset rakennusteknisesti ja tilallisesti raskailta muutoksilta ja ottaa huomioon alueen historialliset arvot. Sisäpihalle rakennettavan uudisrakennuksen tieltä joudutaan purkamaan entisenä painotalona toiminut rakennuksen osa, niin kutsuttu pihasiipi. Tavoitteena on parantaa merkittävästi ylimmän valtiojohdon työskentelyedellytyksiä huomioiden valtioneuvoston päätöksenteon ja sen valmistelun edellyttämät turvallisuusvaatimukset.

Kaavaratkaisussa on erityisesti pyritty ratkaisemaan sisäpihalle rakennettavan uudisrakennuksen rakentaminen siten, että se sovitetaan suojeltuun Valtioneuvoston linnaan ja korttelipihan ympäristön kaupunkikuvaan, muuta suojellun Valtioneuvoston linnan kokonaisuuden roolia kaupunkikuvassa ja pitkissä kaupunkitilan näkymissä eikä muuta Helsingin merellistä julkisivua.

Voimassa olevan kaavan sr -suojeltava rakennus -merkintä sekä sk -merkintä päätöksestä asetuksen nojalla suojelusta Valtioneuvoston linnan osalta poistetaan kaavaratkaisulla ja korvataan srs -merkinnällä rakennusperintölain nojalla tehdyn suojelupäätöksen rajauksen mukaisesti. Näin kaavaratkaisu mahdollistaa suojelupäätöksen rajauksen ulkopuolelle jäävän entisen painotalon purkamisen.

Kaava-alueelle kohdistuva Senaatintorin aukion osuus merkitään suojeltavaksi merkinnällä sa. Koko aluetta koskee yleinen suojelumääräys, joka kieltää muuttamista, purkamista tai hävittämistä

suojeltavaksi merkittyjä kohteita niin, että niiden rakennustaiteellinen tai kulttuurihistoriallinen arvo vähenee.

Piha-alueen nykyiset pintamateriaalit ja ladontamallit sekä historiallisesti arvokkaat katualueet ja rakenteet määrätään säilytettäväksi tai palautettaviksi mahdollisuuksien mukaan.

Koko kaava-alue on merkitty osaksi muinaismuistolailalla rauhoitetun kiinteän muinaisjäännöksen aluetta merkinnällä sm.

Asemakaavamuutoksen uudisrakentamisen ja olemassa olevan rakennusosan virasto- ja hallintotoimintaa palveleva kerrosala on yhteensä 24 400 (21 050 -1 910 +5 260) k-m². Purettavan entisen painotalon kerrosala on 1 910 k -m². Uudisrakennukseen sijoittuvaa hallinto- ja virastotoimintaa palvelevaa kerrosalaa on 5 260 k-m². Lisäksi koko kaava-alueella saa rakentaa pääkäyttötarkoituksen mukaisia ja muita maanalaisia kellaritiloja asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi. Tontin tehokkuusluku on $e_t = 2,65$.

Kaavaratkaisun myötä tontin kerrosala kasvaa 3 350 k-m²:llä.

Asemakaavassa Hallituskatu merkitään jalankulun ja pyöräilyn kaduksi, jolla huoltoajo on sallittu, merkinnällä pp/h.

Kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa erityisesti siten, että korttelin nykyinen hallinto- ja virastotoiminta voidaan laajentaa vastaamaan valtiorakennuksen tulevaisuuden tarpeisiin ja muutos mahdollistuu vaarantamatta korttelin ulkokehän rakennuksia sovitamattomilta muospaineilta.

Helsingin kaupunki omistaa katualueet. Korttelialue on valtion omistuksessa. Kaavaratkaisu on laadittu hakemuksen johdosta ja kaavaratkaisun sisältö on neuvoteltu hakijan kanssa.

Kaupunkiympäristölautakunta esitti 7.11.2023 kaupunginhallitukselle asemakaavan muutoksen nro 12799 hyväksymistä. Valtuusto palautti päätöksellään 29.5.2024 kaavan nro 12799 uudelleen valmisteltavaksi siten, että alueen kiistattomat historialliset arvot huomioidaan merkittävästi paremmin ensisijaisesti säästämällä purettavaksi esittävä vanha painotalo tai toissijaisesti niin, että uudisrakennus sovitetaan säästyvään vanhaan kokonaisuuteen sen alkuperäistä muotoa enemmän kunnioittavalla tavalla.

Valmistelussa on tutkittu entisen painotalon säilyttämistä ja entistä painotaloa osittain säilyttäviä ratkaisuvaihtoehtoja, joissa rakennusta olisi nostettu 1,5 metriä maanalaisen tilan toimintojen mahdollistamiseksi. Teknisten haasteiden ja toiminnan tehottomuuden takia vaihtoehdot on kuitenkin hylätty, ja päädytty entisen painotalon purkavaan vaihtoehtoon.

Kaavaa valmisteltaessa on otettu huomioon MRL 4 a § ja kaavaratkaisulla on varmistettu, ettei maanpuolustuksen toimintamahdollisuuksia heikennetä.

Kaavaehdotusta on muutettu paremmin Valtioneuvoston linnan ja korttelipihan historialliset arvot huomioon ottavasti siten, että uudisrakennusta on madallettu kerroksella ja rakennuksen runkoa on kavennettu ja muutettu sirommaksi suorakaiteen muotoon. Rakennuksen arkkitehtuuria on muutettu paremmin historiallisen ympäristön huomioon ottavaksi ja pihan kaupunkikuvallinen arvo saa suuremman merkityksen.

Tarkistetun hankesuunnitelman pohjalta laadittu asemakaavan muutosehdotus saa uuden kaavanumeron 12936 arkistoinnin helpottamiseksi. Hankkeen diaarinumero ja hankenumero ovat samat kuin palautetussa asemakaavan muutosehdotuksessa.

Asemakaavan kuvaus

Tavoitteet

Kaavaratkaisun tavoitteena on mahdollistaa korttelin säilyminen edelleen alkuperäisessä valtion keskushallinnon käytössä ja parantaa merkittävästi ylimmän valtiojohdon työskentelyedellytyksiä ottaen huomioon valtioneuvoston päätöksenteon ja sen valmistelun edellyttämät turvallisuusvaatimukset.

Tavoite edellyttää Valtioneuvoston linnan laajentamista nykyaikaisella hallinto- ja viristorakennuksella rakennuskokonaisuuden sisäpihalla. Tavoitteena on säästää alkuperäiset vanhat ulkokehän rakennukset rakennusteknisesti ja tilallisesti raskailta muutoksilta ja ottaa huomioon alueen historialliset arvot.

Sisäpihalle rakennettavan laajennuksen tieltä joudutaan purkamaan sisäpihalla sijaitseva painotalona toiminut rakennuksen osa, koska sitä ei ole mahdollista sisällyttää laajennukseen tai muutenkaan säilyttää uudisrakennuksen lisäksi. Purkamiselle on edellytykset, koska rakennusta ei ole suojeltu suojelupäätöksellä.

Suojelupäätöksen rajauksen ulkopuolelle jäävässä entisessä painotalossa on sen kaltaisia teknisiä rajoitteita, että sitä ei voida hyödyntää osana alueelle sijoitettavaa uudisrakennusta. Rakennuksen säilyttäminen rajoittaisi merkittävästi hankkeeseen olennaisesti liittyvää maanalasta rakentamista ja vaikeuttaisi välttämättömien yhteyksien rakentamista rakennuksen eri osien välillä.

Korttelin uudisrakentaminen sovitetaan ympäristöönsä siten, että vanhat arvokkaat rakennukset säilyvät korttelikokonaisuuden pääroolissa. Uudisrakennuksen korkeus on tarkoitettu sovitettavaksi ympäröivään kattomaisemaan, ja korttelipihan ympäristön kaupunkikuvallinen laatu ja tilallinen hahmotettavuus sekä kohtuulliset

näkymät on tavoitteena säilyttää. Hallituskadun Snellmaninkadun ja Ritarikadun välinen osuus muutetaan jalankulun ja pyöräilyn kaduksi, jolla korttelin huoltoajo on sallittu.

Kaupunginvaltuusto on 13.10.2021 hyväksynyt uuden Kasvun paikka - Helsingin kaupunkistrategian 2021–2025. Kaavaratkaisu edesauttaa kaupunkistrategian tavoitteiden toteutumista siten, että kaupunkirakennetta kehitetään kestävästi, ensisijaisesti uudistamalla ja täydentämällä olemassa olevaa rakennettua ympäristöä huomioiden alueiden erityispiirteet.

Mitoitus

Suunnittelualueen pinta-ala on 12 649 m².

Asemakaavamuutoksen uudisrakentamisen ja olemassa olevan rakennusosan virasto- ja hallintotoimintaa palvelevaa kerrosalaa on yhteensä 24 400 (21 050 -1 910 +5 260) k-m². Purettavan entisen painotalon kerrosala on 1 910 k -m². Uudisrakennukseen sijoittuvaa hallinto- ja virastotoimintaa palvelevaa kerrosalaa on 5 260 k-m². Lisäksi koko kaava-alueella saa rakentaa pääkäyttötarkoituksen mukaisia ja muita maanalaisia kellaritiloja asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi. Tontin tehokkuusluku on $e_t = 2,65$.

Kaavaratkaisun myötä tontin kerrosala kasvaa 3 350 k-m²:llä.

Alueiden käyttötarkoitus ja korttelialueet

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Historia

Senaatintori suunniteltiin uuden pääkaupungin pääaukioksi J.A. Ehrenströmin Helsingin asemakaavassa vuonna 1812. Aukion äärelle kaavailtiin varhaisen pääkaupungin tärkeimmät rakennukset, senaatintalo, kenraalikuvernöörin virka-asunto ja kaupungin luterilainen pääkirkko. Senaatintorin paikalla sijaitsi alkuaan tuntuvasti pienempi vanhan Helsingin Suurtori raatihuoneineen, kirkkoineen ja päävartioineen.

Senaatintorin empiretyylinen monumentaaliaukiokokonaisuus rakentuu arkkitehti C.L. Engelin uusklassillisen arkkitehtuurin vaaraan. Senaatintoria reunustavat julkiset rakennukset ilmentävät keskushallinnon, kirkon ja yliopiston asemaa 1800-luvun Suomessa. Valtakunnan ja Helsingin keskuksena aukiolla on vakiintunut kansallinen symboliasema. Kansainvälisesti aukio on merkittävä, hyvin säilynyt kaupunkitaiteellinen luomus. Senaatintori on kaupungin tunnetuimpia nähtävyyksiä ja Suomi-kuvan osatekijä.

Valtioneuvoston linna Senaatintorin aukion itälaidalla on näyttävä

uusklassismin luomus korinttilaisine temppeleipäätyineen, kupoleineen ja rakennukseen torilta johdattavine edustavine porrassomitelmineen. Rakennuksen tärkeimmät sisätilat ovat senaatin istuntosali pääkerroksessa temppeleipäädyn takana sekä näyttävä porrashuone niin ikään rakennuksen keskilinjassa. Rakennuksen eri-ikäiset siivet muodostavat arkkitehtuuriltaan yhtenäisen, ulkoasultaan klassistisen kokonaisuuden ja sulkevat sisäänsä suuren korttelipihan.

Korttelipihan keskelle rakennettiin vuosina 1897–1900 arkkitehti Ricardo Björnbergin suunnittelema kolmikerroksinen Senaatin kirjapainoa palveleva painotalo. Rakennuksen suurissa painosaleissa on valurautapylväiden kannattelemaat kappaholvit. Rakennusta korotettiin vuonna 1904 latomosalin käsittävällä kerroksella, jossa on niitatut rautaristikot (suunnittelija Gustave Eiffel). Korotus erottuu kaarevin ikkunoin julkisivussa. Painotalon rakentaminen, piha-alueen korkean kallion tasaaminen ja kalliomäestä pohjoissiiiven kylkeen muotoiltu, portain ja kaitein graniitilla viimeistelty terrassi muuttivat Engelin suunnitteleman korttelipihan perusteellisesti.

Carl Ludvig Engelin suunnittelema Valtioneuvoston linna on rakentunut alkuperäisten suunnitelmien mukaiseen asuunsa vuosien 1822–53 aikana osana Helsingin monumentaalikeskustaa. Nykyisen hahmonsä kortteli on saanut Engelin arkkitehtuurin hengessä toteutettujen korotusten ja uudisosien myötä vuoteen 1918 mennessä. Keisarillisen Senaatin talo muuttui keväällä 1917 itsenäisen Suomen Senaatin taloksi ja marraskuussa 1918 siitä tuli Valtioneuvoston linna. Valtioneuvoston linnaan laadittiin 1930- ja 1940-luvuilla kolme pihasiiven korvaavaa toteutumatonta laajennussuunnitelmaa. Arkkitehti Ilmari Launis suunnitteli vuonna 1933 korttelipihan keskelle korkean virastosiiven yhdyskäytävineen. Tuntematon suunnittelija esitti 1930-luvulla sisäpihalle pyöreää, seitsemänkerroksista virastotaloa. Arkkitehti Väinö Vähäkallio laati 1940-luvulla suunnitelman pihan poikki rakennettavasta kuusikerroksisesta virastorakennuksesta.

Helsingin keskustan puhtaspiirteisimpiin kuuluva umpikortteli on ulkokehältään 3–4-kerroksinen, Aleksanterinkadun puoleista, osin kaksikerroksista eteläsiipeä lukuun ottamatta. Siipirakennukset ovat käyneet läpi useita muutos- ja korjausvaiheita. Sisäpihalla olevassa nelikerroksisessa entisessä painotalossa on nykyään toimisto- ja ravintolatiloja.

Kortteli on eri ministeriöiden sekä Valtioneuvoston kanslian käytössä. Kaikki rakennuksen osat entistä painotaloa lukuun ottamatta on suojeltu rakennusperintölain nojalla. Rakennusperintölain nojalla suojeltujen kohteiden suojelua valvoo Museovirasto.

Nykytilanne

Valtioneuvoston linnassa on alkamassa laaja peruskorjaushanke, jonka yhteydessä on katsottu tarkoituksenmukaiseksi sovitella uudisrakentamista korttelin keskiosaan sekä maanalaista rakentamista. Uudisrakentaminen lisää valtioneuvoston työtilojen määrää ja täydentää työympäristön tilavalikoimaa, erityisesti kokoustiloja ja niihin liittyviä kulkuvyöhykkeitä. Uudisrakentaminen kasvattaa korttelin rakennettua kerrosalaa merkittävästi. Korttelin keskelle sijoittuva uudisrakentaminen ja sen maanalaiset ja -päälliset yhteydet edellyttävät pihalla olevan entisen painotalon ja sen yhdys-siiven purkamista korttelin sisältä.

Suojelupäätöksessä todetaan, että ”Rajauksen ulkopuolelle jäävässä pihasiivessä on sen kaltaisia teknisiä rajoitteita, että sitä ei voida hyödyntää osana alueelle sijoitettavaa uudisrakennusta. Rakennuksen säilyttäminen rajoittaisi merkittävästi hankkeeseen olennaisesti liittyvää maanalaista rakentamista ja vaikeuttaisi välttämättömien yhteyksien rakentamista rakennuksen eri osien välillä.”

Suunnittelualueeseen kuuluu Valtioneuvoston korttelin lisäksi osa Snellmaninkadun ja Hallituskadun katualueita sekä osa Senaatin aukokokonaisuutta. 1840-luvulta alkaen jalkakäytäviä päällystettiin kookkailla graniittilaatoilla. Näitä laattoja on edelleen vaalittu siten, että Snellmaninkadun osuuden itälaidan jalkakäytävä koostuu edelleen luonnonkivilaatoista. Snellmaninkatu on muuten nupukiviladottu. Hallituskadulla pohjoinen jalkakäytävä on osittain päällystetty graniittilaatoilla. Etelän puoleista jalkakäytävää reunustaa graniittinen sadevesikouru ja reunakivi. Ajokaista ja muu osuus jalkakäytävistä on pinnoitettu asfaltilla.

Kaavaratkaisu

Valtioneuvoston kortteliin ollaan tekemässä laajennus, jossa joudutaan purkamaan sisäpihalla oleva entinen painotalo ja tilalle rakennetaan nykyaikaiset tarpeet täyttävä paikalleen sovitettu uudisrakennus. Tästä laadittiin asemakaavanmuutos, joka palautettiin valtuustossa valmisteluun historialliset arvot paremmin huomioivan ponnien mukaiseksi, joko ensisijaisesti säästämällä entinen painotalo tai toissijaisesti sovittamalla uudisrakennus säästävään kokonaisuuteen sen alkuperäistä muotoa enemmän kunnioittavalla tavalla.

Aluetta koskee vahvat valtakunnalliset suojeluun ja maanpuolustukseen liittyvät alueidenkäyttötavoitteet. Kaavaa valmisteltaessa on otettu huomioon MRL 4 a § ja kaavaratkaisulla on varmistettu, ettei maanpuolustuksen toimintamahdollisuuksia heikennetä.

Kaavan uudelleen valmistelussa on tutkittu Valtioneuvoston linnan korttelin muutosten toteuttamista molemmilla kaupunginvaltuuston

kirjaamalla tavoilla. Vaihtoehtojen selvittämisessä keskeisinä näkökulmina on pidetty historiallisten arvojen parempaa huomioimista sekä Valtioneuvoston linnaa koskevaa suojelupäätöstä ja valtioneuvoston toiminnan kannalta välttämättömien tilatarpeiden toteuttamista. Lisäksi valtioneuvoston päätöksenteon ja sen valmistelun edellyttämät turvallisuusvaatimukset tulee huomioida. Valtion ylimmän johdon päätöksenteon tilojen ja turvallisuustarpeiden arviointi perustuu Maankäyttö- ja rakennuslain 4 a §:ään, jossa säädetään kansallisesta turvallisuudesta alueidenkäytössä. Painotalon säilyttäminen tai osittainen säästäminen aiheuttaisivat valtioneuvoston turvallisuuteen, toimintaan ja tilatehokkuuteen liittyville tarpeille sellaisia haittoja ja suojeltuihin linnan ulkokehän osiin sellaisia sovittamattomia muutospaineita, että säilyttäminen ei ole tarkoituksenmukaista. Selvitystä selostetaan tarkemmin kohdassa Vaikutukset ja tehtyjen selvitysten yhteenveto sekä liitteessä 5.

Kaavaratkaisussa uudisrakennusta on kaavan palauttamisen jälkeen madallettu yhdellä kerroksella, rakennuksen hahmoa on muutettu suorakaiteen muotoiseksi ja volyymia on pienennetty siten, että sisäpihan kaupunkikuvallinen ympäristö säilyy väljempänä. Rakennus on sovitettu paremmin historiallisesti arvokkaaseen ympäristöön ja sisäpihan kokonaisuuteen sen alkuperäistä muotoa enemmän kunnioittavalla tavalla.

Esitetty uudisrakennusvaihtoehto on noin kolmanneksen pienempi, kuin aiemman valtuuston käsittelyssä olleen tilaohjelman mukainen asemakaavan muutos. Painotalon purkaminen ja uudisrakennusvaihtoehto mahdollistavat kuitenkin maanalaisen tilojen toteuttamisen täysimääräisesti. Valtioneuvoston päätöksenteon ja valmistelutyön vaatimukset toiminnalle ja tilaratkaisuille toteutuisivat siten riittävästi. Ratkaisu ottaa huomioon kadunvarsirakennusten suojeluvaatimukset ja valtioneuvoston toiminnalle asetetut välttämättömät turvallisuuteen ja keskittämiseen liittyvät tavoitteet.

Hallinto- ja virastorakennusten korttelialue (YH)

Asemakaavamuutoksen uudisrakentamisen ja olemassa olevan rakennusosan virasto- ja hallintotoimintaa palvelevaa kerrosalaa on yhteensä 24 400 (21 050 -1 910 +5 260) k-m². Purettavan entisen painotalon kerrosala on 1 910 k-m². Uudisrakennukseen sijoitettava hallinto- ja virastotoimintaa palvelevaa kerrosalaa on 5 260 k-m². Lisäksi koko kaava-alueella saa rakentaa pääkäyttötarkoituksen mukaisia ja muita maanalaisia kellaritiloja asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi. Tontin tehokkuusluku on $e_t = 2,65$. Pihasiiven suurin sallittu korkeus on kolme maanpäällistä kerrosta maksimikorkeuden ollessa +26,5 m. Uudisrakennus tulee sovittaa suojeltuun Valtioneuvoston linnaan ja korttelipihan ympäristön kaupunkikuvaan alueen historialliset arvot huomioiden. Rakennuksen julkisivumateriaali tulee olla kolmikerrosrappaus tai luonnonkivi. Katon on oltava konesaumattua mustaa peltiä.

Kaavaratkaisun myötä tontin kerrosala kasvaa 3 350 k-m²:llä.

Liikenne

Lähtökohdat

Suunnittelualue on osa valmista kantakaupungin kaupunkirakennetta ja saavutettavissa nykyisiä liikenneyhteyksiä käyttäen. Kortteli rajautuu Senaatintoriin ja Snellmaninkatuun, Aleksanterinkatuun, Ritarikatuun ja Hallituskatuun.

Jalankulku

Korttelia ympäröivillä kaduilla jalankulkuolosuhteet ovat hyvät. Jalakäytävien leveydet vastaavat jalankulkijamäärien tarvetta. Kortteli on hyvin saavutettavissa jalankulkijan kannalta.

Pyöräliikenne

Alue on Snellmaninkadun ja Aleksanterinkadun osalta nupukivettyä historiallista kaupunginosaa, jossa liikenne kulkee hitaasti. Pyöräilijä kulkee muun liikenteen seassa. Liittyminen pyörätieverkkoon tapahtuu Aleksanterinkadun poikkikatuja kautta Pohjoisesplanadin pääpyörätielle.

Julkinen liikenne

Lähimmät raitiovaununlinjojen pysäkit ovat Aleksanterinkadulla ja Snellmaninkadulla. Lähimmälle metroasemalle on noin 350 metriä ja päärautatieasemalle noin 850 metriä. Alue on hyvin saavutettavissa joukkoliikenneyhteyksillä.

Autoliikenne

Aleksanterinkadun keskiarkivuorokausiliikennemäärä on nykyisin noin 3 900. Vastaava luku Snellmaninkadulla on noin 1 700, Hallituskadulla 1 000 ja Ritarikadulla 500. Hankkeen liikenneselvityksen liikennemäärät ovat edellä esitettyjä pienempiä, koska ne on tehty koronapandemian aikana. Tontti sijaitsee melko lähellä Pohjoisranta pääkatua, joten tontti on hyvin saavutettavissa myös autoliikenteellä.

Kaavaratkaisu

Asemakaavassa Hallituskatu merkitään jalankulun ja pyöräilyn kaduksi, jolla huoltoajo on sallittu, merkinnällä pp/h.

Tontin lisärakentaminen ja Hallituskadun sulkeminen yleiseltä ajo- ja liikenteeltä muuttaa hieman alueen katujen liikennemääriä. Muutos ei kuitenkaan ole merkittävä.

Jalankulku

Kaavaratkaisu muuttaa Hallituskadun kaduksi, jolla sallitaan jalankulun ja pyöräilyn lisäksi vain huolto liikenne. Muilta osin kaavaratkaisu ei muuta jalankulun olosuhteita. Jalankulkuolosuhteet säilyvät hyvinä.

Pyöräliikenne

Pyöräliikenteen turvallisuus paranee Hallituskadulla, kun katu suljetaan muulta ajoneuvoliikenteeltä kuin huoltoajolta. Muilta osin kaavaratkaisu ei muuta pyöräliikenteen olosuhteita. Tontille osoitetaan 88 pyöräpysäköintipaikkaa, joista 68 kpl on sisätiloissa.

Julkinen liikenne

Julkisen liikenteen järjestelyihin kaavaratkaisulla ei ole vaikutusta.

Autoliikenne

Hallituskatu suljetaan autoliikenteeltä. Tämän vuoksi alueen muiden katujen liikennemäärät hieman lisääntyvät. Lisäys ei ole merkittävä. Muilta osin autoliikenteen järjestelyt säilyvät nykyisellään.

Esteettömyys

Asemakaava-alue on esteettömyyden kannalta normaalia aluetta.

Kaavaratkaisu

Uudisrakentamisen avulla voidaan parantaa huomattavasti Valtioneuvoston linnan työympäristön esteettömyyttä.

Ekologinen kestävyys

Lähtökohdat

Asemakaavoituksen lähtökohtana ovat Kaupunkiympäristön toimialan Ympäristöohjelma 2019–2021, ”Hiilineutraali Helsinki 2035-toimenpideohjelma” sekä hankkeeseen ryhtyvän sekä rakennuksen tulevan pääkäyttäjän asettamat kestävyystavoitteet.

Purettavaa rakennusta koskee rakennusjärjestyksen määräykset, joiden mukaan ennen purkamistyön aloittamista on laadittava purkamissuunnitelma. Käyttökelpoiset rakennusosat on käytettävä uudelleen ensisijaisesti kyseiselle tontille rakennettavien rakennusten ja rakennelmien rakentamisessa tai toissijaisesti muualla tapahtuvassa rakentamisessa.

Kaavaratkaisu

Kaavaratkaisu perustuu olemassa olevan katu- ja

kunnallisverkoston hyödyntämiseen sekä olemassa olevan hallinto- ja virastokorttelin kadunvarsirakennusten säilyttämiseen ja kehittämiseen. Olemassa olevan sisäpihan entinen painotalo joudutaan purkamaan. Rakennuksen tai sen osan purkamista koskevan lupahakemuksen mukaan on liitettävä selvitys rakennuksen purkumateriaalien kestävästä käsittelystä.

Suojelukohteet

Lähtökohdat

Valtioneuvoston kortteli sekä suunnittelualueen katualueet (osa Snellmaninkatua ja Hallituskatua) kuuluvat valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön ja Museoviraston RKY 2009-kohdeluettelo ”Senaatintori ympäristöineen”, sekä osin RKY-kohdeluettelo ”Aleksanterinkatu”.

Asemakaavan muutosalue sijaitsee Vironniemen Helsingin vanhan kaupunginosan asemakaava-alueella (nro 8980). Asemakaava-alueella on osa luokiteltua kiinteää muinaisjäännösalueetta (Museoviraston muinaisjäännösrekisteri, tunnus 1000006099) ja se on rauhoitettu muinaismuistolailalla. Alueen vanhat kulttuurikerrokset ovat muinaismuistolain (295/1963) perusteella suojeltuja, vaikka kaavassa ei olisi siitä merkintää. Hallituskadulla ja korttelin eteläosassa on osa-alueita, joiden kohdalla on osittain arkeologisessa mielessä kajoamatonta aluetta.

Valtioneuvoston linna ja katuosuudet kuuluvat osaksi vuonna 1988 empire-keskustalle laadittua voimassa olevaa kaavaa nro 8980. Kaikkia kaavaratkaisun rakennuksia koskee merkintä sr: suojeltava rakennus sekä sk: valtion omistamien kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten suojelusta annetun asetuksen mukaan suojeltava rakennus. Katualueella sijaitsevat ulkoportaat Senaatintorin suuntaan on merkitty s: suojeltava kohde. Senaatintorin aukio, jonka merkintä ulottuu Snellmaninkadun yli korttelirajaan saakka, on merkitty sa: Suojeltu aukio. Tämän aukion käyttötarkoitukseen, tilaseinämiin tai rakennelmiin kohdistuvia muutoksia koskevista suunnitelmista on pyydettävä lausunto Helsingin kaupunginmuseolta ja varattava Museovirastolle tilaisuus lausunnon antamiseen.

Lisäksi kaavan nro 8980 koko alueella on voimassa merkintä (s_s_s_), jossa todetaan alueen olevan historiallisesti, kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas. Kaavan alueella ei suojeltaviksi määrättyjä rakennuksia, rakennusten osia, aitoja, ulkoportaita, muistomerkkejä, puurivejä tai kiveyksiä saa muuttaa, purkaa tai hävittää, niin että kohteen tai sen ympäristön rakennustaiteellinen tai kulttuurihistoriallinen arvo vähenee. Kaavan alueella on ennen rakennusluvan myöntämistä pyydettävä lausunto Helsingin kaupunginmuseolta ja varattava Museovirastolle tilaisuus lausunnon antamiseen.

Valtioneuvoston linna entistä painotaloa lukuun ottamatta on suojeltu ELY-keskuksen 7.6.2022 (JUDELY/10762/2021, suojelupäätös) antamalla suojelupäätöksellä.

Valtioneuvoston linna on suojeltu valtioneuvoston päätöksellä 18.9.1980, valtion omistamien kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten suojelusta annetun asetuksen (278/1965) nojalla, joka on kumottu asetuksella valtion omistamien rakennusten suojelusta (480/1985), jolloin aiemman asetuksen nojalla tehdyt suojelupäätökset ovat edelleen jääneet voimaan. Asetus 480/1985 on kumottu lailla rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010), jonka 24 §:n 5 momentin mukaan lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla tehty päätös valtion omistaman rakennuksen suojelusta pysyy voimassa, kunnes rakennuksen suojelusta on päätetty rakennusperintölain mukaisesti. Asetussuojelupäätös kumoutui sen korvanneella rakennusperintölain mukaisella suojelupäätöksellä 7.6.2022.

ELY-keskuksen suojelupäätöksessä todetaan Valtioneuvoston linnan suojelusta muun muassa, että

”Rakennusperintölain 2.3§:n, 1. kohdan osalta ELY-keskus toteaa, että Valtioneuvoston linna on valtakunnallisesti merkittävä kohde. Valtioneuvoston linnalla on rakennusperintölain 2 §:n ja 8 §:n (kohdat 1–6) tarkoittamaa merkitystä ja sillä on valtakunnallisesti merkittävä historiallinen, kaupunkikuvallinen ja kulttuurihistoriallinen arvo. Kiinteistö kuuluu Senaatintorin valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY2009).”

”Rakennusperintölain 2.3 §:n, 2. kohdan mukainen suojeleminen asemakaava-alueella tulee kyseeseen lähinnä sisätilojen suojelun osalta. Valtioneuvoston linnassa on poikkeuksellisen arvokkaita sisätiloja ja sisustusta. Asemakaavalla ei ole mahdollista suojella sisätiloja siinä määrin kuin nyt on tarpeen, minkä vuoksi sisätilojen suojeleminen on turvattava rakennusperintölailla.”

”Kohteessa on käynnistymässä mittava peruskorjaus ja uudisrakentamishanke sekä siihen liittyvä asemakaavan muutos. Asemakaava on alueidenkäytön suunnittelun väline ja sisätilojen suojeleminen on tarkoitus ratkaista rakennusperintölailla. ELY-keskus pitää Museoviraston suojeluesityksen ehdotusta suojelumääräyksiksi selkeinä, johdonmukaisina ja konkreettisina erityisesti sisätilojen osalta, minkä vuoksi erityislain mukaiselle suojelulle on perusteet.”

”Päädettäessä edellä kerrottuun viitaten sisätilojen suojelemiseen rakennusperintölailla, ELY-keskus pitää myös valtakunnallisesti erityisen merkittävän rakennuskokonaisuuden suojelemista samalla lailla tarpeellisenä (rakennusperintölain 2 §).”

”Valtioneuvoston linnan rakennusvaiheet on säilytettävä toisiaan

täydentävinä kokonaisuuksina. Suojelutarve kohdistuu rakennuksen ulkoasuun, rakennusrunkoon, keskeisiin sisätiloihin ja niiden kiinteään sisustukseen, koristemaalauksiin ja kiinteisiin koristeisiin sekä kokonaistaideteoksen mukaisin periaattein toteutettuun irtaimeen kalustukseen presidentin esittelysalissa. Piha-alueen suunnittelussa tulee huomioida ratkaisujen sopiminen historialliseen kokonaisuuteen.”

”Rakennusten ulkoasu muodostuu julkisivun ja vesikaton rakennusosista, yksityiskohdista, materiaaleista ja väryksestä. Julkisivuaukkoihin liittyvät alkuperäiset rakennusosat eli ikkunat, ovet, portit ja luukut ovat ulkoasuun liittyvä kokonaisuus myös sisäpuolisine osineen. Parvekkeiden, ulkoportaikkojen ja -portaiden, porttikäytävän ja portiikkien sisäpinnat sekä ulkoasuun liittyvät rakennusosat ja yksityiskohdat kuten alkuperäiset valaisimet, kiinteät veistokset (reliefit), koristeet ja kellot ovat osa julkisivua. Terassi käsitetään kuten ulkoasu.”

ELY-keskuksen suojelupäätöksessä todetaan entisen painotalon osalta muun muassa, että ”Valtioneuvoston linnan sisäpihalla sijaitsevalla painotalona tunnetulla rakennuksella ja siihen kytkeytyvällä siivellä on kiistatta rakennus- ja kulttuurihistoriallista arvoa. Museovirasto pitää sen purkamista perusteltuna, koska pihasiivessä on sen kaltaisia teknisiä rajoitteita, että sitä ei voida hyödyntää osana pihalle aiottua uudisrakennusta. Painotalon säilyminen rajoittaisi merkittävästi hankkeeseen olennaisesti liittyvää maanalaista rakentamista ja vaikeuttaisi välttämättömien yhteyksien rakentamista rakennuksen eri osien välillä.”

Lisäksi suojelupäätöksessä todetaan, että ”Valtioneuvoston tilastrategian mukaan rajauksen tekeminen on välttämätöntä, vaikka muutoksen myötä menetetään arkkitehtonisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas pihasiipi.” ja ”Valtioneuvoston tekemien selvitysten (2018, 2019) ja hankesuunnitelma (2020) mukaan riittävän suuri uudisrakennus sekä siihen liittyvä pihakannen alainen rakentaminen on välttämätön edellytys korttelin säilymiselle edelleen alkuperäisessä valtion keskushallinnon käytössä. Uudisrakentaminen säästää alkuperäiset ulkokehän rakennukset rakennusteknisesti ja tilallisesti raskailta muutoksilta.”

Suojelupäätöksessä ”ELY-keskuksen näkemyksen mukaan asiaa tulee punnita ja harkita myös yleisen edun näkökulmasta. ELY-keskus pitää yleisen edun näkökulmasta erityisen perusteltuna, että Valtioneuvoston linna säilyy valtion ylimmän johdon käytössä. Tämä edellyttää, että sille taataan turvalliset ja asianmukaiset työtilat. Mainitusta johtuen painotalolla ei voi katsoa olevan sellaista merkitystä yleisen edun kannalta, että sen tulisi säilyä. Myöskään Museoviraston lausunto ei tue sitä. Sillä seikalla, että Valtioneuvoston linna säilyy Suomen ylimmän valtiojohdon käytössä sen sijaan, on erityisen suurta merkitystä yleisen edun kannalta.”

Entisestä painotalosta on tehty suojeluesitys marraskuussa 2023.

ELY-keskus on 16.2.2024 antamallaan päätöksellä (UU-DELY/16050/2023, päätös, hylätty) hylännyt Valtioneuvoston linnan sisäpihalla olevaa entistä painotaloa koskevaa suojeluesitystä ja toteaa, ettei erillisen vaarantamiskiellon antamiselle löydy perustetta. Päätöksessä todetaan, että edellytyksiä ELY-keskuksen 7.6.2022 tekemän suojelupäätöksen muuttamiselle ei ole. ELY-keskus ei määrää Valtioneuvoston linnan sisäpihalla sijaitsevaa painotaloa suojeltavaksi. Päätös ei ole lainvoimainen.

ELY-keskus toteaa päätöksessään muun muassa, että ”esityksen tekijät esittävät erillisen kuulemisen järjestämistä ja vaarantamiskiellon antamista. Asiakirjojen perusteella erillisille rakennusperintölain 7 §:n mukaiselle kuulemiselle ei ole tarvetta. Rakennus on suojeltu voimassa olevassa asemakaavassa, eikä sitä koskeva poikkeamis- tai purkamislupahakemus ole vireillä. Mainitusta johdun rakennusperintölain 6 §:n mukaiselle vaarantamiskiellollekaan ei ole tarvetta.”

”Rakennusperintölain 2.2 §:n mukaan rakennusperinnön suojelemisesta asemakaava-alueella sekä alueella, jolla on voimassa rakennuskielto asemakaavan laatimista varten, säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999). Rakennusperintölain 2.3 §:n mukaan lakia sovelletaan kuitenkin 2 momentin estämättä myös 2 momentissa tarkoitettulla alueella, jos: 1) kohteella on valtakunnallista merkitystä; 2) kohteen säilymistä ja suojelua ei voida turvata maankäyttö- ja rakennuslailla ja sen nojalla annetuilla säännöksillä tai määräyksillä tai 3) kohteen suojeluun tämän lain mukaisesti on erityisiä syitä asemakaavoitustilanteen vuoksi.”

”Kohteessa on käynnistymässä laaja peruskorjaus ja uudisrakentamishanke sekä siihen liittyvä asemakaavan muutos, joka mahdollistaa painotalon korvaamisen uudisrakennuksella. Valtioneuvoston linna on suojeltu ELY-keskuksen 7.6.2022 tekemällä päätöksellä. Painotalo on rajattu suojelupäätöksen ulkopuolelle muun muassa sillä perusteella, että sen korvaava uudisrakennus mahdollistaa Valtioneuvoston linnan arvokkaimpien osien suojelutavoitteiden turvaamisen sekä valtioneuvoston toiminnan mahdollistamisen rakennuksessa. Vireillä oleva asemakaavan muutos on suojelupäätöksen mukainen.”

”ELY-keskus katsoo, että painotalolla ja siihen kytkeytyvällä siivellä on kiistaton rakennus- ja kulttuurihistoriallinen arvo. Museoviraston mukaan rakennuksen suojelu ei ole kulttuurihistoriallisesti perusteltua, mikäli se heikentää ratkaisevasti valtioneuvoston toimintaedellytyksiä korttelissa. Museoviraston 7.10.2021 tekemän suojeluesityksen mukaan rakennuksen purkaminen on perusteltua, koska pihasiivessä on sen kaltaisia teknisiä rajoitteita, että sitä ei voida hyödyntää osana pihalle aiottua uudisrakennusta. Painotalon säilyminen rajoittaisi merkittävästi hankkeeseen

olennaisesti liittyvää maanalaista rakentamista ja vaikeuttaisi välttämättömien yhteyksien rakentamista rakennuksen eri osien välillä.”

”Valtioneuvoston kanslian näkemyksen mukaan painotalon korvaava uudisrakennus mahdollistaa muun muassa arvokkaampien rakennusten suojelun, toiminnallisten ja turvallisuuteen liittyvien keskeisten näkökohtien riittävän laajan huomioon ottamisen sekä empirekorttelin historiallisen jatkuvuuden. Senaatti-kiinteistöt painottaa samoja näkökohtia.”

”Helsingin kaupunki katsoo, että Valtioneuvoston linnan rakennuskokonaisuuden säilyminen katukuvassa eheänä osana Senaatintorin ympäristöä on tärkeää. Tämä edellyttää, että rakennuksessa mahdollistetaan turvalliset sekä asian- ja tarkoituksenmukaiset työtilat.”

”Museoviraston mukaan painotalolla on rakennusperintölain 8 § tarkoittamaa valtakunnallista merkitystä ja se sijoittuu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun ympäristöön. Rakennuksessa on säilynyt osittain alkuperäisiä holveja sekä rakennusteknisiä osia ja detaljeja. Tältä osin sen suojelulle olisi perusteita rakennusperintölain 2.2. §:n kohtien yksi ja kaksi perusteella. Korttelissa on vireillä asemakaavan muutos, joten kolmas kohta ei tule sovellettavaksi. Mainitun säännöksen lisäksi suojelun edellytyksiä tulee arvioida myös rakennuksen omistajan, käyttäjän sekä yleisen edun näkökulmasta.”

”Kuten ELY-keskus totesi 7.6.2022 tekemässään päätöksessä, suojelukysymystä tulee punnita ja harkita myös yleisen edun näkökulmasta. ELY-keskus pitää tässäkin tapauksessa yleisen edun näkökulmasta tarkoituksenmukaisena, että Valtioneuvoston linna säilyy valtion ylimmän johdon käytössä. Tämä edellyttää, että sille taataan turvalliset ja asianmukaiset työtilat, kuten valtioneuvoston kanslia on todennut. Suojeluesityksestä annetuista lausunnoista ilmenee, että painotalon korvaaminen uudisrakennuksella turvaa arvokkaan Valtioneuvoston linnan rakennuskokonaisuuden (ulkokehä) säilymisen osana Senaatintorin arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä ja turvaa valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön (RKY 2009) arvot. Mainitusta johtuen painotalolla ei voi katsoa olevan sellaista merkitystä yleisen edun kannalta, että sitä ei voisi korvata valtioneuvostoa ja ministeriöitä palvelevalla uudisrakennuksella. Sillä seikalla, että Valtioneuvoston linna säilyy Suomen ylimmän valtiojohdon käytössä osana valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä sen sijaan, on erityisen suurta merkitystä yleisen edun kannalta. Ratkaisu turvaa lisäksi kulttuuri- ja rakennushistoriallisesti poikkeuksellisen arvokkaan rakennuksen sisätiloja ja ulkoasua koskevien suojelutavoitteiden turvaamisen.”

”Suojeluesityksen tekijät ovat vastineessa todenneet, että painotalon purkamista ja sen korvaavaa rakentamista on perusteltu sillä, että ratkaisun myötä arvokkaimpiin rakennuksiin ei voi kohdistaa niitä heikentäviä muutoksia. Vastineessa todetaan, että suojeltuun rakennukseen ei mainitun kaltaisia muutoksia enää voida kohdistaa. ELY-keskus toteaa selvyuden vuoksi edellä kerrottuun viitaten, että painotalo ei mahdollista annettujen lausuntojen perusteella valtioneuvoston ja ministeriöiden toimimista valtioneuvoston linnan korttelissa, joka on valittu niiden sijoituspaikaksi. Toiminnot edellyttävät uutta painotalon korvaavaa rakennusta.”

”Valtioneuvoston ja ministeriöiden vaihtoehtoisesta sijoituspai- kasta päättävät edellä mainitut tahot, eikä sitä ratkaista tällä suojelupäätöksellä. Tällä päätöksellä ei myöskään oteta kantaa valtion toimitilastrategiaan. ELY-keskus ei myöskään kyseenalaista turvallisuusnäkökulman osalta Senaatti-kiinteistöjen ja Valtioneuvoston kanslian asiantuntemusta.”

”Esityksen tekijät kantavat huolta, että purkamis- ja uudisrakentamishanke tulisi jatkossa viemään pohjan rakennusperintölain soveltamiselta. ELY-keskus huomauttaa, että kukin rakennussuojeluesitys tutkitaan yksilöllisesti ja ratkaistaan rakennusperintölain säännösten nojalla.”

”Lopuksi ELY-keskus toteaa, että valtioneuvoston linnan ja sen sisäpihalla olevan painotalon suojelukysymys on tutkittu voimassa olevassa suojelupäätöksessä. Vireillä oleva asemakaavan muutosehdotus on voimassa olevan suojelupäätöksen mukainen. Annettujen lausuntojen perusteella Valtioneuvoston linnan uudisrakentamishankkeen osalta ei ole ilmennyt sellaista uutta tietoa, jonka perusteella painotalon säilyminen olisi mahdollista. Edellä kerrottuun viitaten edellytyksiä ELY-keskuksen 7.6.2022 tekemän suojelupäätöksen muuttamiselle ei ole.”

Kaavaratkaisu

Vanhaa painotaloa lukuun ottamatta Valtioneuvoston linna on suojeltu rakennusperintölain nojalla (suojelupäätös 7.6.2022). Valtioneuvoston linnan ja sen pääportaiden sekä pihanpuolen terassin suojelua koskevat suojelumääräykset on annettu suojelupäätöksessä.

Kaavaratkaisussa poistetaan voimassa olevan kaavan suojelumerkinnot (sr) Suojeltava rakennus, sekä (sk) Valtion omistamien kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten suojelusta annetun asetusten mukaan suojeltava rakennus. Valtioneuvoston linnalle osoitetaan suojelumerkintä (srs) Rakennusperintölain nojalla suojeltu rakennus. Valtioneuvoston linnan ja sen pääportaiden sekä pihanpuolen terassin suojelua koskevat suojelumääräykset on annettu suojelupäätöksessä.

Näin kaavaratkaisu mahdollistaa suojelupäätöksen rajauksen ulkopuolelle jäävän entisen painotalon purkamisen.

Kaupunkikuvallisessa mielessä, symbolisesti ja keskustan elävyyden vaalimisen näkökulmasta on erittäin tärkeää, että Valtioneuvoston linnan katukuvassa näkyvä rakennuskokonaisuus säilyy eheänä osana historiallista Senaatintorin ympäristöä ja kortteli säilyy valtion ylimmän johdon käytössä. Tämä edellyttää, että rakennuksessa mahdollistetaan tavoitellun käytön mukaiset turvalliset, asian- ja tarkoituksenmukaiset työtilat. Mainitusta johtuen sekä huomioon ottaen ELY-keskuksen suojelupäätös, entisellä painotalolla, vaikka sillä on arkkitehtonisia arvoja, ei voi katsoa olevan yleisen edun kannalta sellaista merkitystä, että se tulisi säilyttää. Sillä seikalla, että Valtioneuvoston linna säilyy Suomen ylimmän valtiojohdon käytössä, on erityisen suurta symbolista ja historiallista merkitystä pääkaupungin kannalta sekä toiminnallista ja kulttuurihistoriallista merkitystä kulttuuriperinnön säilymisen, keskustan elävyyden vaalimisen ja kaupunkikuvan kannalta.

Senaatintorin suojellun aukion itäosa merkitään sa: Suojeltavan aukion osa.

Piha-alueen nykyiset pintamateriaalit ja ladontamallit sekä Snellmaninkadun ja Hallituskadun historiallisesti arvokkaat katualueet ja rakenteet määrätään säilytettäviksi tai palautettaviksi mahdollisuuksien mukaan.

Lisäksi suojelukaavan koko alueella on voimassa määräys, jossa todetaan alueen olevan historiallisesti, kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas. Kaavan alueella ei suojeltaviksi määrättyjä rakennuksia, rakennusten osia, aitoja, ulkoportaita, muistomerkkejä, puurivejä tai kiveyksiä saa muuttaa, purkaa tai hävittää, niin että kohteen tai sen ympäristön rakennustaiteellinen tai kulttuurihistoriallinen arvo vähenee. Kaavan alueella on ennen rakennusluvan myöntämistä kuultava museoviranomaisia. Voimassa olevan kaavan saman sisältöinen s-s-s -merkintä on poistettu.

Koko kaava-alue on merkitty osaksi muinaismuistolaillla rauhoitetun kiinteän muinaisjäännöksen aluetta merkinnällä sm.

Kaavaratkaisun yhteydessä on käyty Muinaismuistolain 13 § mukainen neuvottelu ja kaavaratkaisuun on kirjattu määräys kiinteän muinaisjäännöksen riittävien arkeologisten tutkimusten toteuttamisen varmistamiseksi. Asemakaava-alueella on suoritettava arkeologinen tutkimus ennen rakennustöitä tai valvonta maanrakennustöiden aikana. Mahdollisen kiinteän muinaisjäännöksen dokumentointi ja siihen kajoaminen sovitaan yhteistyössä Museoviraston kanssa lain vaatimien neuvottelujen mukaisesti.

Yhdyskuntatekninen huolto

Lähtökohdat

Kaava-alue on yhdyskuntateknisen huollon verkoston piirissä.

Kaavaratkaisu

Kaavaratkaisun toteuttaminen ei edellytä uuden yhdyskuntateknisen huollon verkostojen rakentamista.

Maaperän rakennettavuus, pohjarakentaminen ja pilaantuneisuuden kunnostaminen

Lähtökohdat

Asemakaavamuutoksen kohteena oleva tontti sijaitsee Hallituskadun ja Aleksanterinkadun välissä, itäpuolella on Ritarikatu ja länsipuolella on Senaatintori. Maanpinta viettää jyrkästi etelään ollen Hallituskadulla ylimmillään tasolla +11,1 ja Aleksanterinkadulla tasolla +4,9.

Nykyinen rakennus on 1800-luvun alkupuolella rakennettu 4 kerroksinen tiilirunkoinen rakennus. Rakennuksessa on yksi kellarikerros. Perustukset ovat alun perin maan- ja kallionvaraisia kivilaidosperustuksia Hallituskadun puolella perustukset ovat kallionvaraisia. Aleksanterinkadun puoleisen osan perustuksia on vahvistettu 1980-luvun lopulla lyötävillä teräspaaluilla. Rakennuksen kuormat on siirretty paaluille perustuksen molemmin puolin tehdyillä teräsbetonisilla kuormansiirtopalkeilla, jotka on jännitetty yhteen seinän läpi asennetuilla vetotangoilla. Rakennusta ympäröivät katualueet on kauttaaltaan päällystetty. Pinnassa on täyttökerros 1...3 metriä, joka muodostuu yläosaltaan liikennealueen rakennekerroksista ja alempana sekalaisesta täytöstä. Hallituskadun alueella täytön alla on kallion pinta lähimmillään alle 2 metrin syvyydessä maanpinnasta. Kallion pinta laskee etelään päin ollen Aleksanterinkadun alueella alimmillaan 14 metrin syvyydessä maanpinnasta. Maaperä täyttökerroksen alla on keskitiivistä ja löyhää hiekkaa ja siltistä hiekkaa ja paikoin saattaa esiintyä savi-kerroksia.

Pohjaveden pinta on kaavamuutosalueella vaihdellut välillä +0,8...+2 ollen usean metrin syvyydessä maanpinnasta. Pohjaveden pinta havaittiin asennetusta putkesta toukokuussa 2020 tasolla +0,8. Kaavamuutosalueen läheisyydessä sijaitsee useita puupaaluperustaisia rakennuksia.

Nykyisessä pihasiivessä on aiemmin ollut painotoimintaa, joka on saattanut aiheuttaa maaperän pilaantumista.

Helsingin maanalaisessa yleiskaavassa nro 12704 (tullut voimaan

19.8.2021) on kaavamuutosalueelle osoitettu ohjeellisesti suunniteltu liikennetunneli (keskustatunneli).

Kaavaratkaisu

Sisäpihan uudisrakennus voidaan alustavan arvion mukaan perustaa kallion varaisesti. Nykyisiä perustuksia joudutaan rakennustyön aikana vahvistamaan. Perustukset, joiden alle tehdään kaivuja tai louhintoja kannakoidaan porapaaluilla.

Kohteeseen on laadittu ympäristönseurantaohjelma, jossa on esitetty rakentamisen aikaiset seurantatoimenpiteet. Asemakaavassa on lisäksi annettu määräys pohjaveden laskemisen kieltämiseksi. Alustavissa suunnitelmissa on pohjaveden alenemisen estäminen esitetty tehtävän pohjavesipinnan alapuolinen kaivannon osa vesitiiviinä. Maanvaraisten perustusten alueella tehdään vesitiivis patoseinä suihkuinjektioinnilla ja sen alle verhoinjektointi ja jatkamalla patolinja kalliossa verhoinjektointina kaivannon ympäri.

Asemakaavassa on annettu määräys koskien maaperän pilaantuneisuuden selvittämistä ja kunnostamista.

Maanalaisen yleiskaavan mukainen liikennetunneli ei aiheuta rajoitteita asemakaavan toteuttamiselle. Kaavamuutosalueelle ei saa toteuttaa geotermiseen energiaan perustuvaa järjestelmää, joka vaarantaa maanalaisen yleiskaavan mukaisen liikennetunnelin toteuttamisen. Mahdollisen geotermisen lämpökaivon ja maanalaisten tilojen ja tilavarausten väliin tulee jättää vähintään 20 metrin suojavyöhyke.

Ympäristöhäiriöt

Lähtökohdat

Kaava-alueelle kohdistuu liikenteestä melua. Lähikatujen ajoneuvoliikenteen määrät ovat melko pieniä. Mutta runsas raitioliikenne ja Snellmaninkadun ja Aleksanterinkadun risteysalueelle sijoittuvat monet vaihteet lisäävät melua huomattavasti. Katuun rajautuviin julkisivuihin kohdistuu Helsingin kaupungin meluselvityksen mukaan noin 65–75 dB keskiäänitaso päiväaikaan. Muutoin korttelialue on suojassa liikenteen haitoilta.

Raitioliikenteestä kohdistuu maa- ja kallioperään värähtelyä, joka saattaa aiheuttaa rakennuksissa korvin kuultavaa runkomelua tai havaittavaa tärinää.

Kaavaratkaisu

Ajoneuvoliikenteen tai raitioliikenteen määrän ja siten melutasojen ei arvioida oleellisesti muuttuvan tulevaisuudessa.

Hallinto- ja virastorakennusten korttelialueella voidaan soveltaa liike- ja toimistotilojen melutason ohjearvoa ($L_{Aeq\ 7-22}$) 45 dB, jonka voidaan arvioida toteutuvan normaalein ulkovaipparakentein. Eri toimintojen vaatima ääniympäristö ja niihin soveltuva taustamelutaso voivat kuitenkin vaihdella tilakohtaisen käyttötarkoituksen mukaan. Myös tärinän ja runkomelun tavoitearvot riippuvat tilatyyppistä ja vaimennusmahdollisuudet ovat erilaisia olemassa olevassa rakennuksessa ja uudisrakennuksessa. Näin ollen kaavassa on määrätty liikenteen haittojen huomioon ottamisesta joustavasti: Rakennus tulee suunnitella siten, että rakennuksen sisätiloissa saavutetaan melun, runkomelun ja tärinän osalta tilojen käyttötarkoitusten edellyttämät olosuhteet. Runkomelun ja tärinän osalta tulee jatkosuunnittelussa varmistaa tavoitearvoihin verraten, ettei tiloihin aiheudu merkittävää ihmisten kokemaa häiriötä. Kattavimmin tärinän ja runkomelun raja-arvoja eri käyttötarkoituksiin suunniteltujen rakennusten eri tilatyypeille on esitetty standardissa Rakennusten akustinen suunnittelu ja laatuluokitus.

Pelastusturvallisuus

Lähtökohdat

Hankkeeseen on laadittu alustava palotekninen suunnitelma uudisrakennuksen, sekä olemassa olevan rakennuksen muutostöiden osalta ja suunnitteluratkaisut on esitetty pelastuslaitokselle.

Kaavaratkaisu

Asemakaava luo edellytykset palo- ja pelastusturvallisuuden määräysten mukaiselle jatkosuunnittelulle ja toteutukselle.

Vaikutukset ja tehtyjen selvitysten yhteenveto

Yhteenveto laadituista selvityksistä

Alueelle on laadittu useampi rakennushistoriallinen selvitys keskeisistä korttelin ja rakennusten rakenteista sekä arkeologisesta tutkimustyöstä. Hankkeesta on laadittu perusteelliset hankesuunnitelmavaiheen tekniset selvitykset.

Valtuuston palautuksen jälkeen on laadittu uusi selvitys korttelin laajennuksen toteutuksen vertailuvaihtoehtoista ja valitusta ratkaisusta perusteluineen, jonka tiivistelmä on liitetty aineistoon (Liite 5). Vaihtoehtojen selvittämisessä on keskeisinä näkökulmina pidetty historiallisten arvojen huomioimista aiempaa paremmin linnan pihan kaupunkikuvallisessa kokonaisuudessa ja valtioneuvoston toiminnan kannalta välttämättömien tilatarpeiden toteutumisesta sekä valtioneuvoston päätöksenteon ja sen valmistelun edellyttämien turvallisuusvaatimusten huomioon ottaminen. Valtion ylimmän johdon päätöksenteon tilojen ja turvallisuustarpeiden arviointi perustuu Maankäyttö- ja rakennuslain 4 a §:ään, jossa

säädetään kansallisesta turvallisuudesta alueidenkäytössä. Suunnittelun yhteydessä on tutkittu seuraavat vaihtoehdot: 1) Painotalon säilyttäminen nykyisellään, 2) Painotalon säilyttäminen sekä rakennuksen laajentaminen uudisosilla, 3) Painotalon säilyttäminen siten, että sen perustukset puretaan ja vanha runko nostetaan sekä rakennusta laajennetaan uudisosalla, 4) uudisrakennus sovitetaan säästyvään vanhaan kokonaisuuteen sen alkuperäistä muotoa enemmän kunnioittavalla tavalla.

Ajankohtaiset palotekniset suunnitelmat uuden ja vanhan rakennuksen osalta on toimitettu pelastuslaitoksen alustavalle kommentille.

Yhdyskuntataloudelliset vaikutukset

Kaavaratkaisun toteuttamisesta ei aiheudu kaupungille kustannuksia.

Asemakaavamuutos nostaa tontin arvoa. Mahdollisista maankäytökorvauksista sovitaan maanomistajan kanssa käytävissä maapoliittisissa neuvotteluissa.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja rakennettuun ympäristöön

Kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa erityisesti siten, että korttelin nykyisen hallinto- ja virastotoiminnan laajentaminen mahdollistuu. Suunnitelma tukee kestävien joukkoliikenteen muotojen kehitystä.

Vaikutukset luontoon ja maisemaan

Kaavaratkaisulla ei ole merkittäviä vaikutuksia maisemaan ja luontoon.

Vaikutukset liikenteen ja teknisen huollon järjestämiseen

Asemakaavan muutos ei merkittävästi lisää alueen liikennettä. Hallituskadun katkaiseminen siirtää liikennettä alueen muille kaduille. Siirtyvän liikenteen määrä on vähäinen. Asemakaavan korttelialueen huolto tullaan järjestämään Aleksanterinkadun varresta sekä Hallituskadulta.

Vaikutukset kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön

Täydennysrakentamisella on vähäisiä vaikutuksia kaupunkikuvaan ja pitkiin näkymiin. Muutos tapahtuu sisäpihan alueella, joka muuttuu, kun entinen painotalo joudutaan purkamaan, jotta voidaan keskittää Valtioneuvoston linnan tiloja. Ratkaisulla ei ole merkittäviä vaikutuksia maan päälle Senaatintoriin, Tuomiokirkon ympäristöön tai katualueisiin. Korttelin rakennuksen osat sisäpihan painotaloa lukuun ottamatta on suojeltu rakennusperintölain

nojalla. Kaavaan on kirjattu määräys, että uudisosa tulee sovittaa suojeltuun Valtioneuvoston linnan ja korttelipihan ympäristön kaupunkikuvaan alueen historialliset arvot huomioiden.

Vaikutukset ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen

Asemakaavaratkaisulla täydennetään olemassa olevaa kaupunkirakennetta olemassa olevien teknisten ja liikenteen verkostojen piirissä. Lisärakentaminen toteutetaan arvokkaan, suojellun korttelikokonaisuuden ehdoilla. Uudisrakentamisen sijainti hyvien joukkoliikennepalvelujen vieressä tukee kestävien kulkumuotojen käyttöä ja vähentää yksityisautoilun tarvetta. Katolle saa sijoittaa uusiutuvan energian tuottamiseen tarkoitetut laitteet. Kaavassa on määräys rakennuksen tai sen osan purkamista koskevan lupahakemuksen mukaan liitettävästä selvityksestä rakennuksen purkumateriaalien kestävästä käsittelystä.

Vaikutukset ihmisten terveyteen, turvallisuuteen, eri väestöryhmien toimintamahdollisuuksiin lähiympäristössä, sosiaaliin oloihin ja kulttuuriin

Kaavaratkaisu mahdollistaa Valtioneuvoston linnan työpaikkojen lisäämisen ja keskittämisen ja parantaa tilojen saavutettavuutta ja ajankäyttöä.

Elinkeino-, työllisyys- ja talousvaikutukset

Kaavaratkaisun mahdollistama laajennus parantaa valtioneuvoston työskentelyn olosuhteita valtiontalouden kannalta tarkoituksemukaisella tavalla.

Muut merkittävät vaikutukset

Kaavaratkaisu parantaa merkittävästi valtioneuvoston työskentelyn olosuhteita ottaen huomioon valtioneuvoston päätöksenteon ja sen valmistelun edellyttämät turvallisuusvaatimukset mahdollistamalla korttelikokonaisuuteen nykyaikaiset, riittävät, tehokkaat ja turvalliset työnteon tilat.

Toteutus

Rakentamiskelpoiseksi saattaminen

Alueella on suoritettava arkeologiset tutkimukset, ennen rakennustöihin ryhtymistä tai valvonta maanrakennustöiden aikana.

Rakentamisaikataulu

Tavoite on aloittaa rakentaminen 2020-luvun aikana.

Suunnittelun lähtökohdat

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Kaavaratkaisu vastaa valtakunnallisiin tavoitteisiin (valtioneuvoston päätös 14.12.2017). Näistä kaavaratkaisun valmistelussa on erityisesti painotettu seuraavia:

- luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen
- edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta
- huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta
- otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvataan niille riittävät alueelliset kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet

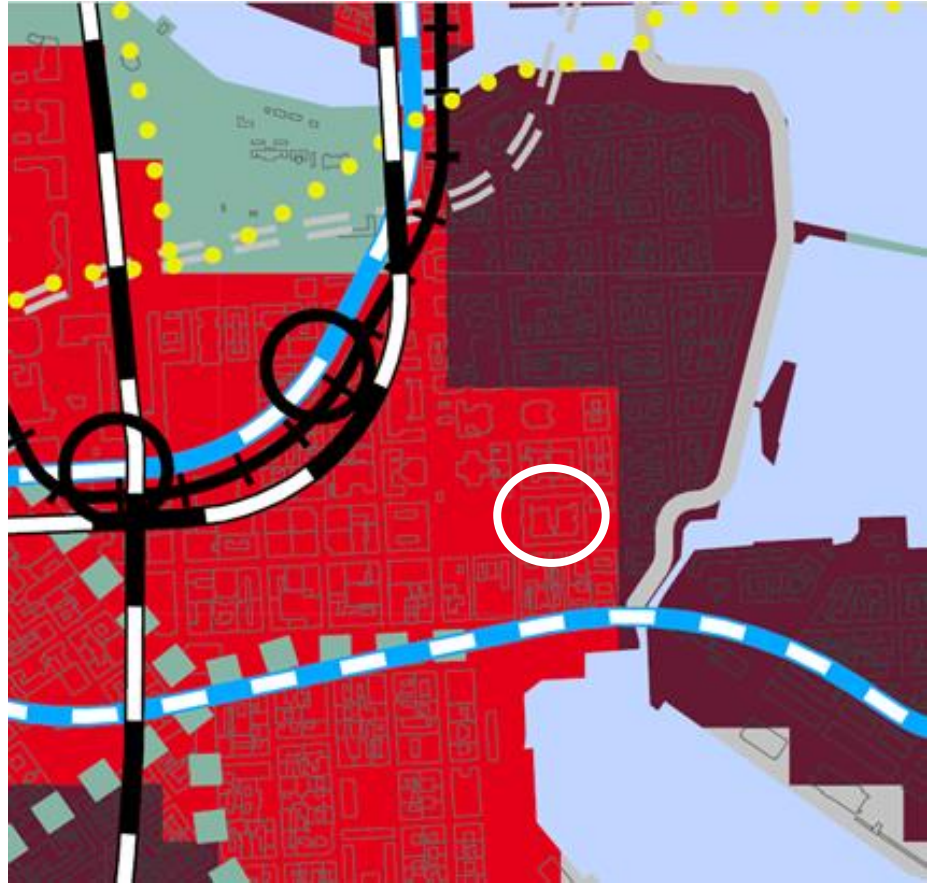
Tavoitteiden huomioon ottamista selostetaan tarkemmin kohdassa *Asemakaavan kuvaus*.

Kaavaratkaisu ei ole ristiriidassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa.

Yleiskaava

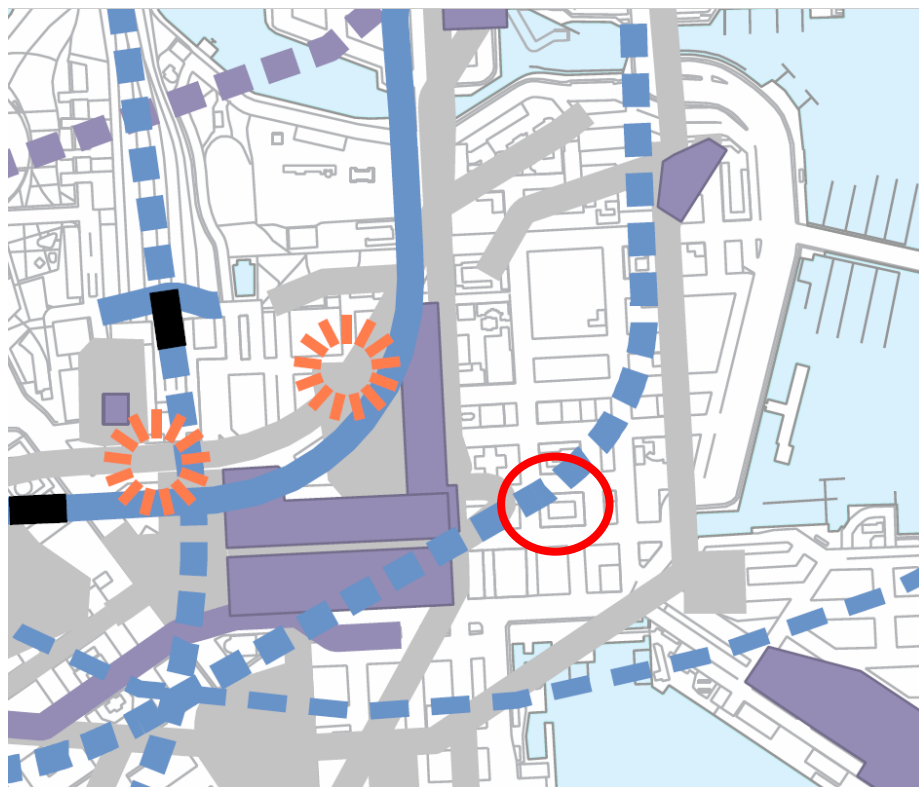
Helsingin yleiskaavan 2016 mukaan alue on liike- ja palvelukeskusta (C1), keskustatoimintojen aluetta. Yleiskaavan aluemerkin C1 mukaan alue on palvelu-, liike- ja toimitilapainotteinen keskusta, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Rakennusten maantasokerrokset ja kadulle avautuvat tilat on osoitettava pääsääntöisesti liiketilaksi. Alue on kävelypainotteinen. Alue erottuu ympäristöstään tehokkaampana ja toiminnallisesti monipuolisempaan. Liike- ja toimitilan kokonaismäärää ei lähtökohtaisesti tule vähentää. Rakennuksen tai sen osan käyttötarkoituksen muutoksissa on varmistettava keskustalle ominaisen, toiminnallisesti monipuolisen ja sekoittuneen rakenteen säilyminen. Käyttötarkoituksen muutosten yhteydessä tulee tehdä alueellinen tarkastelu.

Nyt laadittu kaavaratkaisu on Helsingin yleiskaavan 2016 mukainen.

Ote Helsingin yleiskaavasta 2016

Helsingin maanalaisen yleiskaavan nro 12704 (tullut voimaan 19.8.2021) mukaan alue on keskustan maanalaisen kehittämisen kohdealuetta, jossa on esitetty alueelle olemassa olevat liikennetunnelit, sekä tilavaraus ohjeellista linjausta noudattavalle suunnitellulle liikennetunnelille. Nyt laadittu kaavaratkaisu on maanalaisen yleiskaavan mukainen.

Ote Helsingin maanalaisesta yleiskaavasta nro 11830

Asemakaavat

Alueella on voimassa asemakaava nro 8980 (vahvistettu 8.1.1988). Kaavan mukaan kortteli on hallinto- ja viristorakennusten korttelialuetta ja katualuetta (YH) ja sen pohjoispuolinen Hallituskadun osa on merkitty maj: Maanalainen tila kadunalaista jalankulikutunnelia varten. Kaikkia kaava-alueen rakennuksia koskee merkintä sr: suojeltava rakennus sekä sk: valtion omistamien kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten suojelusta annetun asetuksen mukaan suojeltava rakennus. Katualueella sijaitsevat ulkoportaat Senaatintorin suuntaan on merkitty s: suojeltava kohde. Senaatintorin aukio, jonka merkintä ulottuu Snellmaninkadun yli korttelirajaan saakka, on merkitty sa: Suojeltu aukio. Tämän aukion käyttötarkoitukseen, tilaseinämiin tai rakennelmiin kohdistuvia muutoksia koskevista suunnitelmista on pyydettävä lausunto Helsingin kaupunginmuseolta ja varattava Museovirastolle tilaisuus lausunnon antamiseen.

Lisäksi suojelukaavan koko alueella on voimassa merkintä (s_s_s_), jossa todetaan alueen olevan historiallisesti, kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas. Kaavan alueella ei suojeltaviksi määrättyjä rakennuksia, rakennusten osia, aitoja, ulkoportaita, muistomerkkejä, puurivejä tai kiveyksiä saa muuttaa, purkaa tai hävittää, niin että kohteen tai sen ympäristön rakennustaiteellinen tai kulttuurihistoriallinen arvo vähenee. Kaavan alueella on ennen rakennusluvan myöntämistä pyydettävä lausunto Helsingin kaupunginmuseolta ja varattava

Museovirastolle tilaisuus lausunnon antamiseen.

Rakennusjärjestys

Helsingin kaupungin rakennusjärjestys on tullut voimaan 7.6.2023.

Rakennuskiellot

Alueella on voimassa maankäyttö- ja rakennuslain 53 §:n 1 momentin mukainen rakennuskielto asemakaavan muuttamiseksi.

Muut suunnitelmat ja päätökset

ELY-keskuksen päätös Valtioneuvoston linnan korttelin rakennusten (lukuun ottamatta sisäpihan entistä painotaloa, josta myös asetuksella suojelu lakkaa) suojelemisesta rakennusperintölain mukaisesti, 7.6.2022.

ELY-keskus on 16.2.2024 hylännyt entisen painotalon suojelemiseksi tehdyn esityksen. Päätöksestä on valitettu Helsingin hallinto-oikeuteen ja sen käsittely on vielä kesken.

Pohjakartta

Helsingin kaupungin kaupunkimittaushuone on laatinut pohjakartan.

Maanomistus

Korttelialue on valtion omistuksessa. Helsingin kaupunki omistaa katualueen.

Muut lähtökohdat

Selvitys alueen oloista, rakennuskannasta ja muista ympäristöominaisuuksista on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa "Asemakaavan kuvaus" kunkin aiheen kohdalla.

Suunnittelu- ja käsittelyvaiheet

Vireilletulo

Kaavoitus on tullut vireille vuonna 2020 tontin omistajan hakemuksesta.

Viranomaisyhteistyö

Kaavaratkaisun valmistelun yhteydessä on tehty yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan eri tahojen lisäksi seuraavien viranomaistahojen kanssa:

- Museovirasto
- Uudenmaan ELY-keskus
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Viranomaisneuvottelu Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa järjestettiin 9.12.2020, jolloin todettiin, että asemakaavan sisältövaatimusten näkökulmasta ja MRL 66§:n mukaisen viranomaisneuvottelun näkökulmasta etukäteen käytössä ollut aineisto vaikuttaa olevan asemakaavatyöskentelyyn riittäviä.

Valtuuston palautuksen jälkeisessä kaavan valmisteluvaiheessa ELY-keskus on todennut, ettei tässä kohtaa ole tarvetta viranomaisneuvotteluun.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä kaavan valmisteluaineiston nähtävilläolo

Osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty liitteenä olevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) mukaisesti.

Vireilletulosta ja OAS:n sekä valmisteluaineiston nähtävilläolosta on ilmoitettu osallisille kirjeillä ja verkkosivuilla www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi sekä lehti-ilmoituksella Helsingin Uutiset -lehdessä.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä valmisteluaineistoa oli nähtävillä 5.–29.9.2022 seuraavissa paikoissa:

- verkkosivuilla www.hel.fi/suunnitelmat.

Esittely- ja keskustelutilaisuus pidettiin 14.9.2020 verkossa.

Yhteenveto viranomaisten kannanotoista

Viranomaisten kannanotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat alueella sijaitsevaan mahdolliseen maanalaiseen arkeologiseen kulttuuriperintöön, jonka takia on käytävä muinaismuistolain 13 § edellyttämät neuvottelut, arvoja ja säilyneisyyttä koskevaan arvottamiskaavioon, jota on täydennettävä pihasiiven osalta sekä alueella sijaitsevien tietoliikenne- kaapeleiden huomioimiseen hyvissä ajoin ennen hankkeen toteutumista sekä. Kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että muinaismuistolain mukainen neuvottelu on käyty ja kaavakarttaan on lisätty muinaismuistolain 13 § edellyttämään menettelyyn liittyvä määräys, koskien mahdollisen kohteen riittävien arkeologisten tutkimusten toteuttamista. Arvottamiskaaviota on täydennetty pihasiiven osalta.

Vastineet kannanottoihin on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Yhteenveto mielipiteistä

Mielipide osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistui linnuille vaarallisiin läpinäkyviin lasipintoihin. Mielipiteessä esitetyn asian vastineessa todetaan, että suurin osa Valtioneuvoston linnan uudisrakennuksesta rakennetaan julkisivupinnaltaan rapattuna tai luonnonkivistä. Lasiseinäosuudet käsitellään mahdollisuuksien mukaan niin, että linnut huomaavat niitä. Kaavaan ei ole tehty muutoksia mielipiteen johdosta.

Kirjallisia mielipiteitä saapui 1 kpl.

Vastineet mielipiteisiin on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo (MRL 65 §) 2.5.–31.5.2023

Kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä 30 päivän ajan.

Muistutukset ja kirjeet

Kaavaehdotuksesta tehtiin 4 muistutusta. Nähtävilläoloajan ulkopuolella saapui 1 kirje.

Muistutuksissa ja kirjeessä esitetyt huomautukset kohdistuivat siihen, että ollaan hävittämässä merkittävä kulttuuriperinnön osa Helsingin ydinkeskustan kulttuurialueella mahdollistamalla Valtioneuvoston linnan korttelipihan keskirakennuksen purkamisen ja että virastot eivät noudata laadittuja suosituksia, ohjeita ja lakia kulttuurikohteen suojelemiseksi, kaavoituksen puutteelliseen vuorovaikutukseen, viranomaisten aiemmin omaksuttujen suojeluperiaatteiden keventämiseen ja lieventämiseen ja voimassa olevan maakuntakaavan huomiotta jättämiseen. Kaava esitetään palautettavaksi uudelleen valmisteluun siten, että keskeinen piharakennus (entinen painotalo) myös merkitään suojeltavaksi.

Kirjeessä, joka on englanninkielinen, ilmoitetaan, että kansainvälinen ICOMOS ja Suomen osasto ovat 21.3.2023 julkaisseet englanninkielisen kulttuuriperintöhälytyksen Helsingin empirekeskustan ja Suomen keskeisen hallintokorttelin rakennusperintöarvoihin kohdistuvasta uhasta ICOMOS:in nettisivustolla.

Viranomaisten lausunnot

Kaavaehdotuksesta saatiin viranomaisten lausuntoja sen ollessa julkisesti nähtävillä. Lausunnoissa esitetyt huomautukset kohdistuivat tietoliikennekaapeleihin, siihen, että alueen vesihuolto on rakennettu valmiiksi eikä asemakaavan muutos edellytä vesihuollon lisärakentamista, muinaismuistolailla rauhoitetun kiinteän muinaisjäännöksen mukaisen alueen kaavakartan määräyksen päivittämiseen ja merkinnän sm lisäämiseen kaavakarttaan, korttelipihan kaupunkikuvan hallinnan kirjaamiseen uudisrakennuksen ja aurinkopaneeleiden osalta määräyksiin ja siihen, että kaavan tulisi

mahdollistaa myös tilannetta, että entinen painotalo säilyy ennallaan. ELY-keskus on todennut, että kaavan muutosehdotus on suojelupäätöksen mukainen.

Lausunnot saatiin seuraavilta tahoilta:

- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)
- Museovirasto
- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
- Elisa Oyj
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala (kaupunginmuseo)

Lisäksi seuraavat tahot ilmoittivat, ettei ole lausuttavaa: Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL), kasvatuksen ja koulutuksen toimiala.

Toimenpiteet julkisen nähtävilläolon jälkeen

Rakennusperintö -aiheinen Maankäyttö- ja rakennuslain 66 §:n mukainen toinen viranomaisneuvottelu koskien Valtioneuvoston linnan asemakaavan muutosta Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa järjestettiin 25.8.2023, jolloin ELY-keskus totesi, että rakennusperintölain nojalla annettu suojelupäätös 7.6.2022 (UUDELY/10762/2021, suojelupäätös) on voimassa ja kaavaehdotus on suojelupäätöksen mukainen.

Vuorovaikutusraportissa on esitetty yhteenvedot kaavaehdotuksesta saaduista muistutuksista, kirjeistä ja viranomaisten lausunnoista sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Huomautuksissa esitetyt asiat on otettu huomioon, kaavan tavoitteet huomioon ottaen, tarkoituksenmukaisilta osin.

Kaavakartan merkintöihin tai määräyksiin tehdyt muutokset:

Museoviraston ja kaupunginmuseon lausuntojen johdosta:

- kaavakarttaan on lisätty merkintä sm osoittamaan kaava-alueen kuulumisen muinaismuistolailla rauhoitettuun kiinteään muinaisjäännökseen.
- asemakaavan määräyksen teksti:
Alue on Muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitetun kiinteän muinaisjäännökseen osa. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Aluetta koskevista tai siihen liittyvistä suunnitelmista on pyydettävä museoviranomaisen lausunto. Muinaismuistolain 13 §:n mukaisesti käytyjen neuvottelujen perusteella kohde voidaan poistaa

kaavan toteuttamiseksi sen jälkeen, kun kohteella on toteutettu riittävät arkeologiset tutkimukset.

on muutettu seuraavasti:

(sm) Alueen osa, jolla sijaitsee Muinaismuistolaila (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäänös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Aluetta koskevasta tai siihen liittyvistä suunnitelmista on pyydettävä Helsingin kaupunginmuseon lausunto.

- asemakaavan määräyksen teksti:
Uudisrakennus tulee sovittaa suojeltuun Valtioneuvoston linnaan.
on muutettu seuraavasti:
Uudisrakennus tulee sovittaa suojeltuun Valtioneuvoston linnaan *ja korttelipihan ympäristön kaupunkikuvaan.*
- asemakaavan määräyksen teksti:
Snellmaninkadun ja Hallituskadun historiallisesti arvokkaat katualueet ja rakenteet, kuten katukiveykset, jalkakäytävien linjaukset, graniittiset kivilaatta- ja nupukivilaatoitukset, sadevesikourut sekä ladontamallit tulee mahdollisuuksien mukaan säilyttää tai palauttaa.
on muutettu seuraavasti:
Historiallisesti arvokkaat katualueet ja rakenteet, kuten katukiveykset, jalkakäytävien linjaukset, graniittiset kivilaatta- ja nupukivilaatoitukset, sadevesikourut sekä ladontamallit tulee mahdollisuuksien mukaan säilyttää tai palauttaa.
- asemakaavan määräyksen teksti:
Aurinkopaneeleita tai aurinkokeräimiä saa sijoittaa vain korttelipihan puolen kattopinnoille. Asemoinnissa ne on sovitettava historialliseen, suojeltuun korttelikonaisuuteen sopivalla tavalla ja niin, etteivät ne näy katunäkymissä eikä pitkissä näkymissä.
on muutettu seuraavasti:
Aurinkopaneeleita tai aurinkokeräimiä saa sijoittaa vain korttelipihan puolen kattopinnoille. Asemoinnissa ne on sovitettava historialliseen, suojeltuun korttelikonaisuuteen *ja korttelipihan ympäristön kaupunkikuvaan* sopivalla tavalla ja niin, etteivät ne näy katunäkymissä eikä pitkissä näkymissä.

Kaavaehdotuksen jatkosuunnittelun johdosta:

- asemakaavan määräyksen teksti:
Autopaikat on sijoitettava pysäköintilaitokseen tontin ulkopuolella.
on muutettu seuraavasti:
Autopaikat *saa* sijoittaa pysäköintilaitokseen tontin ulkopuolella.
-

Selostusta on täydennetty vastaavilta osin.

Kaavakarttaan on tehty joitakin teknisluonteisia tarkistuksia.

Aineistoon tehdyt täydennykset:

- kaavaselostusta on päivitetty muinaisjäännöksen merkitsemisen ja määräyksen osalta Museoviraston ja kaupunginmuseon lausunnon johdosta.
- selostuksen tekstiä on stilisoitu ja täsmennetty muun muassa suojelun osalta
- kaavaselostusta on päivitetty liitteiden osalta. Hankkeen viite-suunnitelmaa on täydennetty osallistumis- ja arviointisuunnitelman liiteaineiston kaukonäkymätarkastelulla sekä muistutusten johdosta tiivistelmällä korttelin laajennuksen toteutuksen vertailuvaihtoehdoista ja valitun ratkaisun perusteluista
- kaavakartan nimiö on päivitetty
- kirjoitusvirhe on korjattu kaavaselostuksesta.
- kaavaselostusta on täydennetty suunnittelu- ja käsittelyvaiheiden osalta

Julkisen nähtävilläolon jälkeen tehdyistä muutoksista on neuvoteltu asianomaisten tahojen kanssa.

Kaavaehdotuksen esittäminen kaupunginhallitukselle

Kaupunkiympäristölautakunta esitti 7.11.2023 kaupunginhallitukselle 24.10.2023 päivätyn asemakaavan muutosehdotuksen nro 12799 hyväksymistä.

Kaupunginvaltuuston palautus

Helsingin kaupunginvaltuusto palautti 29.5.2024 Valtioneuvoston linnan korttelia koskevan kaavaehdotuksen numero 12799 uudelleen valmisteltavaksi ja antoi asiassa seuraavan ponnen:

”Kaupunginvaltuusto palauttaa asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi siten, että alueen kiistattomat historialliset arvot huomioidaan merkittävästi paremmin ensisijaisesti säästämällä purettavaksi esittävä vanha painotalo tai toissijaisesti niin, että uudisrakennus sovitetaan säästyvään vanhaan kokonaisuuteen sen alkuperäistä muotoa enemmän kunnioittavalla tavalla.”

Ehdotusvaiheen uudelleen valmistelu

Valmistelussa on tutkittu entisen painotalon säilyttämistä ja entistä painotaloa osittain säilyttäviä ratkaisuvaihtoehtoja, joissa rakennusta olisi nostettu 1,5 metriä maanalaisen tilan toimintojen mahdollistamiseksi. Teknisten haasteiden ja toiminnan tehottomuuden takia vaihtoehdot on kuitenkin hylätty ja päädytty entisen painotalon purkavaan vaihtoehtoon.

Hankkeen suunnittelemaa uudisrakennusta on kaavan palauttamisen jälkeisessä valmistelussa madallettu kerroksella ja rakennusala on pienennetty ja muutettu ristimuodosta suorakaiteen muotoiseksi siten, että sisäpihan kaupunkikuvallinen ympäristö säilyy väljempänä. Rakennus on sovitettu paremmin historiallisesti arvokkaaseen ympäristöön ja sisäpihan kokonaisuuteen ottaen huomioon alueen historialliset arvot. Muilta osin kaavan sisältö on pysynyt muuttumattomana.

Kaavaehdotuksen uudelleen valmistelun yhteydessä kaavakarttaan on tehty seuraavat muutokset:

- rakennusala on pienennetty uuden viitesuunnitelman mukaiseksi
- kerrosluku on kolme neljän sijaan, terassiin liittyvien matalien osien kerrosluku on yksi
- uudisrakennuksen + korkeuslukuja on tarkistettu viitesuunnitelman mukaisiksi
- rakennusoikeus on 24 400 k-m² aikaisemman 26 600 k-m² sijaan

Asemakaavamääräyksen teksti:

- Suojeltava aukion osa. Tämän aukon käyttötarkoitukseen, tilaseinämiin tai rakennelmiin kohdistuvia muutoksia koskevista suunnitelmista on kuultava museoviranomaisia.

on muutettu seuraavasti:

Suojeltava aukion osa. Tämän aukon käyttötarkoitukseen, tilaseinämiin tai rakennelmiin kohdistuvia muutoksia koskevista suunnitelmista on kuultava *Helsingin kaupunginmuseota ja Museovirastoa*.

Asemakaavamääräyksen teksti:

- Alue on historiallisesti, kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas. Tällä alueella ei suojeltaviksi määrättyjä rakennuksia, rakennuksen osia, aitoja ulkoportaita, muistomerkkejä, puurivejä tai kiveyksiä saa muuttaa, purkaa tai hävittää, niin että kohteen tai sen ympäristön rakennustaiteellinen tai kulttuurihistoriallinen arvo vähenee. Tällä alueella on ennen rakennusluvan myöntämistä kuultava museoviranomaisia.

on muutettu seuraavasti:

Alue on historiallisesti, kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas. Tällä alueella ei suojeltaviksi määrättyjä rakennuksia, rakennuksen osia, aitoja ulkoportaita, muistomerkkejä, puurivejä tai kiveyksiä saa muuttaa, purkaa tai hävittää, niin että kohteen tai sen ympäristön rakennustaiteellinen tai kulttuurihistoriallinen arvo vähenee. Tällä alueella on ennen rakennusluvan myöntämistä kuultava *Helsingin kaupunginmuseota ja Museovirastoa*.

Asemakaavamääräyksen teksti:

- Uudisosa tulee sovittaa suojeltuun Valtioneuvoston linnaan ja korttelipihan ympäristön kaupunkikuvaan.

on muutettu seuraavasti:

- Uudisosa tulee sovittaa suojeltuun Valtioneuvoston linnaan ja korttelipihan ympäristön kaupunkikuvaan *alueen historialliset arvot huomioiden*.

Asemakaavamääräyksen teksti:

- Teknisten laitteiden on sijoitettava rakennuksen ulkoseinien ja vesikaton sisäpuolella.

on muutettu seuraavasti:

- Teknisten laitteiden on *lähtökohtaisesti* sijoitettava rakennuksen ulkoseinien ja vesikaton sisäpuolella.
- Asemakaavamuutokseen on lisätty seuraava määräys:
Vesikatolle sijoitettavat tekniset laitteet ja piiput on asemoitava ja verhoiltava alueen historialliset arvot huomioon ottavalla tavalla.

Tarkistetun hankesuunnitelman pohjalta laadittu asemakaavan muutosehdotus on saanut uuden kaavanumeron 12936 arkistoinnin helpottamiseksi. Hankkeen diaarinumero ja hankenumero ovat samat kuin palautetussa asemakaavan muutosehdotuksessa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmavaiheen aineisto ei muutu. Kaavaehdotus laitetaan uudelleen nähtäville.

Valmisteluaineiston muut käsittelyvaiheet

Ehdotus on julkisesti nähtävillä 30 päivän ajan. Asemakaavoituspalvelu pyytää kaavaehdotuksesta lausunnot seuraavilta tahoilta:

- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)
 - Helen Oy
 - Helen Sähköverkko Oy
 - Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
 - Museovirasto
 - Uudenmaan ELY-keskus
 - Helsingin poliisilaitos
 - Senaatti-kiinteistöt
 - Puolustusvoimat
 - Tasavallan presidentin kanslia
 - Helsingin vanhusneuvosto
 - DNA Oyj
 - Elisa Oyj
 - Telia Finland Oyj
 - Gasgrid Finland Oy
 - Auris Kaasunjakelu Oy
 - kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala, kaupunginmuseo
-

- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Tätä selostusta täydennetään asemakaavan muutosehdotuksen julkisen nähtävilläolon jälkeen.

Helsingissä, 9.1.2025

Marja Piimies
asemakaavapäällikkö

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	Helsinki	Täyttämispvm	5.12.2024
Kaavan nimi	Valtioneuvoston linna		
Hyväksymispvm		Ehdotuspvm	
Hyväksyjä		Vireilletulosta ilm. pvm	22.8.2022
Pysyvä kaavatunnus		Kunnan kaavatunnus	12936
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	1,2649	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	

Ranta-asemakaava	Rantaviivan pituus [km]	
Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m ² ±]
Yhteensä	1,2649	100,00	24400	1,93	0,0000	3350
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä	0,9193	72,7	24400	2,65		3350
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,3456	27,3			0,0000	
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m ² ±]
Yhteensä	0,0000	0,00	0	0,0000	0

Rakennussuojelut	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm ±]	[k-m ² ±]
Yhteensä	2	21050	-1	-1910

Alamääräykset tai -merkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m ² ±]
Yhteensä	1,2649	100,00	24400	1,93	0,0000	3350
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä	0,9193	72,7	24400	2,65		3350
Y	0,9193	100,0	24400	2,65		3350
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,3456	27,3			0,0000	
L	0,3456	100,0			0,0000	
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Rakennussuojelut	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm ±]	[k-m ² ±]
Yhteensä	2	21050	-1	-1910
Asemakaava	2	21050	-1	-1910

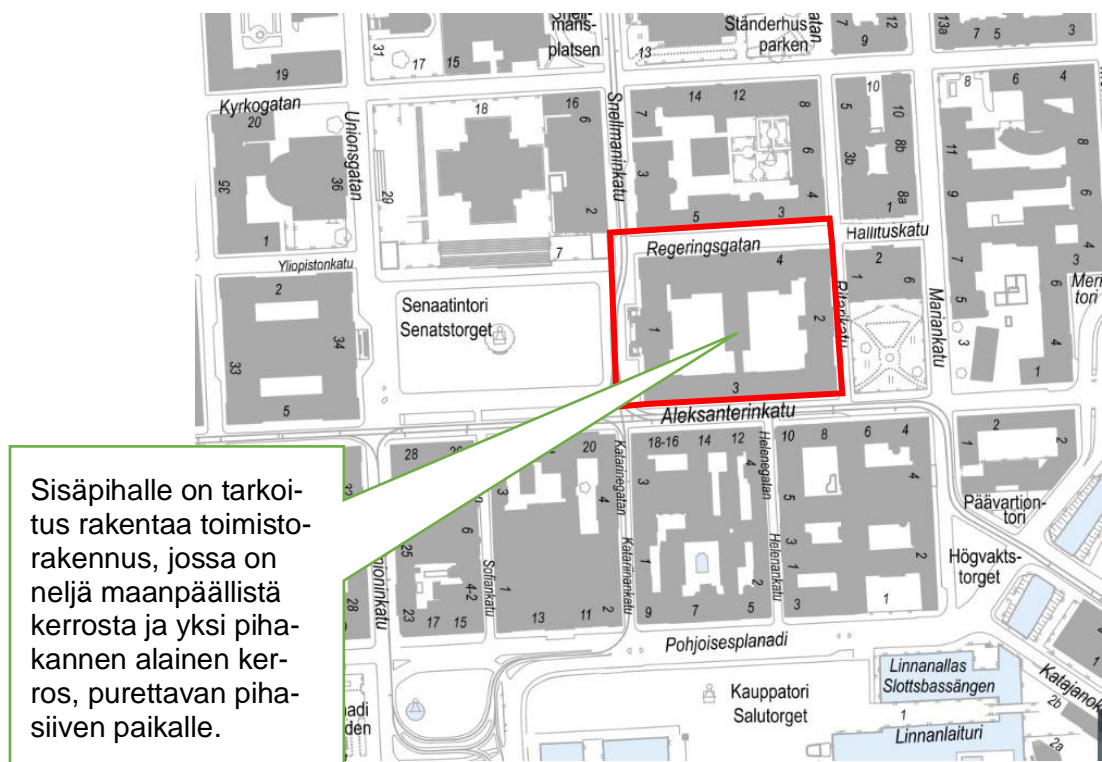
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Valtioneuvoston linnan asemakaavan muutos

Kaupunkiympäristön toimiala
Asemakaavoituspalvelu
Päivätty 22.8.2022

Diaarinumero HEL 2020-011646
Hankenumero 5318_9
Oas 1606-00/22

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (OAS) esitetään miksi asemakaava laaditaan, miten kaavoitus etenee ja missä vaiheessa siihen voi vaikuttaa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään tarvittaessa kaavaprosessin edetessä, jolloin OAS:n päivitetty versio löytyy Helsingin karttapalvelusta <https://kartta.hel.fi/suunnitelmat>.

Kuva 1. Karttakuva suunnittelualueesta.

Tiivistelmä

Korttelin sisäpihalle on tarkoitus osoittaa lisärakentamista, mikä edellyttää Valtioneuvoston linnan pihalla sijaitsevan, vuodelta 1904 peräisin olevan, entisen painotalon purkamista. Tarkoitus on mahdollistaa Valtioneuvoston tilojen keskittäminen Helsingin em-

pirekeskustaan kuuluvaan Valtioneuvoston linnan kortteliin. Keskustan maanalaiseen huoltotunneliin on tarkoitus rakentaa uusi ajoliittymä. Hankkeen lähtökohdista keskustellaan verkossa 14. syyskuuta.

Suunnittelun tavoitteet ja alue

Asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee Senaatintorin itä-laidalla sijaitsevaa Valtioneuvoston linnan hallintokorttelia ja sen länsipuolista sekä pohjoispuolista katualuetta (Snellmaninkatu ja Hallituskatu). Tavoitteena on mahdollistaa Valtioneuvoston toimintojen keskittäminen entistä tehokkaammin asemakaavan muutoksen kohteena olevaan kortteliin lisärakentamalla sen keskiosa. Kerrosala kasvaa noin 6 400 k-m². Keskustan maanalaiseen huoltotunneliin on tarkoitus rakentaa uusi ajoliittymä. Kaavoituksen yhteydessä tullaan myös selvittämään mahdollisuutta Kirkkokadun muuttamisesta yksisuuntaiseksi Snellmaninkadun ja Ritarikadun välisellä osuudella.

Korttelin uudisrakentaminen sovitetaan ympäristöönsä siten, että vanhat arvokkaat rakennukset säilyvät korttelikokonaisuuden pääroolissa. Uudisrakennuksen korkeus on tarkoitus sovittaa ympäröivään kattomaisemaan, ja korttelipihan tilallinen hahmotettavuus sekä kohtuulliset näkymät on tavoitteena säilyttää. Uudisrakennukseen on suunnitteilla pääasiassa toimistotiloja, ja siitä on tarkoitus järjestää kulkuyhteyksiä olemassa oleviin historiallisiin kadunvarsirakennuksiin. Kadunvarsirakennuksissa muutokset tapahtuvat rakennusrunkojen sisällä katujulkisivujen säilyessä ennallaan.

Osallistuminen ja aineistot

Esittely- ja keskustelutilaisuus järjestetään verkossa keskiviikkona 14.9.2022 klo 17:00–17:45.

Pääset liittymään kokoukseen klo 16:45 alkaen klikkaamalla liittymislinkkiä (Teams), joka löytyy verkosta osoitteesta [hel.fi/asukas-tilaisuudet](https://www.hel.fi/asukas-tilaisuudet).

Teams-sovellusta ei tarvitse ladata omalle laitteelle, vaan kokoukseen voi osallistua verkkoselaimen kautta.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan ja kaavan valmisteluaineistoon (selostusluonnos ja viitesuunnitelma) voi tutustua 5.–23.9.2022 seuraavissa paikoissa:

- verkkosivuilla <https://www.hel.fi/suunnitelmat>.

Kaupunkiympäristön asiakaspalvelu palvelee puhelimitse numerossa 09 310 22111 ja verkossa

<https://www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi/yhteystiedot/yhteystiedot>.

Asiakaspalvelun käyntiosoite on Työpajankatu 8, tarkistathan

asiakaspalvelupisteen aukioloajat verkosta. Myös suunnittelijaan voi olla yhteydessä.

Suunnitteluun liittyvää aineistoa päivitetään Helsingin karttapalveluun <https://kartta.hel.fi/suunnitelmat>.

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta pyydetään esittämään **viimeistään 23.9.2022**. Kirjalliset mielipiteet lähetetään Helsingin kaupungin kirjaamoon (Pohjoisesplanadi 11–13) sähköpostiosoitteeseen helsinki.kirjaamo@hel.fi tai postiosoitteeseen Helsingin kaupunki, kirjaamo, kaupunkiympäristön toimiala, PL 10, 00099 Helsingin kaupunki.

Mielipiteet voi esittää myös suoraan suunnittelijalle. Tapaamisaika tulee sopia etukäteen. Viranomaisille ja muille asiantuntijoille järjestetään erillinen neuvottelu ja heiltä pyydetään tarvittavat lausunnot.

Kun mielipiteet on saatu, suunnittelu etenee ja laaditaan kaavaehdotus. Kaavoituksen etenemisen vaiheet ja osallistumismahdollisuudet on kuvattu viimeisellä sivulla.

Osalliset

Alueen suunnittelussa osallisia ovat:

- alueen ja lähialueiden maanomistajat, asukkaat ja yritykset
 - seurat ja yhdistykset
 - Kruununhaan asukasyhdistys ry
 - Rakennustaiteen Seura ry
 - Suomen arkkitehtiliitto ry SAFA
 - Helsingin Yrittäjät
 - Helsingin seudun kauppakamari
 - asiantuntijaviranomaiset
 - Helen Oy
 - Helen Sähköverkko Oy
 - DNA Oyj
 - Elisa Oyj
 - Telia Finland Oyj
 - Fingrid Oy
 - Suomen Erillisverkot Oy
 - Gasgrid Finland Oy
 - Auris Kaasunjakelu Oy
 - Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
 - Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
 - Helsingin poliisilaitos
 - Museovirasto
 - Senaatti-kiinteistöt
-

- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
- Puolustusvoimat
- Tasavallan presidentin kanslia
- Helsingin vanhusneuvosto
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala / kaupunginmuseo
- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Vaikutusten arviointi

Kaavan valmistelun yhteydessä arvioidaan kaavan toteuttamisen vaikutuksia muun muassa kulttuuriperintöön, kaupunkikuvaan, maisemaan, kaupunkirakenteeseen ja liikenteeseen, ja laaditaan tarvittavat selvitykset kaavaratkaisun merkittävien vaikutusten arvioimiseksi. Vaikutusten arviointia suorittavat kaavan valmisteluun osallistuvat kaupungin asiantuntijat sekä tarvittaessa muut viranomaiset ja osalliset.

Suunnittelun taustatietoa

Korttelialue on valtion omistuksessa. Kaavoitus on tullut vireille tontin omistajan hakemuksesta. Kaupunki valmistelee asemakaavan muutoksen perusteella mahdollisesti kyseeseen tulevan maankäytösopimuksen hakijan kanssa käytävissä neuvotteluissa.

Voimassa olevassa asemakaavassa (1988) kortteli on merkitty hallinto- ja virastorakennusten korttelialueeksi ja sen pohjoispuolinen alue katualueeksi. Kaikkia kaava-alueen rakennuksia koskee merkintä sr: suojeltava rakennus sekä sk: valtion omistamien kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten suojelusta annetun asetuksen mukaan suojeltava rakennus. Ulkoportaat Senaatintorin suuntaan on merkitty s: suojeltava kohde. Senaatintorin aukio on merkitty sa: Suojeltu aukio. Tämän aukion käyttötarkoitukseen, tilaseinämiin tai rakennelmiin kohdistuvia muutoksia koskevista suunnitelmista on pyydetty lausunto Helsingin kaupunginmuseolta ja varattava Museovirastolle tilaisuus lausunnon antamiseen.

Koko aluetta koskee aluemerkitä s: Tällä alueella ei suojeltaviksi määrättyjä rakennuksia, rakennusten osia, aitoja, ulkoportaita, muistomerkkejä, puurivejä tai kiveyksiä saa muuttaa, purkaa tai hävittää, niin että kohteen tai sen ympäristön rakennustaiteellinen tai kulttuurihistoriallinen arvo vähenee. Tällä alueella on ennen rakennusluvan myöntämistä pyydetty lausunto Helsingin kaupunginmuseolta ja varattava Museovirastolle tilaisuus lausunnon antamiseen.

Voimassa olevassa keskustan maanalaisen huoltoliikenteen ja pysäköinnin asemakaavassa (2005) Senaatintorin alueelle maan

alle on osoitettu tilavaraus kahdelle sijainniltaan ohjeelliselle, vierekkäiselle tunnelille. Alue on merkitty ma-lht3/k; Yleisen huoltoliikenteen tunnelille ja sen aputiloille kaupungin tarpeisiin varattu maanalainen tila suojavyöhykkeineen, jonka kautta saa rakentaa ajoyhteydet, jotka liittyvät Kluuvintunneliin Yliopistonkadun alaisessa tasossa noin -14.0 ja Kirkkokadun alaisessa tasossa noin -1.6.

Asemakaava-alue on osa luokiteltua kiinteää muinaisjäännösaluetta (tunnus 1000006099) ja se on rauhoitettu muinaismuistolailalla.

Helsingin yleiskaavassa 2016 alue on osoitettu liike- ja palvelukeskustan (C1) alueeksi: palvelu-, liike- ja toimitilapainotteinen keskusta, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalveluiden sekä kaupunkikulttuurin alueena.

Helsingin maanalaisessa yleiskaavassa Valtioneuvoston korttelin viereen Senaatintorin alle on osoitettu tilavaraus keskustan huoltotunnelille. Korttelin luoteisnurkan alapuolelle on osoitettu varaus ohjeelliselle suunnitellulle liikennetunnelille. Alue on keskustan maanalaisen kehittämisen kohdealuetta.

Valtioneuvoston kortteli kuuluu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön ja Museoviraston RKY 2009-kohdeluetteluun Senaatintori ympäristöineen. Valtioneuvoston korttelin eteläpuolisko kuuluu lisäksi RKY-kohdeluetteluun Aleksanterinkatu.

Suunnittelualuetta koskevia suunnitelmia, päätöksiä, selvityksiä ja rakennuskielto:

- Valtioneuvoston linna, kortteli 1, alustava suunnitelmavaihtoehto, Arkkitehtitoimisto Sarc Oy, 31.3.2022
 - Hallituksen talouspoliittisen ministerivaliokunnan (Talpol) puoltava päätös 16.3.2022 koskien suunnitelmaa valtioneuvoston toimitilojen uudistamiseksi
 - ELY-keskuksen päätös Valtioneuvoston linnan korttelin rakennusten (lukuun ottamatta sisäpihan entistä painotaloa, josta myös asetuksella suojelu lakkaa) suojelemisesta rakennusperintölain mukaisesti, 7.6.2022
 - Valtioneuvoston linna, Kortteliselvitys, rakennushistoriaselvitys, Arkkitehtitoimisto Okulus Oy, 2019
 - Valtioneuvoston linna, Keskeiset rakenteet, rakennushistoriaselvitys, Arkkitehtitoimisto Okulus Oy, 2019
 - Valtioneuvoston linna, rakentumisen vaiheet 1822-
 - Helsinki – Kruununhaka -Kortteli 1, Selvitykset arkeologisista tutkimuksista, Arkkitehtitoimisto Schulman Oy, 20.10.2020
-

- Alueella on voimassa rajattu rakennuskielto 12691 asemakaavan laatimiseksi, joka koskee rakennusten 1. kerrosten ja kadunvarsien myymälä-, liike- ja toimitilojen muuttamista asuinkäyttöön (kaupunkiympäristölautakunta 15.12.2020)

Carl Ludvig Engelin suunnittelema Valtioneuvoston linna on rakentunut alkuperäisten suunnitelmien mukaiseen asuunsa vuosien 1822–53 aikana osana Helsingin monumentaalikeskustaa, ja nykyisen hahmonsäilyttävä kortteli on saanut Engelin arkkitehtuurin hengessä toteutettujen korotusten ja uudisosien myötä vuoteen 1918 mennessä. Helsingin keskustan puhtaspiirteisimpiin kuuluva umpikortteli on ulkokehältäään 3–4-kerroksinen, Aleksanterinkadun puoleista, osin kaksikerroksista eteläsiipeä lukuun ottamatta. Sisäpihalla sijaitsee vuosina 1899–1904 rakentunut nelikerroksinen kirjapainotalo, jossa on nykyään toimisto- ja ravintolatiloja. Kortteli on eri ministeriöiden sekä Valtioneuvoston kanslian käytössä. Valtioneuvoston linnan rakennukset ovat suojeltuja rakennussuojelulain mukaisella päätöksellä lukuun ottamatta sisäpihan painotaloa. Rakennusperintölain mukaisella päätöksellä suojeltujen kohteiden suojelua valvoo Museovirasto.

Lisätiedot suunnittelijoilta

Maankäyttö

Janne Prokkola, yksikön päällikkö, p. (09) 310 37233,
janne.prokkola@hel.fi

Kajsa Lybeck, arkkitehti, p. (09) 310 37052, kajsa.lybeck@hel.fi

Liikenne

Pekka Nikulainen, johtava liikenneinsinööri, p. (09) 310 37122,
pekka.nikulainen@hel.fi

Teknistoloudelliset asiat

Pekka Leivo, yksikön päällikkö, p. (09) 310 37388,
pekka.leivo@hel.fi

Mikko Juvonen, tiimipäällikkö, p. (09) 310 37252,
mikko.juvonen@hel.fi

Rakennussuojelu

Sakari Mentu, arkkitehti, p. (09) 310 37217, sakari.mentu@hel.fi

Vuorovaikutus

Anu Hämäläinen, vuorovaikutussuunnittelija, p. (09) 310 37396,
anu.hamalainen@hel.fi

Kaupunkisuunnittelua voi seurata Suunnitelmavahti-palvelun avulla (<https://www.hel.fi/suunnitelmavahti>) sekä sosiaalisen median kanavissa (<https://www.facebook.com/helsinkikaupunkiymparisto> ja <https://twitter.com/helsinkikymp>).

Helsingissä 22.8.2022

Janne Prokkola
yksikön päällikkö

Kaavoituksen eteneminen

Vireilletulo

- kaavoitus on tullut vireille vuonna 2020 tontin omistajan hakemuksesta

OAS

- OAS ja muuta aineistoa nähtävillä 5.–23.9.2022, asukastilaisuus 14.9.2022 verkossa
- nähtävilläolosta ilmoitetaan kirjeillä, verkkosivuilla <https://www.hel.fi/suunnitelmat> ja Helsingin Uutiset -lehdessä
- mahdollisuus esittää mielipiteitä
- kaupunkiympäristölautakunnan päätöksistä lähetetään tieto niille mielipiteen jättäneille, jotka ovat mielipiteen yhteydessä erikseen ilmoittaneet sähköposti- tai postiosoitteensa

Ehdotus

- kaavaehdotus laitetaan julkisesti nähtäville
- julkisesta nähtävilläolosta ilmoitetaan verkkosivuilla <https://www.hel.fi/kaavakuulutukset>
- mahdollisuus tehdä muistutus, viranomaisilta pyydetään lausunnot
- kaavaehdotus, jota on tarvittaessa tarkistettu julkisen nähtävilläolon jälkeen, esitellään kaupunkiympäristölautakunnalle arviolta syksyllä vuonna 2023
- kaavan valmistelun aikana saatuihin huomautuksiin vastataan vuorovaikutusraportissa, joka löytyy karttapalvelusta <https://kartta.hel.fi/suunnitelmat>
- kaupunkiympäristölautakunnan päätöksistä lähetetään tieto niille muistutuksen jättäneille, joiden sähköposti- tai postiosoite ilmenee muistutuksesta

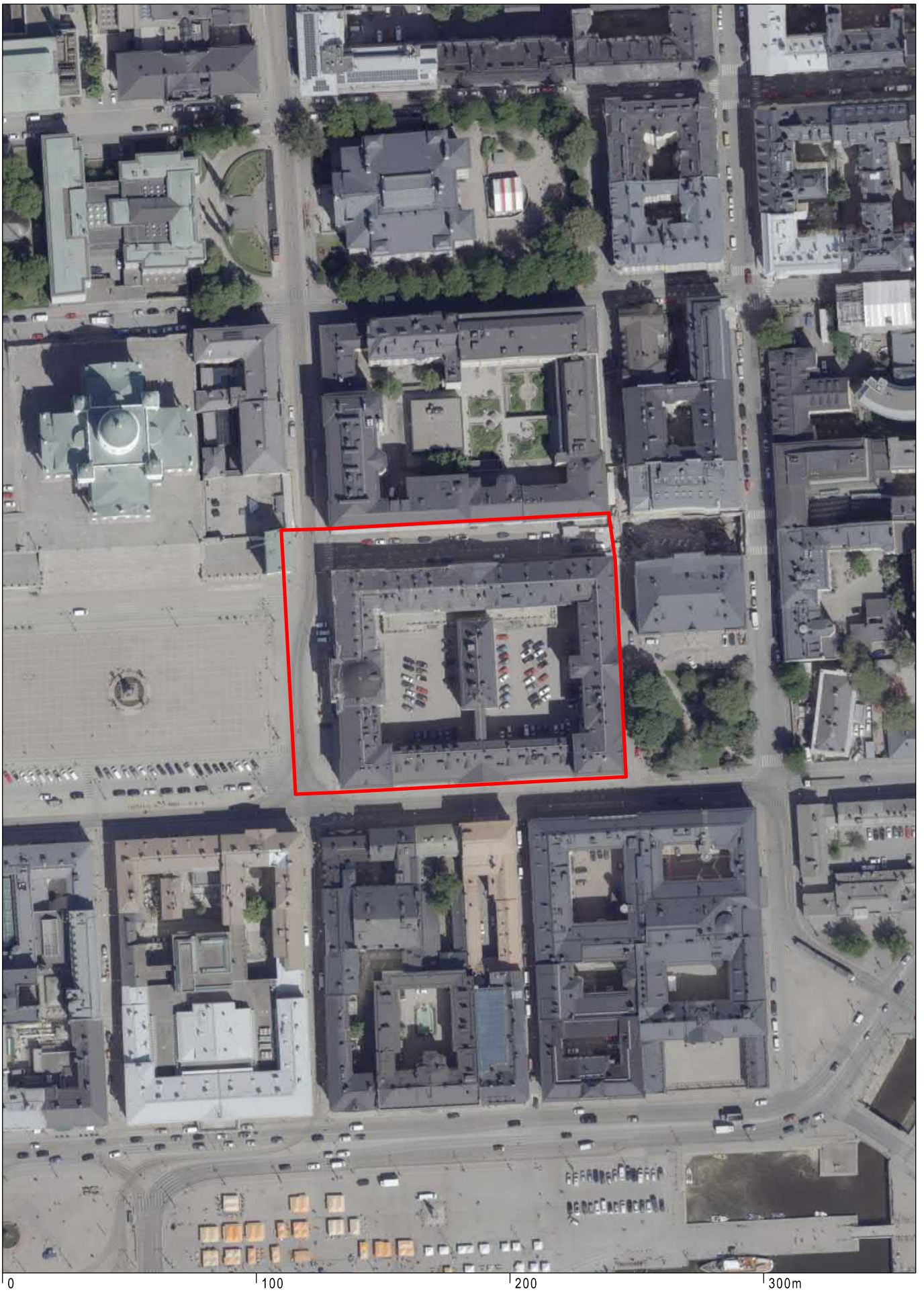
Hyväksyminen

- kaupunginhallitus käsittelee kaavaehdotuksen
- kaupunginvaltuusto hyväksyy kaavan
- tieto kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä lähetetään niille, jotka ovat sitä kirjallisesti pyytäneet kaavaehdotuksen julkisen nähtävilläolon aikana
- hyväksymistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen
- hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan
- kaava tulee voimaan, jos hyväksymispäätöksestä ei ole valitettu tai valitukset on hylätty.

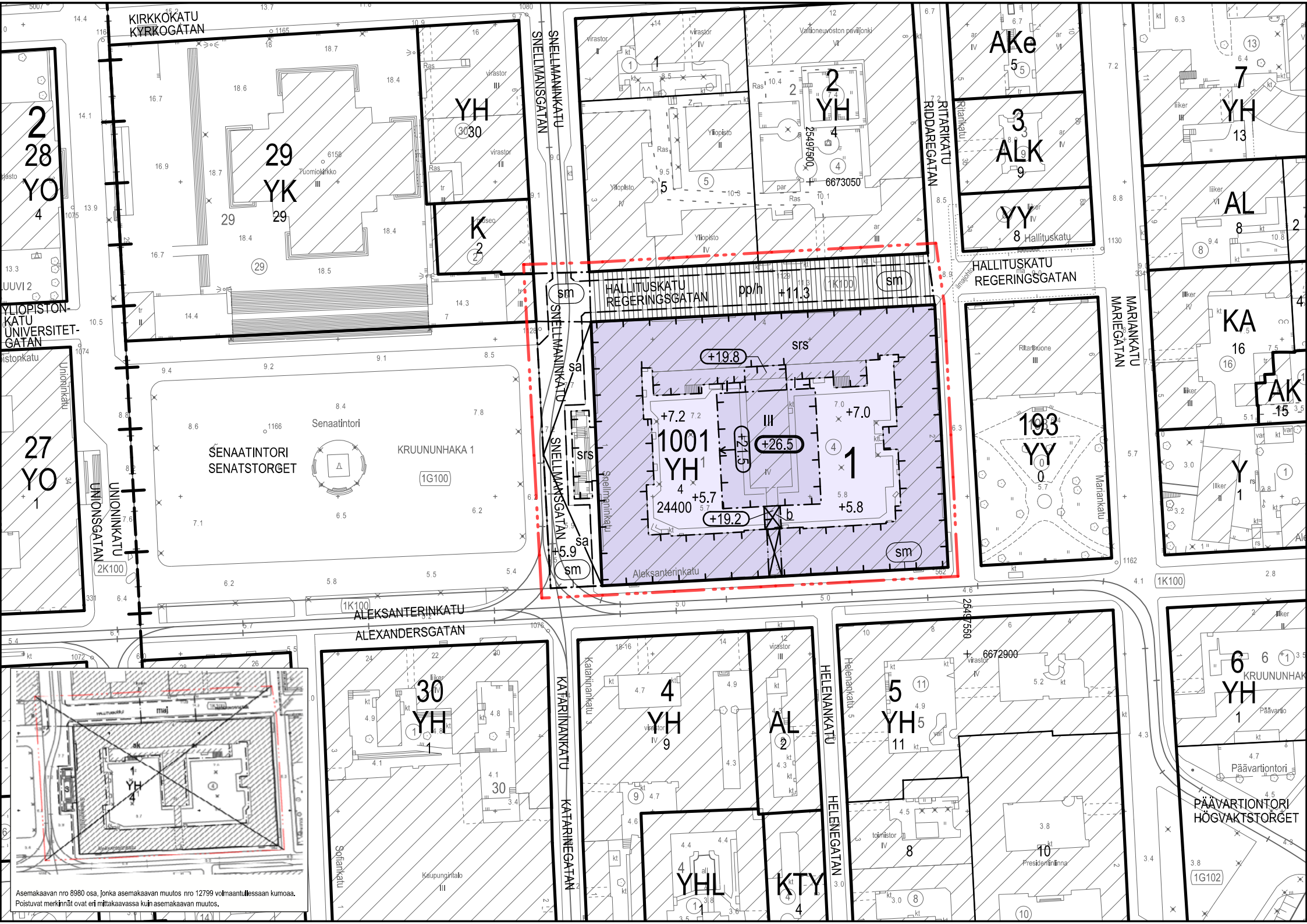
Sijaintikartta
Kruunuhaka, Valtioneuvoston linna

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus

Ilmakuva
Kruunuhaka, Valtioneuvoston linna

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus

Asemakaavan nro 8980 osa, jonka asemakaavan muutos nro 12799 voimaantullessaan kumoaa. Poistuvat merkinnät ovat eri mittakaavassa kuin asemakaavan muutos.

ASEMAKAAVAMERKINNÄT JA - MÄÄRÄYKSET

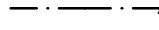
Hallinto- ja viristorakennusten korttelialue.

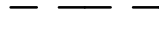
3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

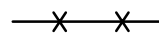
Korttelin, korttelinosan ja alueen raja

Osa-alueen raja.

Ohjeellinen alueen tai osa-alueen raja. Ohjeellinen reunakiviviilinja.

Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.

1
1001

Kaupunginosan numero.

Korttelin numero.

4

Ohjeellisen tontin numero.

24400

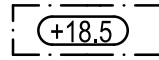
Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.

IV

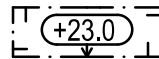
Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.

+11.3

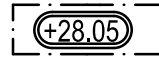
Maanpinnan likimääräinen korkeusasema.

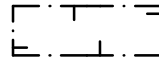
Rakennuksen vesikaton ylin sallittu korkeusasema.

Uudisrakennuksen julkisivupinnan ja vesikaton leikkauskohdan ylin sallittu korkeusasema.

Rakennuksen vesikaton, rakenteiden ja laitteiden ylin sallittu korkeusasema.

Rakennusala.

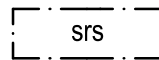
Rakennukseen jätettävä kulkuaukko.

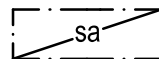
Rakennukseen jätettävä kulkuaukko. Vapaan korkeuden tulee olla yksi kerros.

Katu.

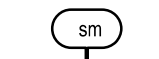

Rakennusperintölain nojalla suojeltu rakennus. Valtioneuvoston linnan ja sen pääportaiden sekä pihanpuolen terassin suojelua koskevat suojelumääräykset on annettu suojelupäätöksessä.

Suojeltava aukion osa. Tämän aukion käyttötarkoitukseen, tilaseinämiin tai rakennelmiin kohdistuvia muutoksia koskevista suunnitelmista on kuultava Helsingin kaupunginmuseota ja Museovirastoa.

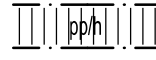
Maan alle sijoittuvan tilan suunnittelussa ja rakentamisessa on otettava huomioon alueen arkeologinen historia.

Alueen osa, jolla sijaitsee Muinaismuistolain (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Aluetta koskevista tai siihen liittyvistä suunnitelmista on pyydettävä Helsingin kaupunginmuseon lausunto.

Alue on historiallisesti, kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja kaupunkikuvallisesti arvo-

kas. Tällä alueella ei suojeltaviksi määrättyjä rakennuksia, rakennuksen osia, aitoja, ulkoportaita, muistomerkkejä, puurivejä tai kiveyksiä saa muuttaa, purkaa tai hävittää, niin että kohteen tai sen ympäristön rakennustaiteellinen tai kulttuurihistoriallinen arvo vähenee. Tällä alueella on ennen rakennusluvan myöntämistä kuultava Helsingin kaupunginmuseota ja Museovirastoa.

Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu, jolla huoltoajo on sallittu.

RAKENNUSOIKEUS JA TILOJEN KÄYTTÖ

Ilmanvaihtokonehuoneet ja muut tekniset tilat ja varastotilat saa rakentaa asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi.

Pääkäyttötarkoituksen mukaisia ja muita maanalaisia kellaritiloja saa rakentaa asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi koko kaava-alueella.

KAUPUNKIKUVA JA RAKENTAMINEN

Kaava-alue sisältyy valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY 2009, Senaatintori ympäristöineen ja RKY 2009, Helsingin Aleksanterinkatu)

Uudisrakennuksen räystäslinjan tulee olla pääosin yhtenäinen.

Uudisosan katto on sovitettava alisteiseksi teemaksi pitkissä näkymissä.

Uudisosa tulee sovittaa suojeltuun Valtioneuvoston linnan ja korttelipihan ympäristön kaupunkikuvaan alueen historialliset arvot huomioiden.

Rakennuksen julkisivumateriaali tulee olla kolmikerrosrappaus tai luonnonkivi.

Katon on oltava konesaumattua mustaa peltiä.

Ilmanvaihtokonehuoneet ja muut tekniset tilat tulee integroida rakennukseen eikä niitä saa sijoittaa katolle tai sisäpihalle erillisiin rakennusosiin.

Teknisten laitteiden on lähtökohtaisesti sijaittava rakennuksen ulkoseinien ja vesikaton sisäpuolella.

Vesikatolle sijoitettavat tekniset laitteet ja piiput on asemoitava ja verhoitava alueen historialliset arvot huomioon ottavalla tavalla.

PIHA- JA ULKOALUEET

Piha-alue on toteutettava kaupunkikuvallisesti korkeatasoisena, historialliseen korttelikonaisuuteen sopivana, muotoilultaan ja materiaaleiltaan korkealaatuisena sekä suunniteltava kestäväksi laadittavan pihasuunnitelman mukaan. Nykyiset pintamateriaalit (kaariladottu graniitti-noppakiveys) ja ladontamallit tulee mahdollisuuksien mukaan säilyttää tai palauttaa.

Historiallisesti arvokkaat katualueet ja rakenteet, kuten katukiveykset, jalkakäytävien linjaukset, graniittiset kivilaatta- ja nupukivilaatoitukset, sadevesikourut sekä ladontamallit tulee mahdollisuuksien mukaan säilyttää tai palauttaa.

Valaistus tulee tehdä korttelikohtaisen valaistus-suunnitelman mukaisesti, joka sovitetaan osaksi ympäröivän historiallisen keskustan, sen katualueiden ja Senaatintorin ympäristön valaistusta.

YMPÄRISTÖTEKNIikka

Maaperän pilaantuneisuus ja puhdistustarve on selvitettävä ennen rakentamiseen ryhtymistä ja tarvittaessa maaperä on puhdistettava ennen alueen ottamista kaavan käyttötarkoitukseen.

Rakennukset tulee suunnitella siten, että rakennusten sisätiloissa saavutetaan melun, runkomelun ja tärinän osalta tilojen käyttötarkoitusten edellyttämät olosuhteet.

RAKENNETTAVUUS

Kaava-alueella louhittaessa, kalliota lujittaessa tai kaivantojen tukemisessa tulee ottaa huomioon olemassa olevien ja tulevien maanalaisten tilojen aiheuttamat rajoitteet ja varoalueet.

Korttelin 1001 tontilla 4 on alin sallittu louhintataso -1.0 (N2000).

Orsi- ja pohjavedenpintaa ei saa alentaa työnaikaisesti eikä pysyvästi.

Maanalaiset tilat on sijoitettava, louhittava ja lujitettava siten, että niistä tai niiden rakentamisesta ei aiheudu vahinkoa rakennuksille, muille maanalaisille tiloille tai rakenteille, eikä kaduille tai kulttuurihistoriallisille arvoille eikä haittaa tai vahinkoa kunnallistekniikan verkostoille.

Ennen tontin rajat ylittävän hankekokonaisuuden tai sen osan rakennusluvan myöntämistä tulee hakijan laatia selvitys pelastusturvallisuudesta myös rakennuslupa-alueen ulkopuolelta koko rakentamisen tosiasialliselta vaikutusalueelta.

Ennen rakennus- ja louhintaluvan myöntämistä on esitettävä hyväksyttävät suunnitelmat pohjaveden, kallion sekä rakennusten rakentamisen aikaisista seurantamittauksista.

ILMASTONMUUTOS- HILLINTÄ JA SOPEUTUMINEN

Rakennuksen tai sen osan purkamista koskevan lupahakemuksen mukaan on liitettävä selvitys rakennuksen purkumateriaalien kestävästä käsittelystä.

Aurinkopaneeleita tai aurinkokeräimiä saa sijoittaa vain korttelipihan puolen kattopinnoille. Asemoinnissa ne on sovitettava historialliseen, suojeltuun korttelikokonaisuuteen ja korttelipihan ympäristön kaupunkikuvaan sopivalla tavalla ja niin, etteivät ne näy katunäkymissä eikä pitkissä näkymissä.

LIIKENNE JA PYSÄKÖINTI

Autopaikkojen määrät ovat:

- toimistot enintään 1 ap / 500 k-m²

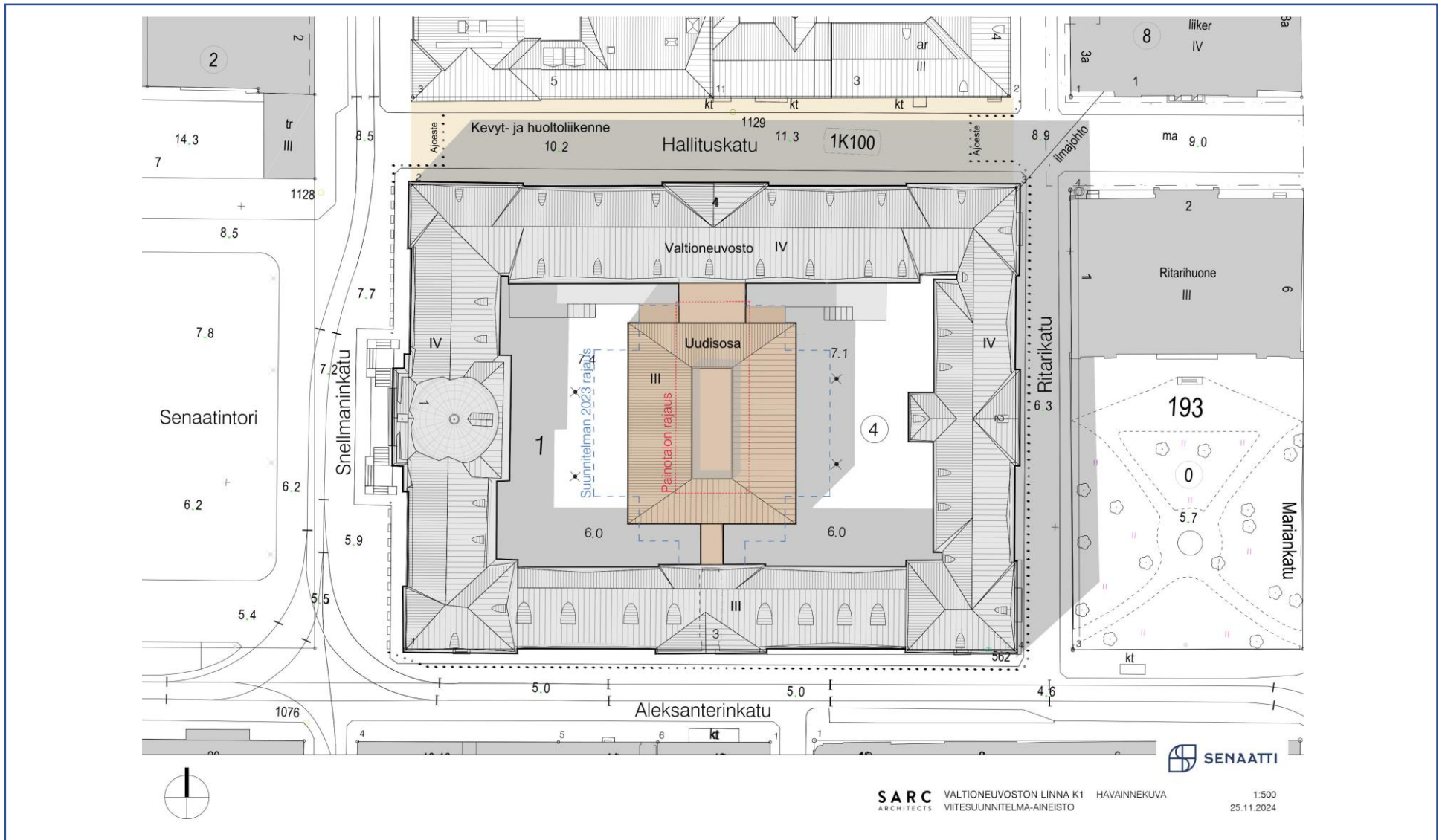
Autopaikat saa sijoittaa pysäköintilaitokseen tontin ulkopuolella.

Polkupyöräpaikkojen määrät ovat:

- uudisrakennuksen osalta 1 pp / 3 työpistettä, vähintään 88 pp

Pyöräpaikoista vähintään 50 % on oltava katetuissa ja lukittavissa tiloissa.

Tällä asemakaava-alueella korttelialueelle on laadittava erillinen tonttijako.

Havainnekuva 9.1.2025
 Valtioneuvoston linna
 kuva arkkitehtitoimisto Sarc + Sigge

Helsingin kaupunki
 Asemakaavoitus
 Eteläinen yksikkö

SELITE

- Suunnitelma-alueen raja
- 3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva
- Autoliikenteeltä suljettava alue:
yleinen jalankulku ja pyöräliikenne sallittu

<div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center;"> Helsinki Kaupunkiympäristön toimiala Liikenne- ja katusuunnittelu </div>				
Kaupunginosa				
01, Kruunuhaka				
HALLITUSKADUN LIIKENNE			LIIKENNEPERIAATESUUNNITELMA	
Mittakaava	Diariinro	HEL 2020-011646	Päiväys	9.1.2025
1:1000	Hanke		Muutettu pvm	
	Asemakaava	12936	Hyväksyjä	
	Käsittelyt	I Kylk	Tarkastanut	
		???.2025	Laatinut	Pekka Nikulainen

SENAATINTORI

SNELLMANINKATU

VALTIONEUVOSTON LINNA JA KATUALUEITA

KUVALIITE NYKYTILANTEESTA JA SUOJELUKOhteista

Kajsa Lybeck 2.5.2023

Valtioneuvoston linna julkisivu Senaatintorin aukiolle

Valtioneuvoston linnan julkisivu ja edusta muodostavat kiinteän osan Senaatintorin monumentaaliaukiota.

Kuva Kajsa Lybeck

Valtioneuvoston kanslian kuvapankki

Valtioneuvoston linnan julkisivun iltavalaistus

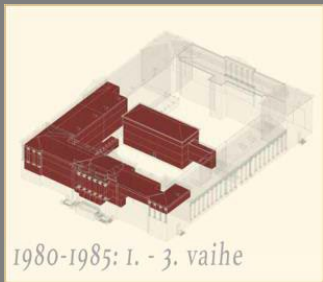
Kuva Kajsa Lybeck

Senaatintorin keskellä oleva Aleksanteri II patsas

Kuva Kajsa Lybeck

Näkymä Suurkirkon ylätasanteelta

Sisäpihan laatoitus

Terassin laatoitus

Sisäpihan entinen painotalo

viistoilmakuva kaupunkimittauspalvelut

Otteita Arkton / Ulla Markelinin piirustuksista noin 1984. Rakh III, laa 1004, KA

Pihasiiven peruskorjaus toteutui osin samanaikaisesti luoteisnurkan töiden kanssa, mutta rajautui omaksi loogiseksi kokonaisuudekseen erityisluonteensa takia. Työmaa käynnistyi syyskuussa 1984 ja valmistui syksyllä 1985.

Pihasiiven 1950-luvulla toteutettu jako toimistohuoneisiin purettiin toisessa kerroksessa suurelta osin ja tilalle tehtiin kokoushuoneita. Väliseinät tehtiin teräsrankaisina kipsiväliseininä. Ilmanvaihtokonehuonetta laajennettiin kasvaneiden tarpeiden mukaan. Kolmannessa kerroksessa 1950-luvun toimistohuoneet säilyivät suurelta osin. WC-tilat uudistettiin. Neljännen kerroksen ravintolassa ja porrashuoneessa 1950-luvun detaljointi säilytettiin. Myös vanhat sisäovet säilytettiin, sekä 1950-luvun että vuosisadan vaihteen ovet. Pihasiiven ylimmän kerroksen henkilöstöruokalaa kunnostettiin uudestaan 2000-luvun alussa, mutta perusratkaisut ovat peräisin vuodelta 1985.

Korttelin sisäpihan kiveys ja pihasiipi, entinen painotalo, valmistunut vuonna 1904, arkkitehti Ricardo Björnberg

Snellmaninkadun kadun ja jalkakäytävän graniittilaatta- ja nupukiveys

Kuvat Kajsa Lybeck

Hallituskatu

Kuva Kajsa Lybeck

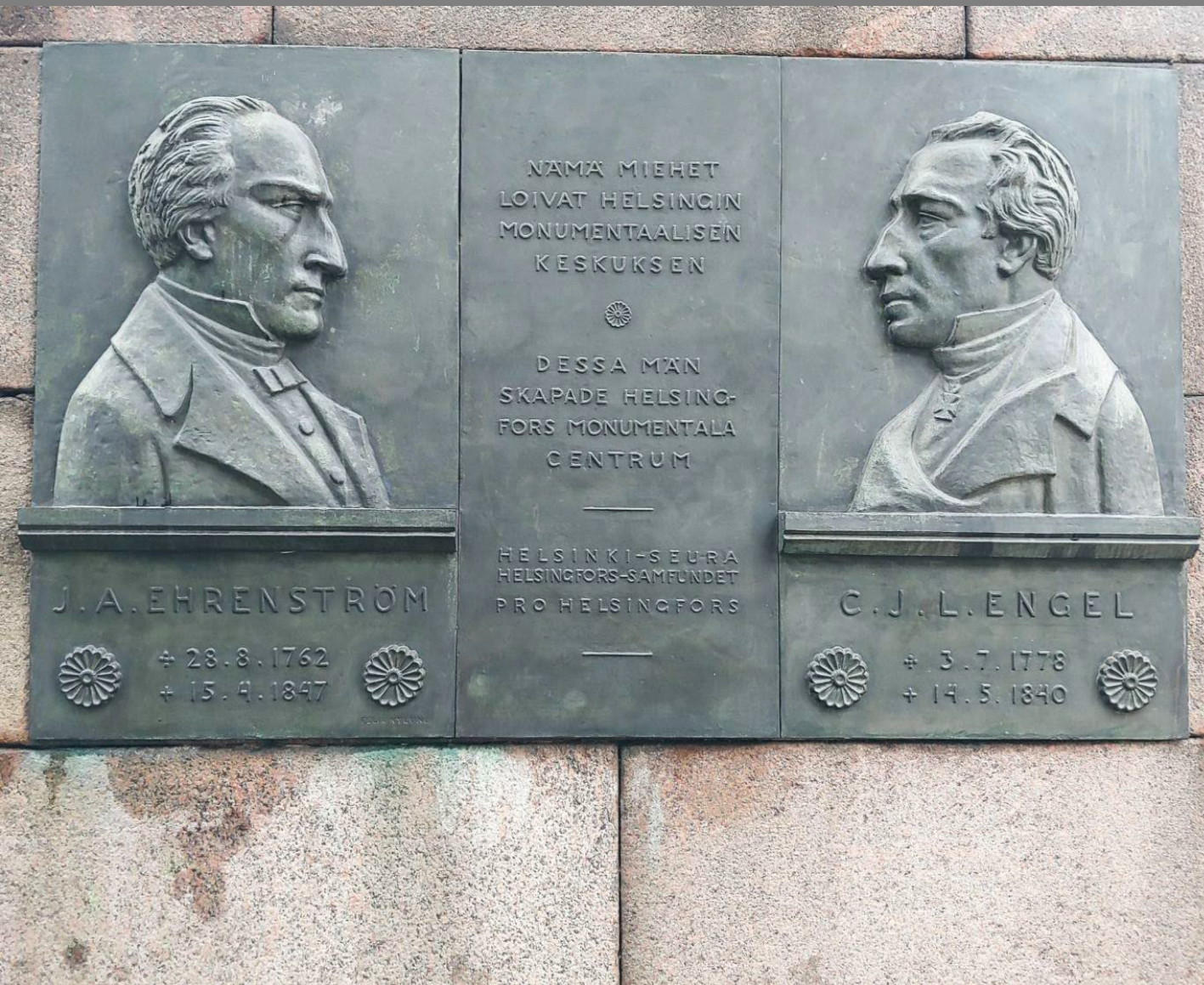
Hallituskadun kadun ja jalkakäytävien graniittikivi- ja asfalttipinnoitteet

Kuvat Kajsa Lybeck

Hallituskadun kadun ja jalkakäytävien graniittikivi- ja asfalttipinnoitteet

Kuvat Kajsa Lybeck

Snellmaninkatu 1

Valtioneuvoston linna

Carl Ludvig Engel 1822

Helsingistä tuli vuonna 1812 Suomen suuriruhtinaskunnan pääkaupunki. Arkkitehti C. L. Engel suunnitteli sille uuden monumentaalikeskustan uusklassiseen tyyliin. Senaatinorin ympärille kohosivat Tuomiokirkko, Valtioneuvoston linna ja Helsingin yliopiston päärakennus.

Valtioneuvoston linnan rakentaminen käynnistyi Engelin suunnitelmien mukaan vuonna 1818 ja jatkui Aleksanterinkadun siiven rakentamisella. Keisarillinen Suomen senaatti muutti taloon vuonna 1822. Nykyään eri aikoina tehty laajennukset kiertävät koko korttelin. Merkittävimmät sisätilat ovat pylväikön takana sijaitsevat senaatin istuntosali ja pääportaikko. Aluksi linnaan mahtuivat senaatin toimielinten lisäksi pankin, postin, tullin ja valtionarkiston johtoa. Rakennus on edelleen valtionhallinnon käytössä.

Statsrådsborgen | Snellmansgatan 1

År 1812 blev Helsingfors huvudstad i Storfurstendömet Finland. Arkitekt C. L. Engel tog fram en ny centrumplan med monumentaltbyggnader i nyklassicistisk stil. Domkyrkan, Statsrådsborgen och universitetets huvudbyggnad uppfördes runt Senatstorget.

Statsrådsborgen började byggas efter Engels ritningar 1818. Den byggdes senare ut med flygeln mot Alexandersgatan. Kejsarliga senaten för Finland flyttade in i byggnaden 1822. I dag består kvarteret av hus från olika epoker. Mest framträdande i interiören är senatens sessions-sal och huvudtrapphuset bakom pelarraden. Förutom senatsorganen var bank, post, tull och ledningen för statsarkivet inrymda här. Huset disponeras än i dag av statliga myndigheter.

Government Palace

Helsinki became the capital of the Grand Duchy of Finland in 1812. Architect C. L. Engel designed its new monumental city centre in the Neoclassical style. The Cathedral, Government Palace and University main building were placed around the Senate Square.

Construction of the Government Palace, which was designed by Engel, began in 1818 and continued with the wing built along Aleksanterinkatu. The Imperial Finnish Senate moved into the building in 1822. Nowadays, the differently aged extensions occupy an entire city block. The most impressive interior spaces are the Senate Chamber, located directly behind the main portico, and the main stairs. In addition to the Senate, the building initially housed the directorship of the state bank, the postal service, customs and the state archives. The building is still used by the state administration.

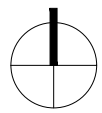
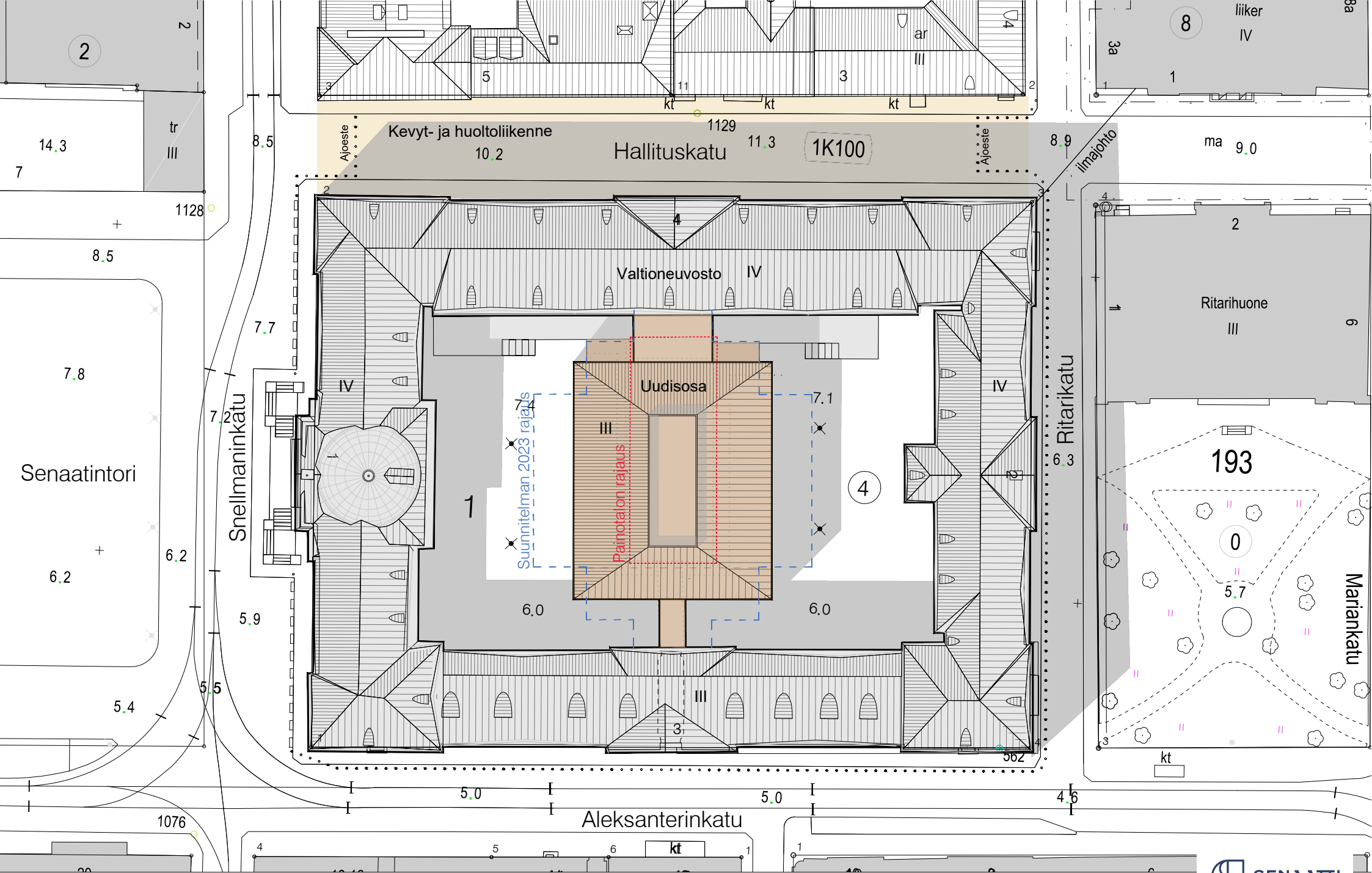

VALTIONEUVOSTON LINNA K1 - VIITESUUNNITELMA

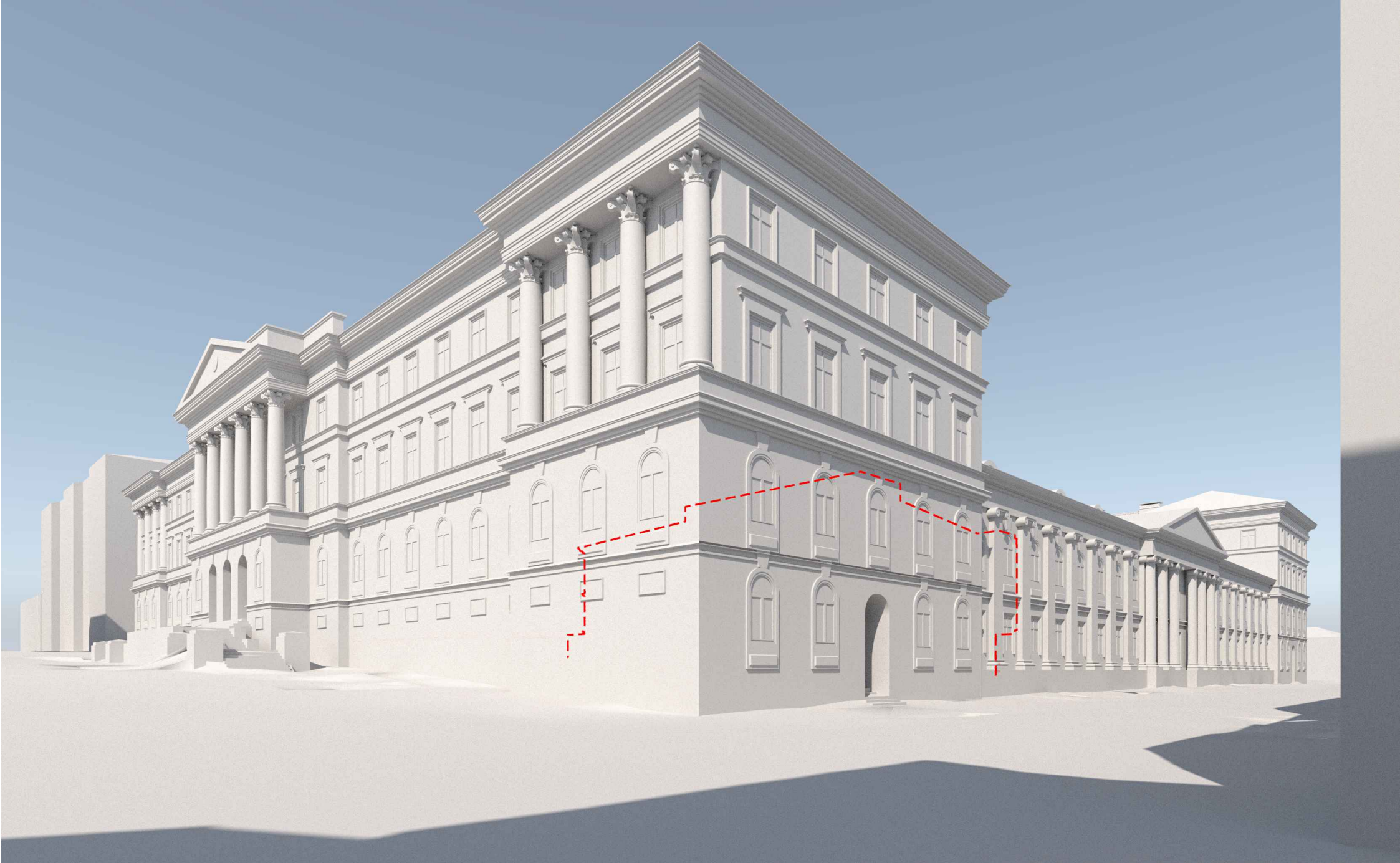
25.11.2024

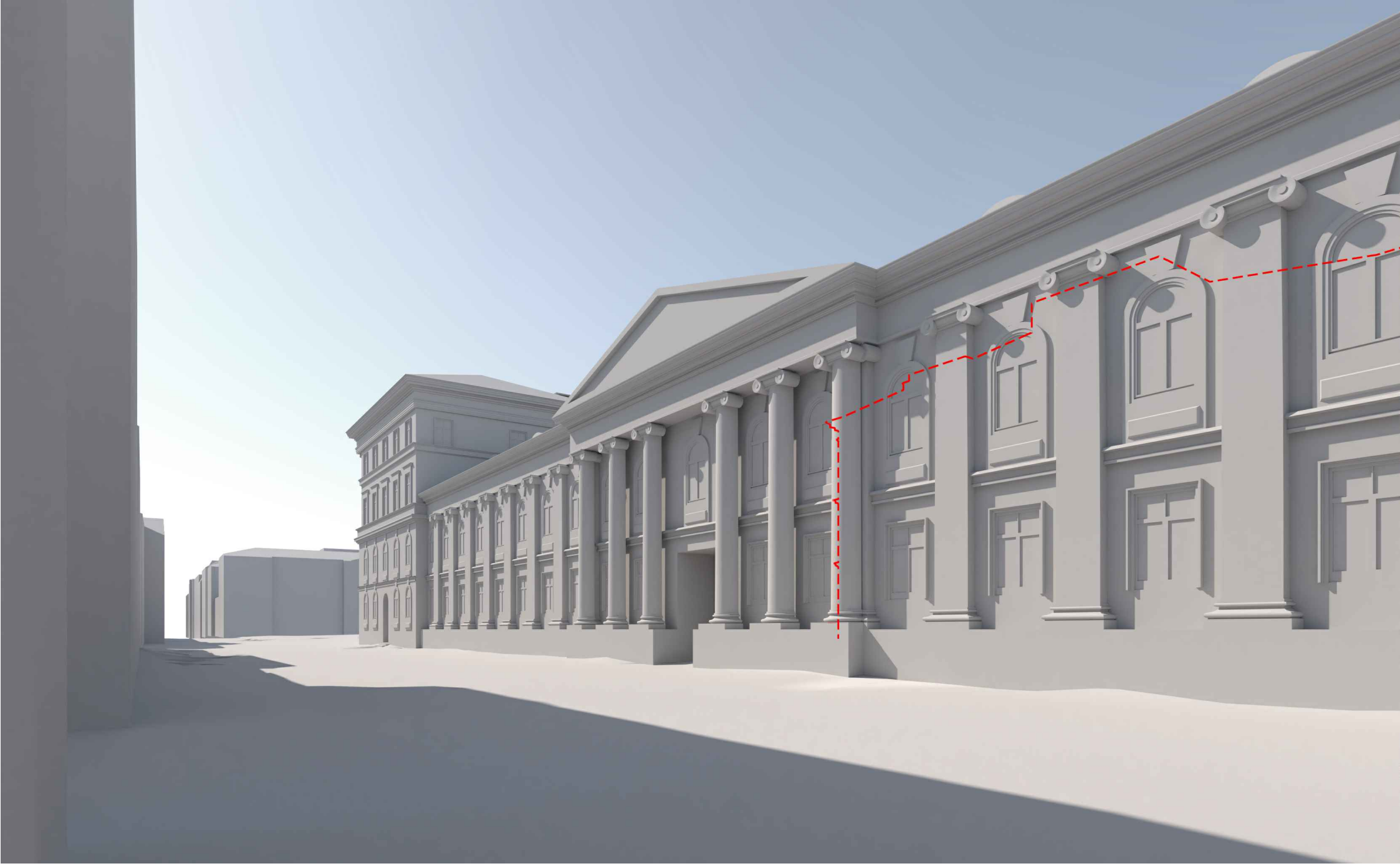
SARC
ARCHITECTS

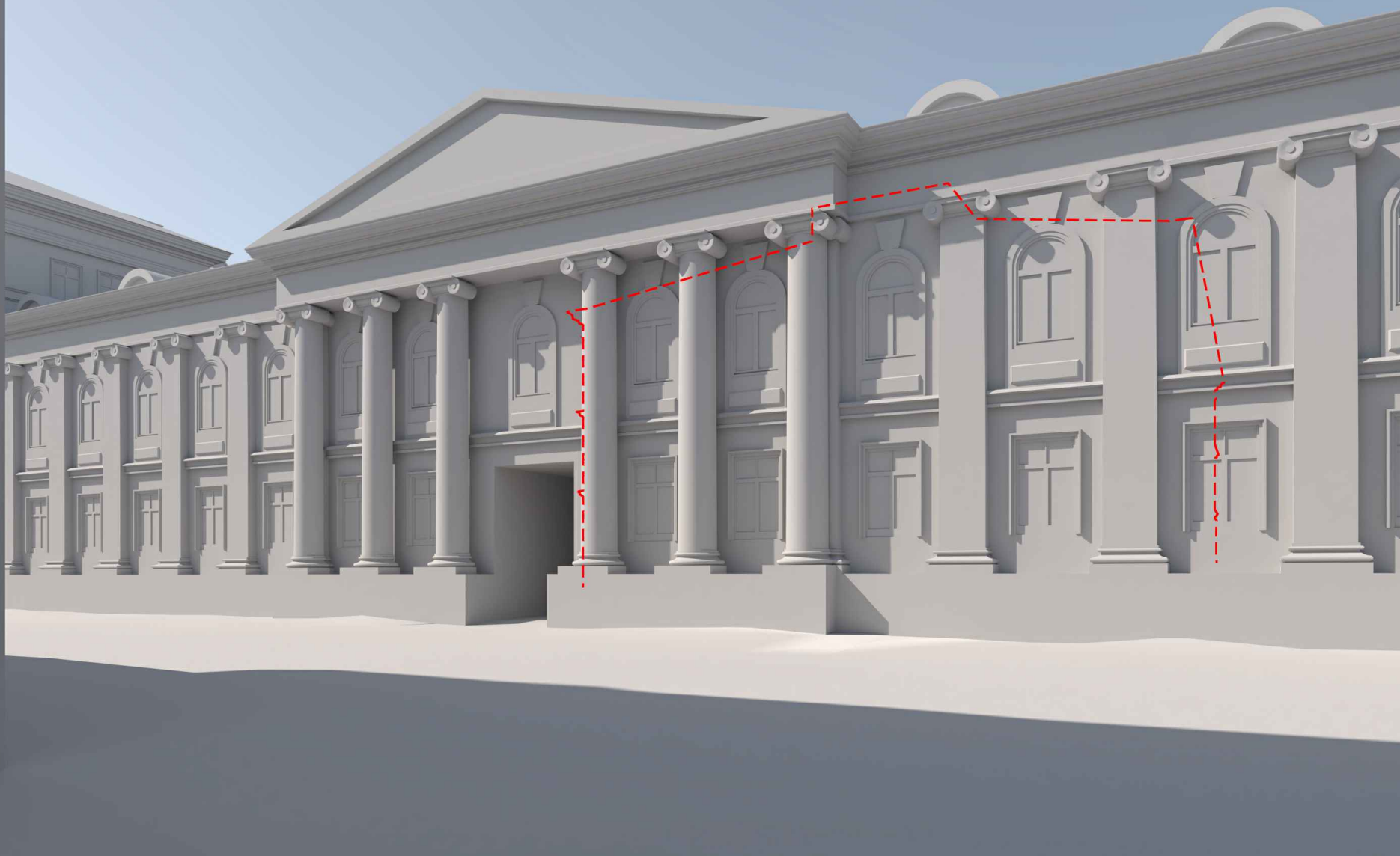

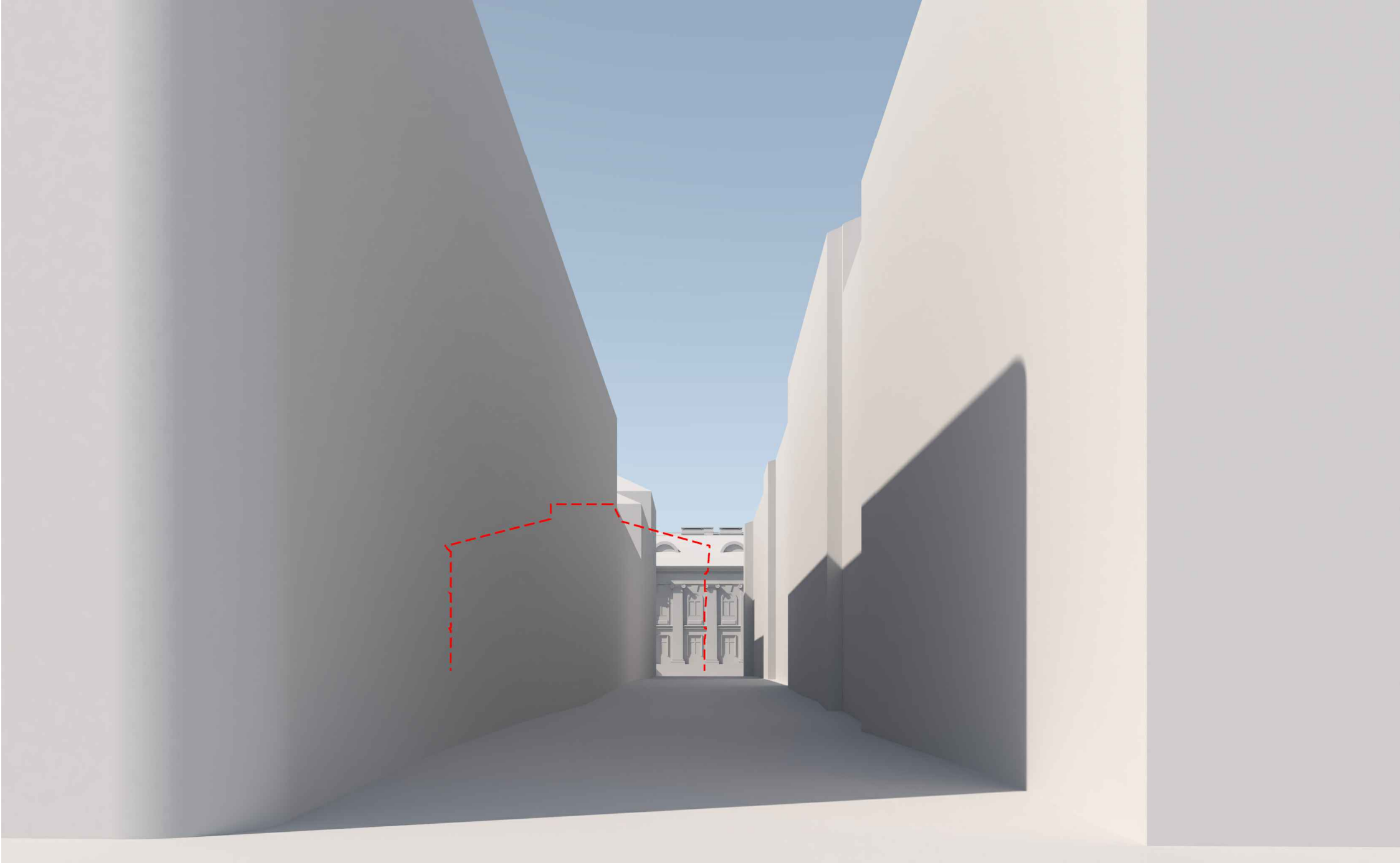

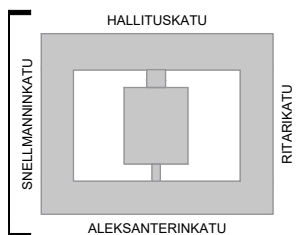
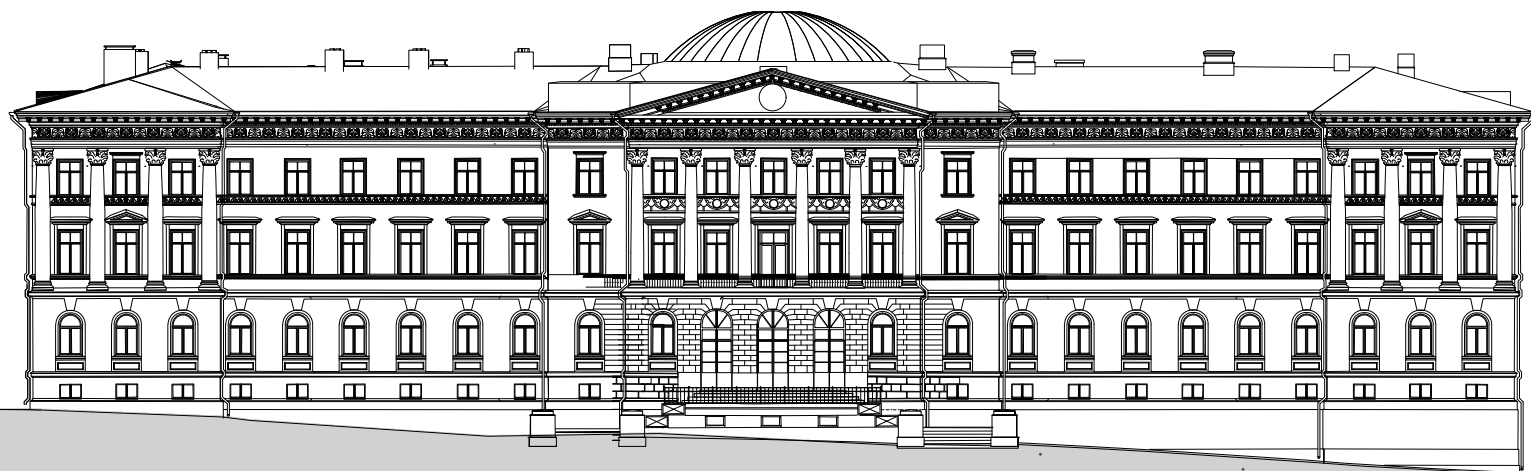
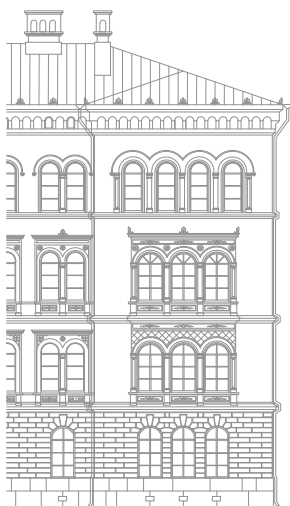

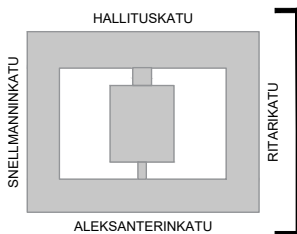
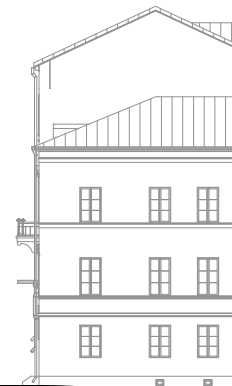
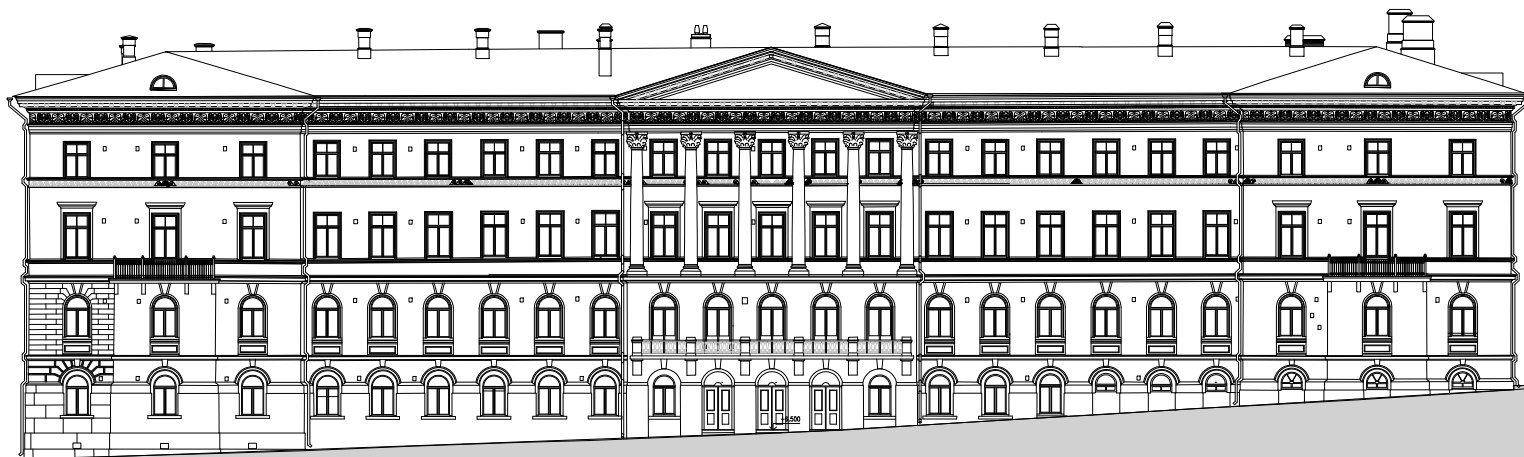

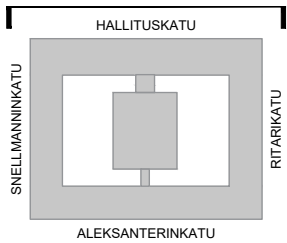
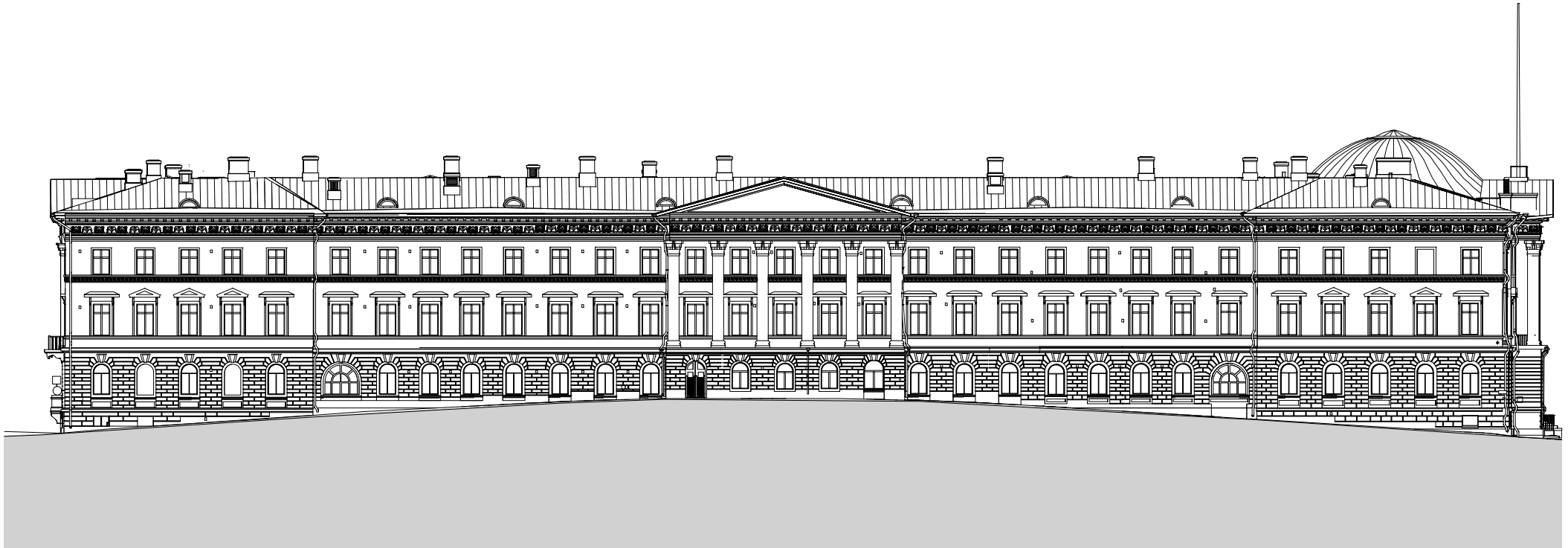

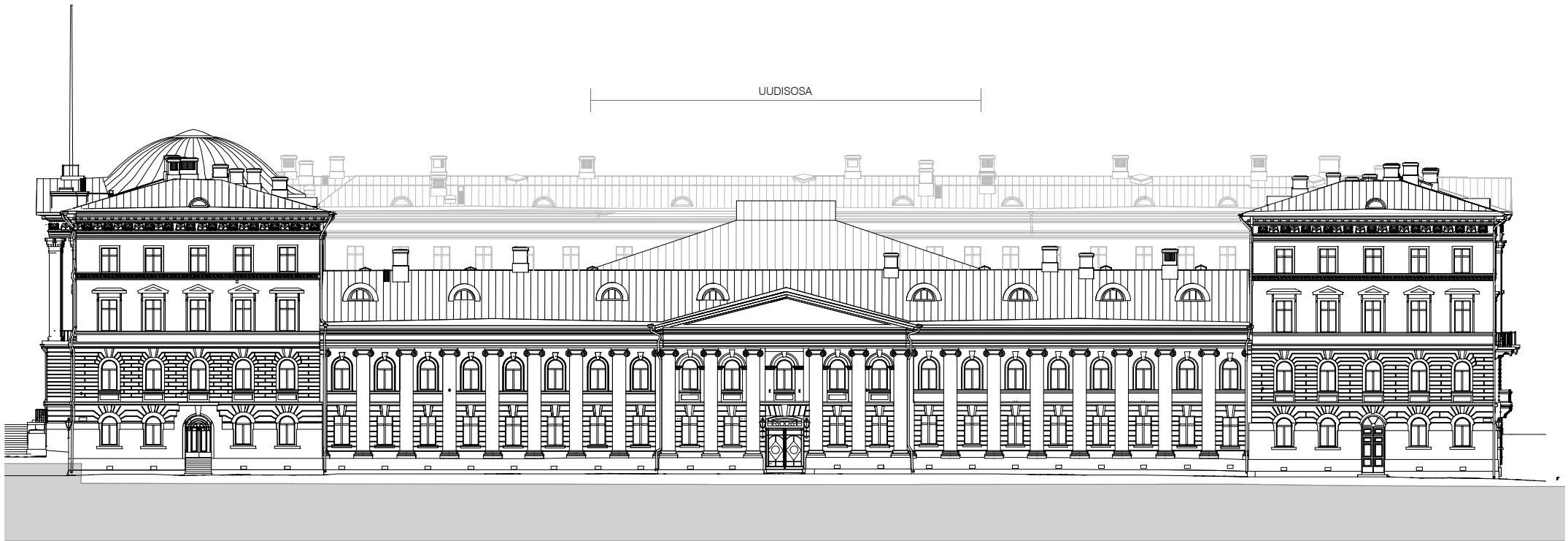

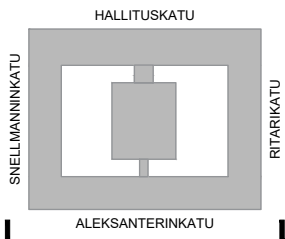

UUDISOSA

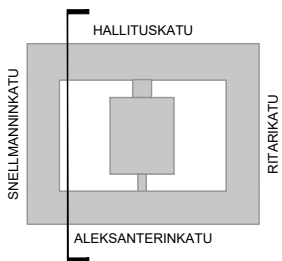
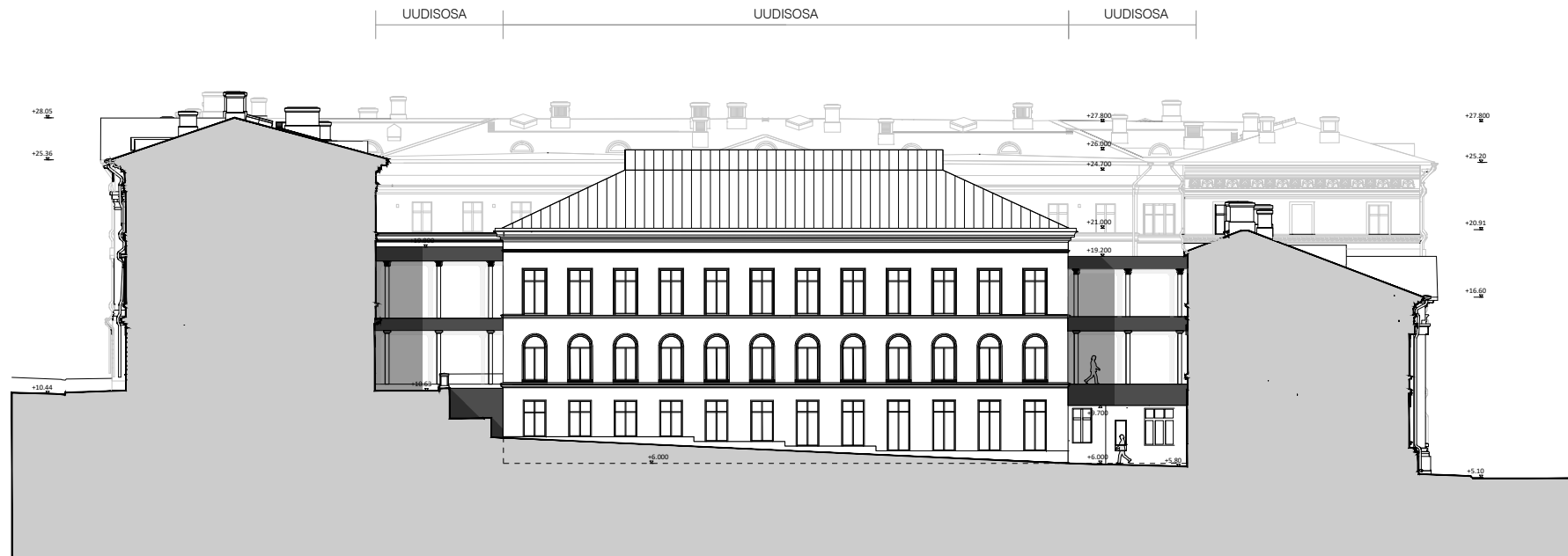

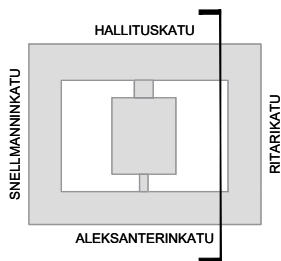
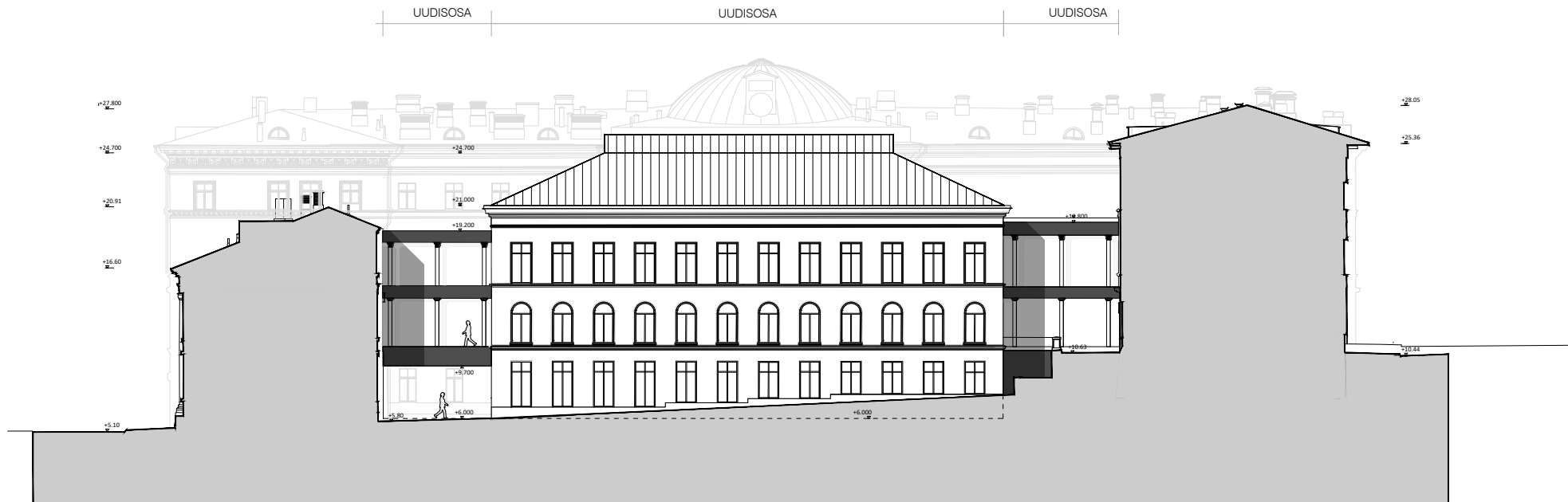
SARC
ARCHITECTS

VALTIONEUVOSTON LINNA K1
VIITESUUNNITELMA-AINEISTO

JULKISIVU ETELÄÄN
ALEKSANTERINKADULLE

1:300
25.11.2024

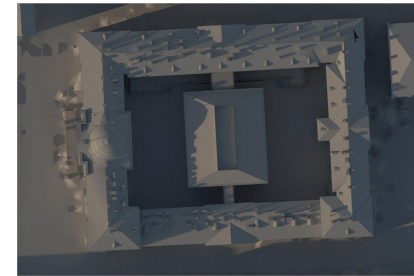
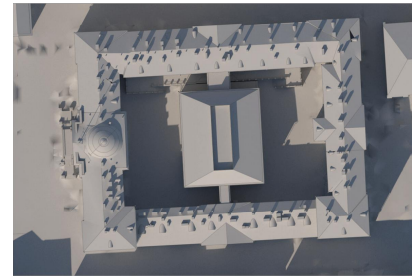
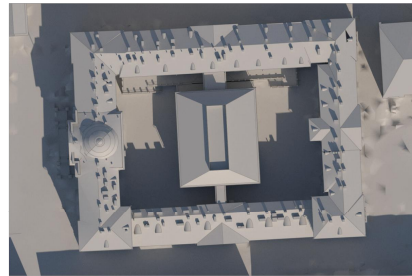
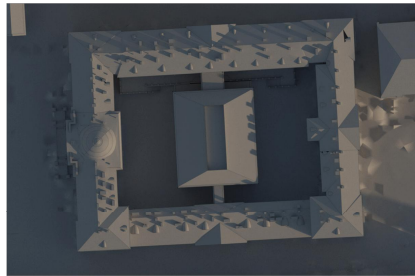
Klo 9:00

Klo 12:00

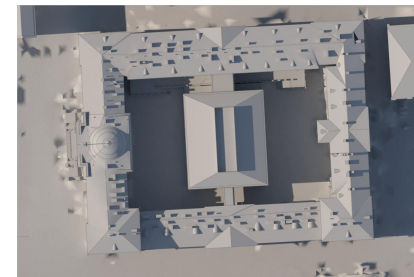
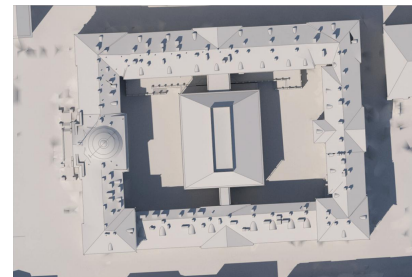
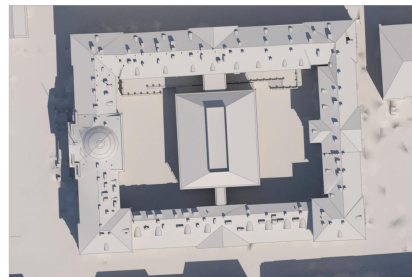
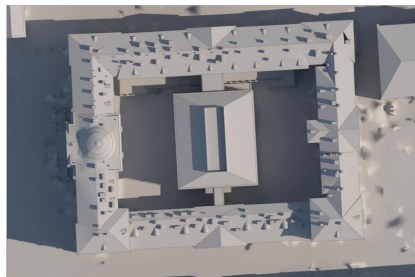
Klo 15:00

Klo 18:00

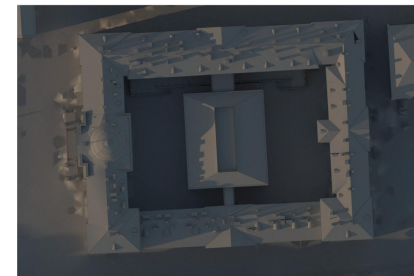
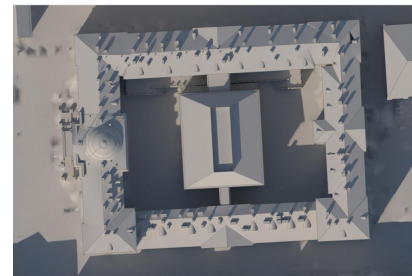
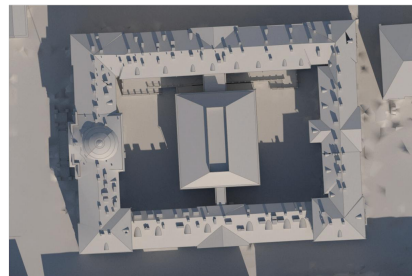
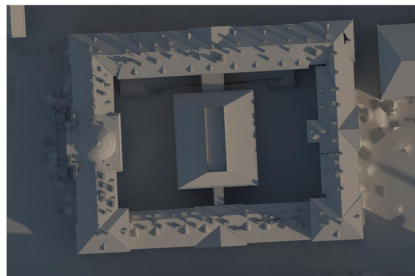
20.3

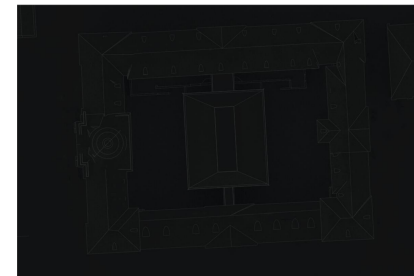
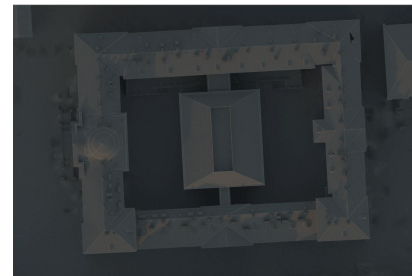
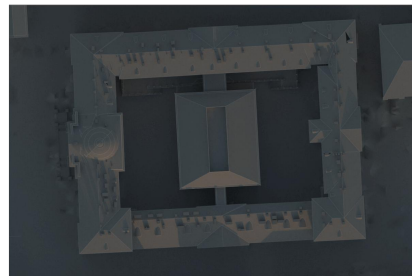
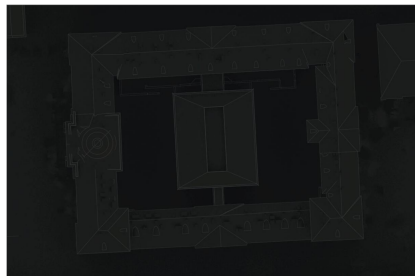
21.6

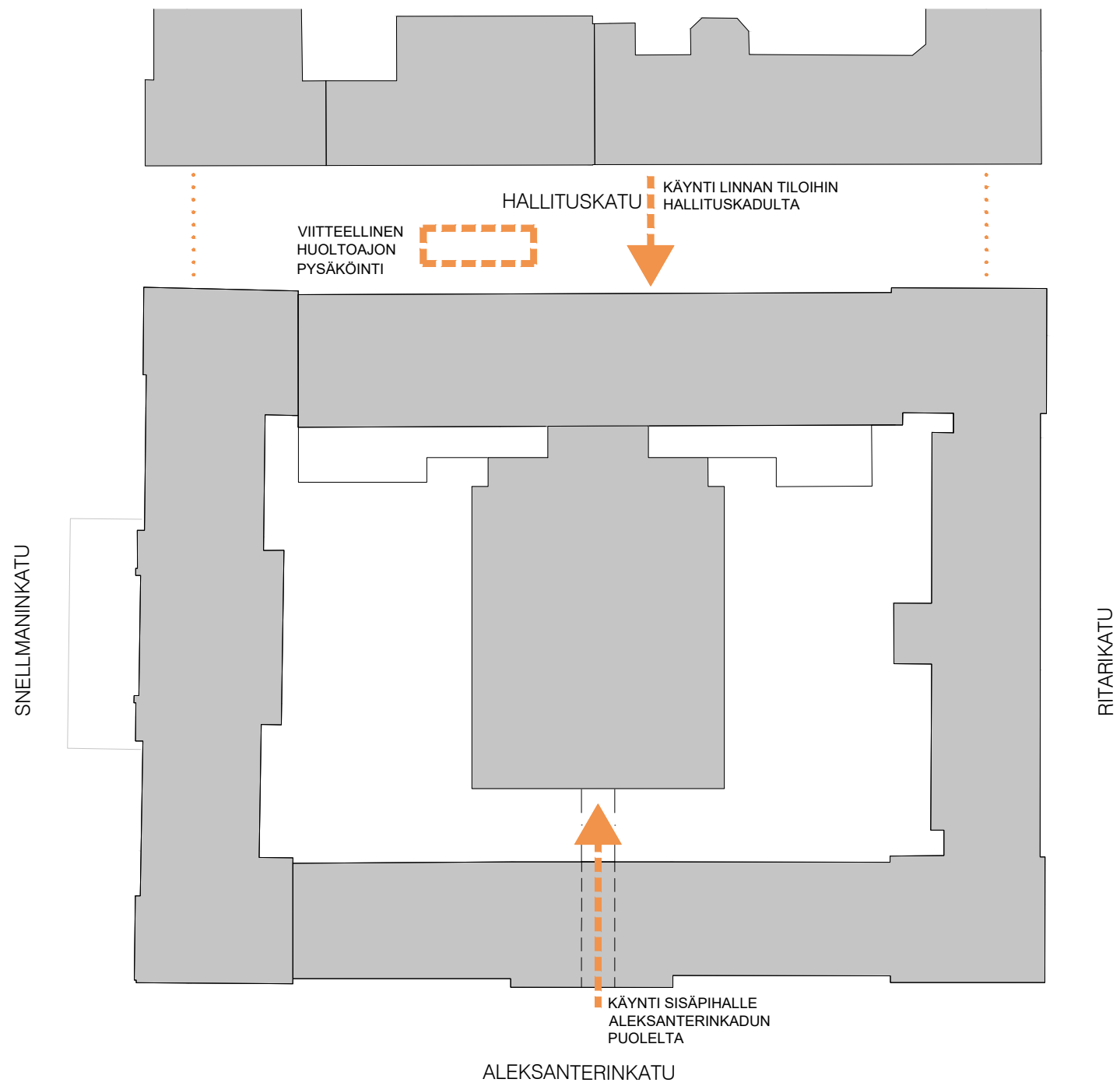

23.9

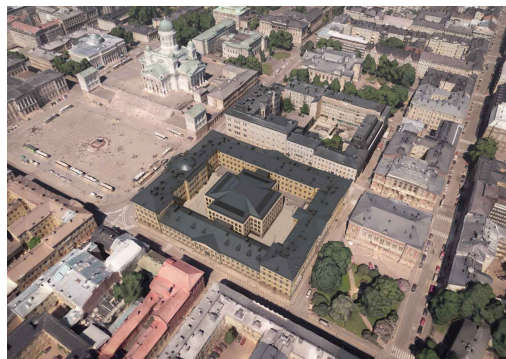
22.12

KORTTELIN NYKYTILANNE

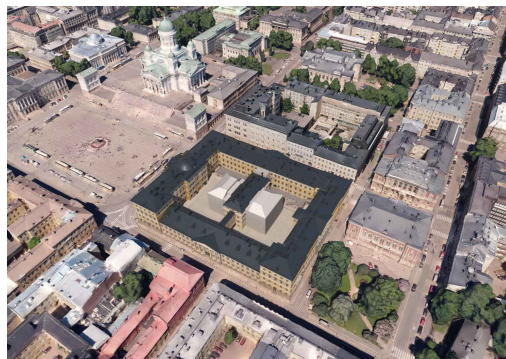
01.12.2023 YLEISSUUNNITELMA, UUDISRAKENNUS #1

- PAINOTALO PURETTU
- RISTINMUOTOINEN UUDISRAKENNUS
- YLEISSUUNNITELMAN MUKAINEN KAAVAEHDOTUS PALAUTETTIIN VALMISTELUUN

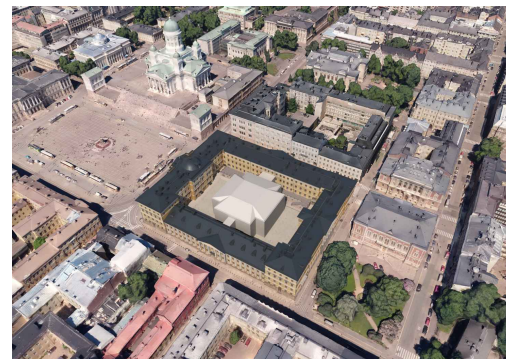
11.06.2024 PAINOTALO + LAAJENNUKSET #1

- PÄINOTALO SÄILYTETTY
- PAINOTALOA NOSTETTU, JOTTA K-TASOLLE JA 1.KERROKSEEN SAADAAN RIITTÄVÄ SISÄKORKEUS
- KAPEAT, PITKÄNOMAISET LAAJENNUKSET KUMMALLEKIN PUOLELLE PAINOTALOA

02.10.2024 PAINOTALO + LAAJENNUKSET #2

- PÄINOTALO SÄILYTETTY
- PAINOTALON KORKEUSASEMAAN EI MUUTOSTA
- NOPPAMAISET LAAJENNUKSET KUMMALLEKIN PUOLELLE PAINOTALOA

16.10.2024 UUDISRAKENNUS #2

- PAINOTALO PURETTU
- AIKAISEMPAA PIENEMPI RISTINMUOTOINEN UUDISRAKENNUS
- LAAJENNUKSEN NELJÄS KERROS POISTETTU
- LAAJENNUKSEN POHJA-ALAA PIENENNETTY

24.10.2024 UUDISRAKENNUS #3

- PAINOTALO PURETTU
- AIKAISEMPAA PIENEMPI SUORAKAITEEN MUOTOINEN UUDISRAKENNUS
- LAAJENNUKSEN NELJÄS KERROS POISTETTU
- LAAJENNUKSEN POHJA-ALAA PIENENNETTY

VALTIONEUUVOSTON LINNA K1-KORTTELI RAKENNUSOIKEUSLASKELMA

25.11.2024

LAAJENNUS - SUUNNITELMA
25.11.2024

LAAJENNUS - SUUNNITELMA
01.12.2023

PAINOTALO - OLEMASSA
OLEVA TILANNE, PURETAAN

LINNA - ULKOKEHÄN
RAKENNUSOSUUS

kem ²				
K-taso*	1439	2586	-	910
1. kerros	1439	1 300	450	4 770
2. kerros	1147	1 607	510	4 842
3. kerros	1104	1 607	500	4 823
4. kerros	-	1 550	450	3 795
Yhteensä	5129	8650	1910	19 140

*K-tasolta huomioidaan vain 1.kerroksen rakennusalan määrä

LAAJENNUS 25.11.2024 JA LINNA YHTEENSÄ:

24269 kem²

→ RAKENNUSOIKEUS / ASEMAKAAVA:

24400 kem²

Selostus suunnitelmavaihtoehdoista

Kaupunginvaltuusto on palauttanut asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi siten, että alueen kiistattomat historialliset arvot huomioidaan merkittävästi paremmin

- ensisijaisesti säästämällä purettavaksi esittävä vanha painotalo tai
- toissijaisesti niin, että uudisrakennus sovitetaan säästyvään vanhaan kokonaisuuteen sen alkuperäistä muotoa enemmän kunnioittavalla tavalla.

Hanke on tutkinut valtioneuvoston linnan korttelin muutosten toteuttamista molemmilla kaupunginvaltuuston kirjaamilla tavoilla. Vaihtoehtojen selvittämisessä keskeisinä näkökulmina on pidetty historiallisten arvojen parempaa huomioimista sekä Valtioneuvoston linnaa koskevaa suojelupäätöstä ja valtioneuvoston toiminnan kannalta välttämättömien tilatarpeiden toteuttamista. Lisäksi valtioneuvoston päätöksenteon ja sen valmistelun edellyttämät turvallisuusvaatimukset tulee huomioida. Valtion ylimmän johdon päätöksenteon tilojen ja turvallisuustarpeiden arviointi perustuu Maankäyttö- ja rakennuslain 4 a §:ään, jossa säädetään kansallisesta turvallisuudesta alueidenkäytössä.

Kaupunginvaltuuston päätöksen ensisijaiset vaihtoehdot:

Painotalon säilyttäminen nykyisellään

Painotalon nykyiset perustukset sekä pääosin pihan pinnan tason alla sijaitseva 1. kerros rajoittavat ja estävät merkittävästi hankkeeseen olennaisesti liittyvää maanalaista rakentamista ja maanalaisen osan toimintaa. Näin ollen myöskään painotalon laajentaminen maanpäällä ei salli hankkeen kannalta olennaista maanalaista rakentamista. Valtioneuvoston kiinteistö- ja toimitilaperiaatteet perustuvat turvallisuusalueisiin. Painotalon säilyessä näitä ei ole mahdollista suunnitella muuntojoustavuus ja muuttuvat turvallisuustilanteet riittävästi huomioiden.

Valtioneuvoston linnan korttelin kokonaissuunnitelmassa halutaan parantaa kulkuyhteyksiä linnan itä- ja länsisiivestä painotalon tai sen korvaavan uudisrakennuksen kautta pihakannen alle rakennettaviin tiloihin. Kulkuyhteydet linnasta painotaloon eivät ole esteettömiä vaan toimivat porrasyhteyksien varassa ja kulkuyhteydet linnasta painotalon kautta mm. maanalaisen kokouskeskukseen haittaavat säilytettävän kapean rakennusrungon käyttöä tehokkaasti keskeisen liikenneväylän kulkiessa rakennuksen läpi.

Painotalon rungon sisämitta, 12 metriä, on kapea eikä sen sisätiloihin voida sijoittaa kokouskeskustoimintoja kuten suurempia kokoushuoneita tekniikkavarustuksineen. Korttelia palveleva henkilöstöravintola sekä ravintolaa ja kokouksia palveleva keittiö huolto- ja kylmäsäilytystiloihin ei mahdu painotalon pienille ja kapeille kerrostasolle. Näiden toimintojen sijoittaminen nykyisen linnan suojeltuihin tiloihin aiheuttaisi sovittamattoman ristiriidan tilatarpeiden, talotekniikka-asennusten ja rakennussuojelun välillä.

Painotalon säilyttäminen sekä rakennuksen laajentaminen uudisosilla

Nykyisen painotalon laajentaminen ei tuo parannusta edellä kuvattuihin toiminnallisiin ja turvallisuuteen liittyviin ongelmiin. Lisäksi uudisosien pihan pinnan tason alla sijaitseva 1. kerros rajoittaa ja estää merkittävästi ja laajalta alueelta hankkeeseen olennaisesti liittyvää maanalaista rakentamista ja maanalaisen osan toimintaa yhdessä painotalon perustusrakenteiden kanssa. Näin ollen myöskään painotalon laajentaminen maanpäällä ei salli hankkeen kannalta olennaista maanalaista rakentamista. Valtioneuvoston kiinteistö- ja toimitilaperiaatteet perustuvat turvallisuusalueisiin. Painotalon säilyessä laajennettuna näitä ei ole mahdollista suunnitella muuntojoustavuus ja muuttuvat turvallisuustilanteet riittävästi huomioiden.

Painotalon säilyttäminen siten, että sen perustukset puretaan ja vanha runko nostetaan sekä rakennusta laajennetaan uudisosilla

Hanke on tehnyt useita suunnitelmavaihtoehtoja, jossa painotalon perustukset puretaan ja painotalon 4-kerroksinen maanpäällinen runko kappaholvivälipohjineen nostetaan n. 1,5 metriä ylöspäin nykyisestä korkeusasemastaan.

Näin toimien maanalainen rakentaminen voitaisiin toteuttaa tarvittavassa laajuudessa ja välttämättömät turvallisuuteen liittyvät parannukset on mahdollista saavuttaa.

4-kerroksisen, vanhan rakennuksen nostaminen sijainnissaan ilmaan, jotta maanalainen rakentaminen voitaisiin toteuttaa painotalon alla ja vieressä, sisältää merkittäviä teknisiä riskejä eikä ole tässä laajuudessa koskaan Suomessa toteutettu. Suunnitelmavaihtoehto nostaa tehtyyn kustannusarvioon perustuen hankkeen kokonaiskustannusta n. 20 miljoonaa euroa, vaikka hankkeen laajuus on aiemmasta pienentynyt.

Vaikka painotalon viereen tehtäisiin laajennuksia, rajoittavat painotalon paksut ja kantavat seinät tilankäyttöä. Näin ollen korttelin toiminnan edellyttämiä nykyistä laajempia kokous- ja ravintolatiloja ei voida laajennuksista huolimatta sijoittaa syntyvään kokonaisuuteen tarkoituksenmukaisella tavalla, koska tilat ovat liian kapeita. Näiden toimintojen sijoittaminen Valtioneuvoston linnan laajempiin, suojeltuihin tiloihin aiheuttaa sovitamattoman ristiriidan tilatarpeiden ja rakennussuojelun välille. Painotalon laajentaminen merkittävästi uudisosilla johtaisi linnan yhtenäisen pihan huomattavaan pienentymiseen, jolloin pihan alkuperäinen muoto ja hahmo eivät olisi enää havaittavissa.

Kaupunginvaltuuston päätöksen toissijainen vaihtoehto:

Uudisrakennus sovitetaan säästyvään vanhaan kokonaisuuteen sen alkuperäistä muotoa enemmän kunnioittavalla tavalla

Vaihtoehdossa painotalo puretaan ja korvataan uudisrakennuksella, jonka hahmo, koko ja ulkoarkkitehtuuri sovitetaan osaksi Valtioneuvoston linnan eri vaiheissa rakennettua kokonaisuutta

Maanalainen rakentaminen voidaan tällöin toteuttaa tarvittavassa laajuudessa ja välttämättömät turvallisuusvaatimukset voidaan huomioida uudisrakennuksen suunnittelussa alusta alkaen. Valtioneuvoston kiinteistö- ja toimitilaperiaatteet perustuvat turvallisuusalueisiin. Uudisrakennukseen niitä on mahdollista suunnitella muuntojoustavuus ja muuttuvat turvallisuustilanteet huomioiden.

Rakennus on pohja-alaltaan selvästi aiemmassa vaiheessa esitettyä uudisrakennusta pienempi ja siinä on vain kolme kerrosta aiemman neljän sijaan. Näin ollen linnan sisäpiha hahmottuu merkittävästi aiempaa paremmin yhtenäisenä tilana ja uudisrakennus on selvästi alisteinen suhteessa sisäpihaa ympäröiviin empirerakennuksiin.

Rakennuksen julkisivujen ikkuna-aukot noudattavat purettavan painotalon ikkunoiden jakoa ja rytmiiä. Julkisivu on pääosin rapattu tiilijulkisivu kuten muidenkin linnan pihan rakennusten julkisivut.

Uudisrakennus on pitkältä sivultaan noin painotalon mittainen. Uudisrakennuksen runko on syvämpi, jotta rakennukseen on mahdollista sijoittaa auditorio- ja kokoustiloja sekä ravintolatilat keittiöineen.

Rakennuksen välipohjien korkeusasema sijoitetaan samaan tasoon linnan 2. ja 3. kerroksen kanssa, jolloin esteettömyys korttelissa paranee huomattavasti, kun painotalon ja linnan välisistä porrasyhteyksistä luovutaan.

Tässä vaihtoehdossa Engelin suunnittelemiin ja suojeltuihin linnan osiin ei kohdistu sovittamattomia muutospaineita.

Kaupunkiympäristön toimiala
Hanke: Senaatti ja Valtioneuvosto
Museovirasto

6.2.2023

Valtioneuvoston linnan kortteli ja katualueita

Kaavoitukseen liittyvä muinaismuistolain 13 § mukainen neuvottelu koskien arkeologista kulttuuriperintöä.

Aika 6.2.2023 klo 13:00-14:00
Paikka Skype-palaveri

Osallistujat:

Helsingin kaupunki:

Kajsa Lybeck, kaavoitus, Kymp/Maka/Aska, pj
Sakari Mentu, suojeluasiantuntija, Kymp/Maka/Aska
John Lagerstedt, kaupunginmuseo

Museovirasto:

Pekka Lehtinen, yliarkkitehti
Veli-Pekka Suhonen, arkeologian erikoistutkija
Sari Mäntylä-Asplund, Uudenmaan kajoamisluvat ja suojeluasiat

Maanomistaja/hanke:

Kimmo Mäkelä, Senaatti
Niko Sundell, Senaatti
Kristiina Koskiaho, Valtioneuvoston kanslia

suunnittelijat ja konsultit:

Janne Lahti, rakennuttajakonsultti, A-insinöörit
Antti-Matti Siikala, pääsuunnittelija, Sarc
Sarlotta Narjus, arkkitehti, Sarc

Jakelu:

Janne Prokkola, yksikön päällikkö, Kymp/Maka/Aska

1. Kokouksen järjestäytyminen

Kajsa Lybeck avasi kokouksen ja toivotti osallistujat tervetulleiksi.

Kokouksen puheenjohtajana toimi Kajsa Lybeck ja sihteerinä Janne Lahti.

Kaupunkiympäristön toimiala
Hanke: Senaatti ja Valtioneuvosto
Museovirasto

6.2.2023

2. Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin kokouksen asialista. Kyseessä on muinaismuistolain 13 § mukainen neuvottelu koskien arkeologista kulttuuriperintöä.

3. Lyhyt hankkeen esittely

Kajsa Lybeck esitteli lyhyesti hankkeen ja asemakaavoituksen tämänhetkisen tilanteen. Kaavahanke koskee K1 korttelia sekä osaa Snellmaninkadun ja Hallituskadun katualueita.

Korttelin K1 pääsuunnittelija Antti-Matti Siikala täydensi esitystä ja kertoi pääkohdat liittyen sisäpihalla tehtäviin toimenpiteisiin:

- Sisäpihalla oleva painotalo puretaan
- Uusien rakennusten alin perustustaso on -1
- Pihatason alle kellarikerros ja maanpäälle neljä kerrosta
- Koko sisäpiha aukaistaan ja kaivetaan auki
- Pihan suojeltu terassi puretaan ja rakennetaan takaisin

Kommentteja ja keskustelua hankkeesta ja esittelyaineistosta:

Veli-Pekka Suhonen kertoi yllättyneensä Päivi Hakanpään vuonna 2020 laatimasta raportista, aikaisempi käsitys ollut, että pihalla ei olisi säilynyt mitään. Hakapään raportti todettiin kuitenkin olevan paras käytettävissä oleva aineisto. John Lagerstedilla oli sama käsitys siitä, millä alueilla mahdollisesti säilyneitä alueita voisi sijaita.

Sisäpihalla on lisäksi tehty rakennuksen seinustan vierellä koekuoppia viimeksi Ark-Byroon toimesta vuonna 2020 ja näissä koekuopissa ei ole löydetty säilyneitä kerrostumia.

4. Menettely

Sari Mäntylä-Asplund kertoi, että neuvottelun tarkoituksena on keskustella ja päättää, voidaanko muinaismuistoon kajota ja jos voidaan millä ehdoilla se on mahdollista. Museovirastolta ja kaupungin museolta on ennakoon pyydetty lausunnot ja ne liitetään neuvottelusta laadittavaan muistioon. Muistio liitetään osaksi hankkeen asiakirjoja ja tässä tapauksessa osaksi kaavoitusmuistioita.

Kimmo Mäkelä kertoi hankkeen puolesta, että maaperään on tarve kajota ja nyt pyydetään lupaa ja menettelyjä millä ehdoilla tämä voidaan toteuttaa.

Kaupunkiympäristön toimiala
Hanke: Senaatti ja Valtioneuvosto
Museovirasto

6.2.2023

Sari Mäntylä-Asplund totesi, että suunnitelmat selvästi osoittavat tarpeen kajota maaperään.

Sekä Museoviraston, että kaupungin museon näkemyksen mukaan maaperään voidaan kajota ja poistaa löydökset, mikäli jotain löytyy. Ehtona on riittävän laajat koekaivaukset, joilla varmistetaan, onko tarvetta laajempiin kaivauksiin.

Koekaivausten laajuus määritetään valittavan arkeologisen konsultin laatimassa tutkimusohjelmassa, jonka museovirasto viimekädessä hyväksyy. Laajuutta on vaikea suoraan määrittää ja muutoksille on jätettävä laajenemisvaraa. Tavoitteena on selvittää laajuus ja syvyys säilyneisyyden osalta.

Keskusteltiin lisäksi työnaikaisesta valvonnasta ja muista alueista, joilla ei Hakanpään raporttien mukaan olisi mitään säilynyt. Todettiin, että aina jos löydöksiä löytyy, on työt pysäytettävä ja kutsuttava museoviraston edustaja arvioimaan ja dokumentoimaan löydökset (muinaismuistolaki 14 §).

Kristiina Koskiaho muistutti, että piha on käytössä ja kaikesta on neuvoteltava VNK:n kanssa ja mm. turvaselvitykset vaaditaan kaikilta. Koekaivaukset voidaan tarvittaessa peittää/suojata ja tehdä totaalkaivaukset myöhemmin esimerkiksi seuraavana kesänä (mikäli tarvetta), tämä menettely mahdollistaa osittaisen pihan käytön myös kaivausten aikana.

5. Kaavoitus

Kaavaehdotuksen luonnos; kaavamääräysehdotukset asiaan liittyen:

”Kadun tai korttelipihan alle sekä purettavan entisen painotalon paikalle sijoittuvan tilan suunnittelussa ja rakentamisessa on otettava huomioon alueen arkeologinen historia.”

”Alue on Muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitetun kiinteän muinaisjäännöksen osa. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty, Aluetta koskevista tai siihen liittyvistä suunnitelmista on pyydetävä museoviranomaisen lausunto. Muinaismuistolain 13 §:n mukaisesti käytyjen neuvottelujen perustella kohde voidaan poistaa kaavan toteuttamiseksi sen jälkeen, kun kohteella on toteutettu riittävät arkeologiset tutkimukset.”

Todettiin, että mikäli koekaivauksilla ehditään osoittamaan, että mitään ei ole säilynyt ei määräyksiä kaavaan tarvita. Tieto ja tulokset on oltava kaavoittajalla

Kaupunkiympäristön toimiala
Hanke: Senaatti ja Valtioneuvosto
Museovirasto

6.2.2023

käytössä viimeistään syksyllä 2023, muuten kaavaan tarvitaan edellä kuvatut määräykset.

6. Muut asiat

Kaavoituksen tavoiteaikataulu: Ehdotus nähtävillä keväällä 2023 (alustavasti huhti-toukokuussa). Kylk syksyllä 2023, kh ja valtuusto talvella 2024

Aikataulu koekaivausten osalta olisi alustavasti seuraava:

- koekaivaukset K1 sisäpiha kesä-syksy 2023
- mahdolliset laajemmat kaivaukset kesä-syksy 2024
- rakentamisen aloitus kesä 2025-

7. Kokouksen päättäminen

Kajsa Lybeck päätti kokouksen klo 14.05

Muistion vakuudeksi

Janne Lahti

A-Insinöörit Rakennuttaminen Oy

SUOJELUESITYKSEN TEKIJÄ

Museovirasto

ESITYKSEN KOHDE

Valtioneuvoston linna
Aleksanterinkatu 3, 00170, Helsinki
Kiinteistötunnus: 91-1-1-4
Rakennustunnus: 1030176201, 1030176212

ESITYKSEN SISÄLTÖ

Museovirasto 7.10.2021

Esityksen mukaan kohteella on rakennusperintölain (498/2010) 2 §:n ja 8 §:n mukaista merkitystä ja valtakunnallisesti suuri historiallinen, kaupunkikuvallinen ja kulttuurihistoriallinen arvo.

Valtioneuvoston linnalla on huomattava kulttuurihistoriallinen merkitys Suomen suuriruhtinaskunnan ja tasavallan hallintorakennuksena, osana valtakunnan ja Helsingin pääaukiota sekä Suomen poliittista ja hallinnollista historiaa. Valtioneuvoston linnan rakennuskokonaisuus on osa valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä Senaatintori (RKY 2009).

Valtioneuvoston linna on suojeltu Helsingin kaupungin aluetta koskevalla valtioneuvoston päätöksellä 18.9.1980 valtion omistamien kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten suojelusta annetun asetuksen nojalla (278/1965). Asetus on kumottu, mutta päätökset ovat voimassa, kunnes suojelusta on tehty rakennusperintölain mukainen suojelupäätös. Päätös ei sisällä varsinaisia suojelumääräyksiä tai suojelun kohdentamista rakennuksissa, mikä merkitsee sitä, että ne on suojeltu kokonaisuudessaan myös sisätiloineen. Rakennusten käyttö, hoito, korjaukset ja muutokset vuoden 1980 jälkeen on toteutettu suojelupäätöstä vastaavasti Museoviraston ohjauksessa.

Valtioneuvoston linnassa on alkamassa laaja peruskorjaus- ja lisärakentamishanke. Hankekokonaisuus käsittää olevien rakennusten korjaus- ja muutostöitä sekä maanpäällistä ja maanalaista uudisrakentamista. Kortteli yhdistetään maanalaisin yhteyksin vieressä sijaitsevaan Valtioneuvostokortteliin.

Alueen asemakaava on vuodelta 1988 ja sitä ollaan Helsingin kaupungin ilmoituksen mukaan muuttamassa. Kohteen valtakunnallinen merkitys, ajankohtainen suunnitteluhanke, suojelun täsmällinen kohdentaminen ja suojelurajauksen uudelleen arviointi edellyttävät rakennusperintölain mukaista suojelupäätöstä määräyksineen. Rakennuksen osista käytetään suojeluesityksessä seuraavia nimityksiä: Pääsiipi / Länsisiipi (Senaatintorin laidalla), eteläsiipi (Aleksanterinkatu), itäsiipi (Ritarikatu) pohjoissiipi (Hallituskatu) sekä korttelin kulmissa

edellisiin liittyvät neljä kulmapaviljonkia luoteis- ja luoteispaviljongit (Senaatintori) sekä koillis- ja kaakkoispaviljongit (Ritarikatu). Rakennuksen osien sijainti nimityksineen ja valmistumisaikoineen on esitetty pohjakaavioliitteessä kaksi. Suojelun rajausta on esitetty liitteessä yksi.

Lausunnossa kuvataan kohdetta ja sen historiaa kattavasti. Valtioneuvoston linna (entinen Senaatintalo) sijaitsee vuonna 1812 pääkaupungiksi julistetun Helsingin pääaukion, Senaatintori laidalla. Senaatintalon sijainti oli esitetty jo J.A. Ehrenströmin Helsingin asemakaavassa 1812. Kesällä 1817 laaditussa kaavassa Senaatintalo esiintyy lopullisessa hahmossaan piha-alueineen koko korttelin täyttävänä rakennuksena.

Senaatintorin kokonaisuus rakentuu arkkitehti C.L. Engelin uusklassillisen arkkitehtuurin varaan. Valtioneuvoston linna torin itälaidalla, Helsingin yliopiston päärakennus torin länsilaidalla ja tuomiokirkko (Nikolainkirkko) terassillaan torin pohjoislaidalla ovat vaikuttava näyte Engelin kaupunkirakennustaiteellisesta näkemyksestä ja edustavuuden tavoitteista, jotka ovat ohjanneet pääkaupungin varhaista rakentumista. Senaatintori liittyy Unioninkadun empirekatu-näkymään, johon kuuluvat lisäksi Engelin suunnittelema Vanha klinikka, Yliopiston kirjasto sekä Observatorio kadun päätteenä.

Carl Ludvig Engel (1778–1840) on ensimmäinen Suomessa toiminut kansainvälisesti merkittävä arkkitehti. Engelin toiminta Suomessa jakautui kahteen pääkauteen. Vuosina 1816–1824 hän oli Helsingin uudelleenrakennuskomitean arkkitehtina ja vastasi julkisten rakennusten suunnittelusta. Vuonna 1824 Engel nimitettiin intendentinkonttorin päälliköksi ja hän toimi virassa kuolemaansa saakka.

Vanhimmilta osiltaan Engelin suunnittelema Senaatintalo, nykyinen Valtioneuvoston linna, näyttäytyy nykyään varsin ehjänä ja klassistiselta ulkoarkkitehtuuriltaan yhdenmukaisena rakennuksena. Senaatintalo rakentui vuosina 1818–1918 monessa jaksossa koko korttelin kokoiseksi virastotaloksi, jonka suunnittelusta vastasivat rakennushallinnon arkkitehdit.

Engelin alkuperäinen, vuodelta 1817 oleva korttelin perusidea on kuitenkin toiminut kaikkien toteutusvaiheiden ohjaavana sommitelmana. Uudempien 1890–1910-luvuilla rakennettujen siipirakennusten julkisivut noudattavat Engelin ulkoarkkitehtuurin mallia. Siipirakennukset sulkevat sisäänsä suuren korttelipihan, jonka keskellä 1900-luvun vaihteessa rakennettu painotalo ei kuulu vuoden 1817 suunnitelmaan. Siipirakennukset ovat käyneet läpi useita muutos- ja korjausvaiheita.

Valtioneuvoston linnan pääsiipi on Senaatintoria vasten. Rakennuksen hierarkkinen päätila on Engelin pääsiipeen suunnittelema senaatin istuntosali, nykyinen presidentin esittelysali. Senaatintorin julkisivua hallitsee keskirisaliitti korinttilaisine temppeleipäätyineen, kupoleineen ja edustavine porrassommitelmineen. Julkisivussa on eriaiheisin friisein varustettuja listoja sekä valtaistuinsalin ikkunoiden yläpuolelle sijoitetut stukkoreliefit. Tori- ja pihajulkisivuilla on lisäksi kellot. Kulmapaviljongit erottuvat ulostyöntövinä risaliitteina.

Eteläsiiven katujulkisivua rytmittävät joonialaiset pilasterit, porttikäytävän kohtaa korostaa keskirisaliitti ja sen päätykolmiota kannattavat pylväistö. Pohjois- ja itäsiiven katujulkisivua hallitsee länsisiiven mallia jäljittelevä keskirisaliitti pylväistöineen. Itäsiiven sisäänkäyntiä korostaa leveä parveke ja graniittiverhous. Sen kulmapalviljongeissa on parvekkeet.

Rakennuksen yhtenäisiä pihajulkisivuja hallitsevat länsi- ja itäsiiven porrashuoneet sekä pohjoissiiven graniittiterassi. Julkisivuissa on pääosin yhtenäiset T-karmiset ikkunat. Rakennus on perustettu osittain kalliolle ja osittain savimaalle kiviladelmäperustusten varaan. Kantavat pystyrakenteet ja vanhimmat väliseinät ovat massiivitiiltä. Vanhimmat välipohjarakenteet ovat tiiliholveja ja puurakenteisia, 1800-luvun lopun kappaholveja on pohjoissiivessä ja pihan painotalossa. Perustukset, väli- ja alapohjarakenteet ovat 1910-luvulta lähtien pääosin betonirakenteisia. Vanhimmat vesikattojen rakenteet ovat Engelin suunnitelmiin perustuvia puisia ja osittain yläpohjapalkistoon tukeutuvia kattotuoleja. 1800-luvun lopun kattorakenteet ovat vastaavia, mutta vain seinäarakenteisiin tukeutuvia konttikattotuoleja. Pihasiivessä on valurautapilareita ja vuoden 1904 korotuksen yhteydessä tehty teräksinen, niitattu kattoristikko. Perustuksia on vahvistettu teräsbetonirakentein ja puisia välipohjia on korvattu betonirakentein laajoilla alueilla.

C.L.Engelin suunnittelema Senaatintorin puoleinen länsisiipi kulmapaviljonkeineen (luoteis- ja lounaispaviljonki) rakennettiin vuosina 1818–1822. Rakennuksessa on kolme varsinaista kerrosta ja kivijalan sisään jäävä pohjakerros. Länsisiivessä oli sydänmuurin perustuva tilajärjestys, jota sittemmin muutettiin. Kulmapaviljonkien tilat ryhmittyvät portaan ympärille. Länsisiiven pääsisäänkäynti on Senaatintorilta, lounaispaviljongista on kulku Aleksanterinkadulle.

Länsisiiven keskeinen tilasarja on sen keskiakselissa oleva, koko rakennuksen korkuinen portaikko eteisauloineen, kerroskäytävineen ja laakeaan kupoliin päättyvine yläauloineen. Portaikko johtaa länsisiiven keskirisaliitin takana sijaitsevaan arvokkaaseen keisarin valtaistuinsaliin eli senaatin istuinsaliin (nyk. presidentin esittelysali), josta on näkymät Senaatintorille ja pääsy torille avautuvalle seremoniaparvekkeelle. Portaikon ikkunat avautuvat korttelipihalle.

Aleksanterinkadun puoleinen kaksikerroksinen eteläsiipi ja nelikerroksinen kulmapaviljonki (kaakkoispaviljonki) valmistuivat vuonna 1824. Eteläsiipi käsitti pääasiassa virkahuoneistoiksi ryhmiteltyjä toimistohuoneita. Kaakkoispaviljonki suunniteltiin itsenäisenä rakennuksena pankkitoimintaan. Eteläsiivessä oli pääosin sydänmuuriin ja osin keskikäytävään perustuva tilajärjestys. Itäsiiven porttikäytävästä ja kaakkoispaviljongista on kulku Aleksanterinkadulle. Kaksikerroksinen itäsiipi (Ritarikadun puoli) rakennettiin 1826–1828. Sen toisessa kerroksessa oli suuri julkinen kirjastosali holvattuine kattoineen ja joonialaisine pylväineen.

Viimeisenä Engelin suunnittelemissa rakennuksissa valmistui vuonna 1845 koillinen kulmapaviljonki, jossa oli tiloja senaatin arkistoja varten. Vaatimaton yksikerroksinen lähinnä taloustiloja käsittävä E.B.Lohrmanin

suunnittelema pohjoissiipi (Hallituskadun puoli) rakennettiin vuosina 1850–1853. Korttelikokonaisuuden valmistuttua siinä oli tilat senaatille ja valtionhallinnon keskeisille virastoille. Itä- ja pohjoissiipi korvattiin myöhemmin uudisrakennuksilla.

Pohjoissiipi korotettiin kolmikerroksiseksi kahdessa vaiheessa vuosina 1889–1890 ja vuosina 1897–1900 Yleisten rakennusten ylihallituksen arkkitehtien Florentin Granholm ja Ricardo Björnberg suunnitelmien mukaan. Rakennuksessa on kahden sydänmuurin rajaamaan keskikäytävään perustuva tilarakenne, poikkeuksena ensimmäisen kerroksen holvatut tilat. Julkisivujen päissä oli porttikäytävät, jotka on myöhemmin muutettu sisätilaksi. Vesikattorakenteena on Engelin aikaisista poikkeavat konttikattotuolit. Björnberg suunnitteli rakennuksen keskelle edustavan portaan auloiheen Senaatin talon klassista arkkitehtuuria yksityiskohdissa jäljitellen.

Korttelipiha keskelle rakennettiin 1897–1900 Björnbergin suunnittelema kolmikerroksinen Senaatin kirjapainoa palveleva painotalo. Rakennuksen suurissa painosaleissa on valurautapylväiden kannattelemat kappaholvit. Rakennusta korotettiin vuonna 1904 latomosalin käsittävällä kerroksella, jossa on niitatut rautaristikot (suunnittelija Gustave Eiffel). Korotus erottuu kaarevin ikkunoin julkisivussa. Painotalon rakentaminen, piha-alueen korkean kallion tasaaminen ja kalliomäestä pohjoissiiven kylkeen muotoiltu, portain ja kaitein graniitilla viimeistelty terassi muuttivat Engelin suunnitteleman korttelipiha perusteellisesti.

Senaatintalossa tehtiin merkittäviä muutos- ja lisärakennustöitä 1910-luvulla. Koko rakennuksen kiertäviä keskikäytäviä jatkettiin ja kulmapaviljonkien portaita uudistettiin. Senaatintalon johtavana arkkitehtina vuosina 1910–1916 toimi Hjalmar Åberg. Rakennustöissä otettiin laajasti käyttöön teräsbetonirakenteet muun muassa välipohjien ja portaiden rakenteissa.

Eteläsiipeä korotettiin vuonna 1914 pihanpuolella osittaisella toimistokerroksella, jonka käytävää valaistiin kaarevin kattoikkunoin. Länsisiiven pääkerroksen edustuksellisissa istuntotiloissa tehtiin vuosina 1914–1915 kattava sisustusten uudistus.

Koillispaviljongin porras (N-porras) uusittiin ylemmissä kerroksissa kiertyvänä itsekantavana portaana. Lounaspaviljongin porrashuone (D-porras) uudistettiin hissillisenä. Portaan Aleksanterinkadun sisäänkäynti muutettiin holvikattoiseksi ja osin ulkotilaan avautuvaksi, mikä on Engelin julkisivujen harvoja myöhemmin toteutettuja muutostöitä.

Ritarinkadun puoleinen itäsiipi korvattiin vuosina 1916–1918 nelikerroksisella rakennuksella, jonka suunnittelusta vastasivat arkkitehdit Hjalmar Åberg ja Magnus Schjerfbeck. Aiemmasta rakennuksesta säilyi holvattu osa pohjakerrosta. Rakennuksessa on keskikäytävään perustuva tilarakenne. Välipohjien kaksoislaatat, portaat ja perustukset on tehty rautabetonista, väliseinät olivat merkittävältä osin kevyitä, puurakenteisia niin kutsuttuja Cloison-seiniä. Åberg suunnitteli portaikon auloiheen näyttäväksi kasetoiduin katoon viimeistellyksi tilasarjaksi hisseineen rakennuksen keskelle.

Keisarillisen Senaatin talo muuttui keväällä 1917 itsenäisen Suomen Senaatin taloksi ja marraskuussa 1918 siitä tuli Valtioneuvoston linna. Valtioneuvoston linnahan laadittiin 1930- ja 1940-luvuilla kolme pihasiiven korvaavaa toteutumaton laajennussuunnitelmaa. Arkkitehti Ilmari Launis suunnitteli vuonna 1933 korttelipihan keskelle korkean virastosiiven yhdyskäytävineen. Tuntematon suunnittelija esitti 1930-luvulla sisäpihalle pyöreää, seitsemänkerroksista virastotaloa. Arkkitehti Väinö Vähäkallio laati 1940-luvulla suunnitelman pihan poikki rakennettavasta kuusikerroksisesta virastorakennuksesta.

Rakennuksessa tehtiin 1950- ja 1960-luvuilla lukuisia vähitellen toteutuneita sisätilojen korjaus- ja muutostöitä, joissa arvokkaita tiloja käsiteltiin historiatietoisesti. Valtaistuinsalin kattoon tehtiin vuonna 1962 palauttava maalaus käsittely. Pihasiipi muutettiin 1950-luvun alussa toimisto- ja ruokalaitiloiksi ja liitettiin siltamaisella yhdyskäytävällä eteläsiipeen.

Valtioneuvoston linnassa tehtiin suuria vaiheittain 1970-, 1980- ja 1990-luvuilla toteutettuja peruskorjauksia. Korjausten suunnittelusta vastasi Rakennushallitus. Vuosien 1981–1985 suunnittelusta vastasi pääosin arkkitehtitoimisto Arkton Oy. Korjausvaiheiden restaurointilinjaukset erosivat rakennussuojelun ja vanhoja rakenteita säilyttävän painotuksen osalta toisistaan.

Peruskorjauksissa järjestettiin toimistotiloja uudelleen (myös saniteetti- ja taukotilat) ja uudistettiin talotekniikka ajan vaatimusten mukaisiksi. Länsisiiven ensimmäinen kerros muutettiin toimistoiksi ja länsi- ja pohjoissiipeen tehtiin 1970-luvulla hissit. Ullakoille tehtiin yksittäisiä konehuoneita ja palo-osastointi, mikä muutti alkuperäistä tilallista avaruutta, erityisesti länsisiiven kupolin kohdalla. Holvatuista tiloista muodostettiin yhtenäisiä toimistotiloja käyttäen yläosastaan lasisia väliseiniä. Käytävien palo-osastointi tehtiin käyttäen teräslasiovia.

Rakennuksesta tehtiin Museoviraston johdolla vuonna 1976 rakennushistorian inventointi (Arkton Oy) sekä vuonna 1982 laaja väritutkimus (Ancelo Oy). Rakennussuojelupäätöksen liittyen peruskorjauksia ohjaamaan laadittiin vuonna 1980 perustamis- ja ohjaussuunnitelma, jonka keskeistä sisältöä olivat Museoviraston laatimat tilojen säilyneisyyskaaviot ja rakennussuojelun tavoitteet.

Peruskorjaushankkeissa luotiin restauroinnin ja peruskorjauksen toimintamalli, joka perustuu ennakointiin, osapuolten yhteiseen sitoutumiseen ja tavoitteiden määrittelyyn sekä hyvään yhteistyöhön. Näin myös tulokset ovat olleet korkeatasoisia.

Julkisivujen rappaukset kunnostettiin ja maalattiin 1970-luvulla. Ikkunat kunnostettiin lisäten sisäpuutteisiin teräshekyksiset lasielementit 1980-luvulla. Hallituskadun puolelta poistettiin luoteispaviljongin sisäänkäynti ja itäpään porttikäytävä. Julkisivujen nykyinen väri on 1990-luvulta. Perustuksia vahvistettiin ja syvennettiin rakennuksen eteläosissa, lisäksi rakennettiin uusia kellaritiloja ja rakennusta kiertävä tekniikkakanaali. Perustustöiden yhteydessä uusittiin alapohja- ja väliseinärakenteita laajoilla alueilla ja rakennettiin uudelleen Senaatintorin sisäänkäynnin ulkoportaikko.

Aleksanterinkadun porttikäytävän yhteyteen tehtiin uusi vierailijasisäänkäynnin käsittävä tilakokonaisuus. Koillispaviljonkiin ja sen viereiseen porttikäytävään tehtiin sauna- ja kuntosalitilat (1 krs.) ja itäsiiven holvattuihin tiloihin kirjasto.

Peruskorjausten merkittäviä restaurointitöitä olivat länsisiiven pääportaikon (A-porras) uudelleenmaalaus, kaakkoispaviljongin (C-porras) pääosin Engelin suunnitelman mukaisen porrashuoneen entisöinti. Lisäksi pääportaassa auloineen (A-porras) ja sekä lounaispaviljongin porrashuoneessa (D-porras) toteutettiin merkittäviä konservoivia maalaus- ja pintakäsittelyitä.

2000–2010-luvuilla rakennuksessa on tehty vähäisiä muutostöitä. Niitä ovat sisäänkäyntien ja porttikäytävän turvaportit ja -seinämät, pääsisäänkäynnin uudet teräsovet, länsisiiven kokouskeskuksen muutostyöt ja porraskäytävä sekä lehdistökeskus pihasiipeen. Osa itäsiivestä muutettiin monitilatoimistoksi ja kaakkoispaviljonkiin liittyvä osa peruskorjattiin.

Valtioneuvoston linnan julkisivut ovat säilyneet hyvin rakennusaikaisessa asussa. Julkisivujen väri on vaihdellut vuosikymmenten aikana. Korttelipihaan sisäänkäyntien yläpuolelle on lisätty kevytrakenteisia katoksia ja terassin edustalle lasiseinäiset tupakkatilat. Vesikattojen tekniset asennukset on sovitettu rakennuksen arkkitehtuuriin.

Valtioneuvoston linnan keskeiset sisätilat

Valtioneuvoston linnan arvokkaimmat länsisiiven istuntosalien, pääportaikon sekä siipirakennusten ja kulmapaviljonkien portaiden tilasarjat ovat säilyneet hyvin historiallisine kerroksineen. Rakennuksessa on lisäksi säilynyt pääosin 1910-luvulla vakiintunut keskikäytävään perustuva tilajärjestys. Myös keskikäytävät kuuluvat rakennuksen säilytettäviin tiloihin. Arvokkaiden aulojen sisäarkkitehtuuria ovat muuttaneet niihin 2000-luvulla asennetut teräs-lasirakenteiset turvasulut.

Sisätiloissa on säilynyt vähän 1800-luvun alun uudelleen käsittelemättömiä pintoja. Niitä ovat kalkkikivilattiat ja portaat, graniittiportaat ja takorautakaiteet. Presidentin esittelysali sisustuksineen on ainutlaatuinen pääosin 1800-luvun asussa säilynyt kokonaisuus.

Valtioneuvoston istuntosalissa ja 1900-luvun alun portaissa ja auloissa on säilynyt arvokkaita seinä-, katto- ja lattiapintoja sekä rakennusosia yksityiskohtineen. Länsisiivessä on lisäksi säilynyt vanhoja tulisijoja samalta ajalta sekä vanhoja puulattioita.

Porrashuoneissa ja keskikäytävillä on säilynyt erityyppisiä rakennusaikaisia tai niiden mallin mukaan tehtyjä peiliovia lasiruutuineen ja listoituksineen. Osassa ovia on lisäksi erimuotoisia yläikkunoita. Peruskorjausvaiheiden (1980–1990-luvut) teräsrunkoiset lasiseinät ja teräslasiovet tuovat oman aikansa lisän. Porrashuoneiden valaisimet ovat yleensä samalta ajalta, lukuun ottamatta pääportaikkooa.

Länsisiipi

Presidentin esittelysali edustaa Engelin Senaatintalossa tavoittelemaa erityistä juhlavuutta ja on arkkitehtuuriltaan ensimmäinen laatuaan Suomessa. Suorakaiteen muotoisessa salissa on laakea koristeellisesti kasetoitu, holvattu katto ja sen päissä kullatuin lehtiaihein koristellut puolikupolit. Salin päädyissä on puolikaareksi ryhmitelty pylväistö palkistoineen. Koristeellinen kattolistan friisi koostuu maakunta-vaakunoiden heraldisin värein maalatuista kipsivaloksista. Salin seinissä, pylväissä ja ikkunapielissä on yhtenäinen läpivärjätty ruskea kipsimarmoripinta. Salin nurkissa on kipsimarmorin pintaan sointuvat marmorilasitteiset kuvanveistäjä J. Munsterhjelmin ja Andstenin kaakelitehtaan yhteistyönä syntyneet komeat kaakeliuunit 1910-luvulta.

Salissa on arvokas pääosin 1800-luvun alun mahonkisten empire-kalusteiden ja tilaan 1990-luvulla teetetyin kokouspöydän muodostama kalusteryhmä kynttelikköpylväineen sekä empireamppeli-valaisin. Salin mahonkisessa ovesa on kullatut saranat ja koristeet kuten kalusteissa. Presidentin esittelysalissa ja sen odotussalissa on valtionpäämiehiä kuvaavia maalauksia.

Valtioneuvoston istuntosali sai nykyisen muotonsa länsisiiven tilojen uudelleen järjestelyissä 1910-luvulla. Senaatintorille avautuvan salin vaaleita seiniä jäsentävät koristemaalatu pilasterit ja seinän alaosa. Seinien yläosassa ja katossa on matalat kipsikoristereliefit, kattolista on korkea koristeellinen friisi. Istuntosalissa ja sen odotussalissa on vaalealassitteiset kaakeliuunit 1910-luvulta sekä vanhat kristallikattokruunut. Valtioneuvoston istuntosalin kalustus on uusittu vuonna 2007. Tilassa on suuri säätyvaltiopäivien avajaisia 1863 kuvaava maalaus (Robert Wilhelm Ekman). Presidentin esittelysalin ja valtioneuvoston istuntosalin arvokkaaseen tilasarjaan kuuluvat lisäksi niihin pariovin liittyvä odotussalit ja toimistohuone. Pääosa salien ovista on kaksoispariovia, joiden välinen tila on puuverhoiltu. Tilasarjaan kuuluvissa huoneissa on parkettilattiat.

Pääportaan (A-porras) klassistiseen kokonaisuuteen kuuluvat pääportaikon lisäksi Senaatintorilta sinne johdettava avara aula (vestibyyli) tuulikaappeineen. Aulan seinät on jäsenneily pilasterein ja kaariaihein, niiden alaosa kiertää luonnonkivi tai sen jäljitelmä, yläosassa on kipsireliefejä. Mosaiikkibetonisen lattian keskellä on suuri, pyöreä kuvio.

Kaariaukot ja graniittiset porrasaskelmat johdattavat juhlaan portaikkoon. Avaraa aulatilaa rikkoo siitä lasiseinin rajattu vierailijasisäänkäynti. Monumentaalista kaksoisportaikkoa kannattelevat kreikkalais-doorilaiset pylväät ja ristiholvit. Portaikon yläpuolella kohoavan kupolin kasetointi, rikkaasti profiloitunut holvikaaret ja uurretut pylväät esitettiin jo Engelin vuoden 1818 piirustuksissa. Seinäpintoja jäsentävät pilasterit ja friisit, kupoliin liittyvissä pinnoissa on kipsireliefejä, seinissä on lisäksi valeikkunat ja valekaiteita.

Porrasaskelmien, tasanteiden ja aulan lattioiden hiekkakivipinnat on korvattu 1900-luvun vaihteessa pääosin sementtimosaiikilla koristeaiheineen. Portaikko on säilynyt tilallisesti jokseenkin alkuperäisessä muodossa, sen vaalea väri ja valaistus on vaihdellut eri aikakausina. Kattokupolia valaisee kruunuvalaisin, porrastasanteilla ja auloissa on yhtenäiset riippuvat valaisimet (todennäköisesti 1910-luvulta).

Porrastasanteilla on C.L. Engelin rintakuva ja Eugen Schaumanin muistolaatta. Portaaseen liittyy pihalle johtava arkkitehtuuriltaan vastaava eteistila.

Lounais-, kaakkois-, koillis- ja luoteispaviljonki

Lounaispaviljongin portaan (D-porras) kokonaisuuteen kuuluvat Aleksanterinkadulle avautuva aula (vestibyyli), väljä porras tasanteineen sekä portaan keskellä metalliverkkoseinin erotettu veräjähissi. Portaan ja aulan seinissä on vaalea koristemaalaukset, kattolistoissa on sirot kipsikoristeet ja portaan ylittävissä palkissa koristeelliset konsolit. Kadulle johtavan aulan holvikatto on kasetoitu. Lattiat on pinnoitettu sementtimosaiikilla. Ensimmäisen kerroksessa on kaksi vaalealasiltaista kaakeliuunia.

Portaan koristeellisissa metallikaiteissa on puinen käsijohde. Puuverhoiltu ikkunallinen hissi on 1910-luvulta. Kerrostasoilla on sisäikkunoita ja peiliovet. Kaakkoispaviljongin portaan (C- porras), tiilimuurien kannattelemat porrasaskelmat ja holvatut katto- ja välipohjarakenteet sekä Aleksanterin kadulle johtava aula ovat pääosin Engelin suunnitelman mukaisessa asussa, entisöityne koristemaalauksineen.

Luoteispaviljongin portaan (F-porras) ylimmät kerrokset (2.-4.krs) ovat säilyneet hyvin Engelin suunnitelmien mukaisessa asussa. Portaaseen liittyvissä käytävissä on ristiholvatut katot.

Koillispaviljongin porrashuoneen (N-porras) alimmat kerrokset (1.-2.krs) ovat säilyneet pääosin Engelin suunnitelman mukaisessa asussa. Ylempien kerrosten (3.-4.krs) kiertyvä porras ja koristeellinen metallikaide puisine käsijohteineen ovat jugendvaikutteisia. Portaan askelmat ja -tasanteet ovat mosaiikkibetonia.

Itäsiipi

Itäsiiven portaan (B-porras) tilasarjaan kuuluvat ulkotilaksi suunniteltu loggia, nykyinen tuulikaappi, aula ja portaikko. Näiden seinät on viimeistely koristeemaalauksin ja listoin, aulan seinissä on kipsireliefejä. Loggian holvatussa katossa on kasviaiheinen koristemaalaukset. Portaan alapinnan ja aulan katon kasetointi, taotun porraskaiteen koristeellisuus ja puuosat sekä portaan ja lattian mosaiikkibetoni ovat rakennusajalle tyypillisiä. Kerrostasoilla on peiliovet, joissa on lasiruudut, osassa ovia on ylälasit. Osassa tuulikaapin ovia on vanhat suojaluukut. Portaan sivussa on veräjähissi (tod.1910-luvulta). Hissin oviseinämä on metalliverkkorakenteinen. Pihasisäänkäynti on rajattu 1990-luvulla erilliseksi tilaksi teräslasiseinin.

Pohjoissiipi

Pohjoissiiven porras (E-porras) käsittää portaikon lisäksi Hallituskadulta johtava kapean aulan ja pihan puolen tuulikaapin. Holvikattoisen aulan ja portaikon seinät on jäsenneily pilasterein, osa seinistä on rustikoituja. Portaita ja holvattuja kattoja kannattelevat pylväät ja ylimmän kerroksen seinää kiertävä akanthus-aiheinen friisi noudattavat länsisiiven mallia. Porrashuoneen katon geometrinen kasetointi, taotun porraskaiteen koristeellisuus ja lattian mosaiikkibetonin ruutukuviointi edustavat rakennusajalle tyypillistä koristeellisuutta. Kerrostasoilla on peiliovet, joissa on lasiruudut. Osassa ovia on ylälasit.

Museovirasto toteaa, että Valtioneuvoston linnasta on tehty rakenteiden kuntotutkimuksia (IdeaStructura Oy 2020) tulevaa peruskorjausta varten. Suunniteltu peruskorjaus käsittää julkisivujen, räystääs-rakenteiden ja ikkunoiden kunnostuksen sekä peltikatteiden uusimisen. Välipohjarakenteiden orgaaniset täytöt ja muottilaudat muodostavat sisäilmariskin ja niitä poistetaan. Ylä- ja alapohjien sekä perusmuurin kosteus- ja lämmöneristyksen puutteita korjataan. Perustuksia, vahvistetaan ja syvennetään maanalaiseen rakentamiseen liittyen. Maanvaraisia alapohjia uusitaan. Kuntotutkimuksessa on todettu rakentamisen ajalle tyypillisiä haitta-aineita. Eri-ikäisten taloteknisten järjestelmien uusimis- ja korjaustarve on huomattava (LVIAS-järjestelmät). Rakennuksen eri osissa on painovoimainen, osin tai kokonaan koneellinen ilmanvaihto. Ilmanvaihdon järjestäminen edellyttää uusien konehuoneiden rakentamista ullakoille.

Valtioneuvoston linnassa on alkamassa laaja peruskorjaushanke, johon liittyy uudisrakentamista korttelin keskiosaan sekä maanalaista rakentamista. Kortteli yhdistetään maanalaisin yhteyksin vieressä sijaitsevaan Valtioneuvostokortteliin. Peruskorjauksesta ja uudisrakentamisesta on laadittu hankesuunnitelma (Arkkitehtitoimisto Sarc Oy, 2020). Museovirasto on antanut 2020 peruskorjaushankkeesta puoltavan lausunnon (MV/198/05.01.02/2020).

Valtioneuvoston linnan ja viereisen Valtioneuvostokorttelin työympäristöä koskevat tavoitteet on määritetty osana laajempaa valtioneuvoston toiminnan ja työympäristön uudistustarpeiden selvitystä (2018, 2019). Uudisrakentaminen lisää Valtioneuvoston työtilojen määrää ja täydentää työympäristön tilavalikoimaa, erityisesti kokoustiloja ja niihin liittyviä kulkuvyöhykkeitä.

Valtioneuvoston linnan eri osiin kohdistuu niiden nykykunnosta ja korjaushistoriasta johtuen eriasteisia korjaus- ja muutostarpeita, joiden laajuus vaihtelee perusparannuksesta keveisiin tilamuutoksiin. Osa tiloista, ainakin tässä mainitut arvokkaat tilat, jäävät pääosin toimenpiteiden ulkopuolelle tai niihin kohdistuu vain konservoivia toimenpiteitä.

Hankesuunnitelmassa esitetty uudisrakentaminen poikkeaa voimassa olevasta asemakaavasta. Uudisrakentaminen kasvattaa korttelin rakennettua kerrosalaa merkittävästi. Korttelin keskelle sijoittuva uudisrakentaminen ja sen maanalaiset ja -päälliset yhteydet edellyttävät pihasiiven eli painotalon ja sen yhdyssiiven purkamista korttelin sisältä.

Hankesuunnitelman mukaan korttelin kaupunkikuvalliset ominaisuudet ja rakennuksen nykyinen yhtenäinen kokonaisilme säilyvät. Yhtenäisenä hahmottuva, kadunvarsisiipien määrittämä pihatila säilyy korttelin sisäosan hallitsevana piirteenä. Vanha rakennus säilyy korttelin rakennetun kokonaisuuden pääroolissa ja nykyisen mukaisessa käytössä.

Rakennuksen tiloista on laadittu säilyneisyys selvitys ja siihen perustava alustava yleislinjaus toimenpiteistä suojeltavissa ja arvokkaissa tiloissa (Arkkitehtitoimisto Sarc Oy 2020). Arvottamisen ja suojelunhallinnan työ jatkuu yhteistyössä Museoviraston kanssa.

Museovirasto katsoo, että Valtioneuvoston linnalla on rakennusperintölain (489/2010) 2 §:n tarkoittamaa valtakunnallista merkitystä sekä erityisen merkittävät sisätilat, joiden säilymistä ei voida varmistaa maanäyttö- ja rakennuslain nojalla.

Valtioneuvoston linna on valtakunnallisesti merkittävä arvioituna lain 8 §:n perusteiden seuraavasti: Valtioneuvoston linna on kansallinen monumentti ja hallintorakennuksena ainoa laatuaan Suomessa. Rakennuksen tärkeimmät sisätilat valtaistuinsali sekä pääportaikko rakenteineen ovat hienoja esimerkkejä Engelin suunnittelemissa juhlavista sisätiloista.

Valtaistuinsali, alkujaan Senaatin istuntosali on sisustuksineen vaikuttava kokonaistaideteos (kohta 1: ainutlaatuisuus). Valtioneuvoston linna edustaa Senaatintorin valtakunnallisesti merkittävälle rakennetulle kulttuuriympäristölle (RKY 2009) ominaista uusklassista arkkitehtuuria. Kohde on osa Senaatintorin kansainvälisesti merkittävää hyvin säilynyttä kaupunkitaiteellista kokonaisuutta. Valtioneuvoston linna on yksi torin reunustavista Carl Ludvig Engelin suunnittelemissa julkisista rakennuksista, jotka ilmentävät keskushallinnon, kirkon ja yliopiston asemaa sekä pääkaupungin ja sen pääaukion rakentamista 1800-luvun Suomessa (kohdat 2 ja 3: tyypillisuus ja edustavuus).

Valtioneuvoston linna on säilynyt alkuperäisessä käytössä valtion hallintorakennuksena. Rakennuksen ulkoarkkitehtuurissa on säilynyt hyvin eri rakennusvaiheiden piirteet. Arvokkaimpia sisätiloja on ylläpidetty hienovaraisesti vähäisin muutoksin, ja niissä on säilynyt alkuperäinen kiinteä sisustus. Muuttuvat käyttötarkoitukset on sovitettu rakennukseen säilyttäen pääosin 1910-luvulla vakiintuneet keskikäytävään perustuva tilarakenne (kohta 4: alkuperäisyys).

Kohteella on huomattava kulttuurihistoriallinen merkitys osana Suomen poliittista ja hallinnollista historiaa. Valtioneuvoston linnalla on erityisen merkittävä historia Suomen suuriruhtinaskunnan ja tasavallan hallintorakennuksena. Kohde on osa Helsingin pääaukion yhteiskunnallista historiaa (kohta 5: historiallinen todistusvoimaisuus).

Valtioneuvoston linnaa on korjattu ja uudistettu valtioneuvoston käytön tarpeisiin. Rakennuksessa on kolme rakennuskerrostumaa: ennen 1860-lukua valmistuneet rakennuksen osat, 1890–1910-luvulla valmistuneet rakennuksen osat sekä 1970–1990-lukujen peruskorjausvaihe. Historiallinen kerroksellisuus on pääosin hallittua (6 kohta: historiallinen kerroksisuus).

Museovirasto on arvioinut kohteen paikan päällä yhdessä Valtioneuvoston kanslian kanssa suojelutavoitteiden päivittämistä, suojelun kohdentamista ja suojelumääräysten laatimista varten. Suojelutarpeen määrittelyssä on käytetty apuna myös tehtyjä rakennushistoriaselvityksiä.

Valtioneuvoston linnan rakennusvaiheet on säilytettävä toisiaan täydentävinä kokonaisuuksina. Suojelutarve kohdistuu rakennuksen ulkoasuun, rakennusrunkoon, keskeisiin sisätiloihin ja niiden kiinteään sisustukseen, koristemaalauksiin ja kiinteisiin koristeisiin sekä kokonaistaideteoksen mukaisin periaattein toteutettuun irtaimeen

kalustukseen presidentin esittelysalissa. Piha-alueen suunnittelussa tulee huomioida ratkaisujen sopiminen historialliseen kokonaisuuteen.

Rakennusten ulkoasu muodostuu julkisivun ja vesikaton rakennusosista, yksityiskohdista, materiaaleista ja värityksestä. Julkisivuaukkoihin liittyvät alkuperäiset rakennusosat eli ikkunat, ovet, portit ja luukut ovat ulkoasuun liittyvä kokonaisuus myös sisäpuolisine osineen. Parvekkeiden, ulkoportaikkojen ja -portaiden, porttikäytävän ja portiikkien sisäpinnat sekä ulkoasuun liittyvät rakennusosat ja yksityiskohdat kuten alkuperäiset valaisimet, kiinteät veistokset (reliefit), koristeet ja kellot ovat osa julkisivua. Terassi käsitetään kuten ulkoasu.

Rakennusrunko käsittää kantavaan runkoon kuuluvat perustukset, ulkoseinät, väliseinät, pilarit ja pylväät, holvaukset sekä ala-, väli- ja yläpohjat. Porrasjuoksut askelmineen sekä -tasanteet ovat osa rakennusrunkoa.

Keskeisiä suojeltavia sisätiloja ovat rakennuksen osittain lueteltuina seuraavat. Tilat on osoitettu lisäksi liitteessä (liite 2).

Länsisiipi

- Pääporras (A), tuulikaappi ja aula (vestibyyli), eteisaula (pihalle)
- Presidentin esittelysali (valtaistuinsali)
- Valtioneuvoston istuntosali
- Presidentin esittelysalin odotussalia
- Valtioneuvoston istuntosalin odotussali
- Toimistohuone (liittyy valtioneuvoston istuntosaliin)

Lounaispaviljonki

- Porras D
- Tuulikaappi (aiemmin vestibyyli)

Eteläsiipi ja kaakkoispaviljonki

- Porras C ja aula

Itäsiipi

- Porras B
- aula ja tuulikaappi (nk. loggia)
- hissikuilu

Koillispaviljonki

- Porras N

Pohjoissiipi

- Porras E
- Aula (Hallituskadulle), tuulikaappi (pihalle)

Luoteispaviljonki

- Porras F
- portaaseen liittyvät holvatut käytävät 2.- 4.krs

Keskeisiä säilytettäviä sisätiloja ovat lisäksi rakennuksen eriosien keskikäytävät, erityisesti eteläsiiven 3. kerroksen käytävä.

Edellä esitettyjen sisätilojen niminä on nykytilannetta kuvaavissa suunnitteluasiakirjoissa käytettyjä nimiä (suluissa rakennushistoriaselvityksessä käytetyt nimet).

Keskeisten suojeltavien tilojen kiinteää sisustusta ovat seinien, kattojen ja lattioiden pintamateriaalit, -rakenteet ja väriyty sekä lisäksi kiinteät taideteokset, reliefit, koristelut, kasetoinnit ym. muotoilut, kattorosetit, pilarit, pilasterit, puu- ja kipsilistoitukset, sisäovet ja -ikkunat karmeineen vuorilautoineen/listoineen ja heloituksineen, oviin liittyvät puuverhoukset sekä puu- ja metallikoristeet, tulisijat, suojaluukut, vanhat kattovalaisimet, kattokruunut, portaikkojen rakennusosat ja yksityiskohdat, portaiden hissit koreineen, sisustuksineen, varusteineen sekä kuuluineen ja ovineen eri kerroksissa.

Suojelu kohdistuu lisäksi länsisiiven ullakolla sijaitsevaan kellokoneistoon varusteineen ja kellotauluihin liittyvine osineen. Kaikissa sisätiloissa tulee lisäksi suojella tulisijat.

Rakennuksen hierarkkisesti arvokkaimman tilan, presidentin esittelysalin, sisustus muodostaa merkittävän kulttuurihistoriallisen kokonaisuuden. Salin 1800-luvun empirekalusto uudempine osineen on osa salin historiallista kerrostumaa ja sisustuksellista kokonaisuutta taideteosta. Irtaimen kalustuksen materiaalit, kiillotettu mahonki ja kullatut koristeet ovat vastaavat kuin salin parioivissa. Sisustus on keskeisiltä osin 1800-luvun puoliväliin palautuvassa asussa. Suojeltava irtaimisto on esitetty liitteessä (liite 3).

Valtioneuvoston linnan Presidentin esittelysali vaatii kokonaisuuden suojelua irtaimistoa myöten. Museovirasto viittaa irtaimiston osalta lain § 3 mom 2:een sekä hallituksen esitykseen rakennusperintölaiksi (HE 101/2009 vp, luku 7.1).

Valtioneuvostonlinnan suojelurajaus tehdään mukaan lukien vain ulkokehän siipirakennukset ja kulmapaviljongit. Niin kutsuttu painotalo ja siihen liittyvä yhdyskäytävä jätetään rajauksen ulkopuolelle. Valtioneuvoston tilastrategian mukaan rajauksen tekeminen on välttämätöntä, vaikka muutoksen myötä menetetään arkkitehtonisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas pihasiipi (liite 1).

Valtioneuvoston tekemien selvitysten (2018, 2019) ja hankesuunnitelma (2020) mukaan riittävän suuri uudisrakennus sekä siihen liittyvä pihakannen alainen rakentaminen on välttämätön edellytys korttelin säilymiselle edelleen alkuperäisessä valtion keskushallinnon käytössä. Uudisrakentaminen säästää alkuperäiset ulkokehän rakennukset rakennusteknisesti ja tilallisesti raskailta muutoksilta.

Rajauksen ulkopuolelle jäävässä pihasiivessä on sen kaltaisia teknisiä rajoitteita, että sitä ei voida hyödyntää osana alueelle sijoitettavaa uudisrakennusta. Rakennuksen säilyttäminen rajoittaisi merkittävästi hankkeeseen olennaisesti liittyvää maanalasta rakentamista ja vaikeuttaisi välttämättömien yhteyksien rakentamista rakennuksen eri osien välillä. Pihasiipi on alun perin rakennettu palvelemaan ulkokehän rakennuksissa toimivia virastoja. Painotalon purkamista ja huomattavaa lisärakentamista on esitetty jo 1930–1940-luvuilla laadituissa Valtioneuvoston linnan laajennussuunnitelmissa.

Museovirasto ehdottaa seuraavia suojelumääräyksiä:

1. Valtioneuvoston linnaa tulee käyttää, hoitaa, korjata ja kehittää sen rakennustaiteellisen ja kulttuurihistoriallisen arvon edellyttämällä tavalla. Korjaus- ja muutostöiden suunnittelun ja toteutuksen tulee perustua kohteen historian, alkuperäistoteutuksen, muutosvaiheiden ja säilyneisyyden hyvään tuntemukseen.
2. Rakennuksen ulkoasu, rakennusrunko, keskeiset sisätilat ja kiinteä sisustus on säilytettävä ”suojelun kohdentumisessa” määritellyn mukaisesti.
3. Korjaamisen lähtökohtana on suojeltujen rakenteiden, rakennusosien, materiaalien ja pintojen säilyminen. Korjauskelvottomat rakennusosat voidaan uusida alkuperäistä toteutusta vastaten. Mikäli rakennusosia on aiemmin uusittu tästä poiketen, on ne viimeistään elinkaarensa päässä uusittava rakennuksen ominaispiirteisiin soveltuvalla tavalla.
4. Rakennus- ja talotekniset sekä käyttötarkoituksen edellyttämät muutokset on sovittava huolellisella suunnittelulla rakennuksen arkkitehtuuriin ja muihin ominaispiirteisiin. Suojelun toteuttamisessa on huomioitava Valtioneuvoston linnan pääkäyttötarkoitus valtioneuvoston työskentelypaikkana.
5. Suojelurajaukseen sisältyvien ja siihen liittyvien ulkotilojen jäsentelyn ja materiaalien on sovittava Valtioneuvoston linnan arkkitehtuuriin.
6. Muutoksissa ja rakentamis- ja korjaustöissä on asiantuntijana kuultava Museovirastoa. Museovirastolla on oikeus antaa tarkempia ohjeita suojelumääräysten soveltamisesta. Suojelumääräykset koskevat koko Valtioneuvoston linnaa liitekartan (liite 1) osoittamassa laajuudessa. Lisäksi suojelun kannalta erityisen arvokkaat tilat ja rakennusosat on lueteltu suojeluesityksessä ja esitetty liitepiirroksessa (liite 2).

Edellä kerrotun lisäksi lausunnossa kerrataan kaavoitus- ja suojelutilanne sekä käydään läpi tehtyjä selvityksiä.

KAAVOITUSTILANNE

Valtioneuvoston linnan tontti on Helsingin yleiskaavassa 2016 osoitettu Liike- ja palvelukeskustan C1-alueeksi, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Aluetta koskevat yleiskaavan Kulttuuriympäristöt teemakartan ja pääkartan merkinnät valtakunnallisesti merkittävistä maisema- ja kulttuuriympäristökohteista.

Valtioneuvoston linna sijoittuu voimassa oleva asemakaavassa (nro 8980, 1988) hallinto- ja virastorakennusten korttelialueeseen. Sitä koskee aluemerkinä s: ”Historiallisesti, kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas alue, jonka rakennustaiteellisia ja kulttuurihistoriallisia arvoja ei saa vähentää.

Lisäksi korttelia koskevat kohdemerkinnät sr: ”Suojeltava rakennus” ja sk: ”Valtion omistamien kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten suojelusta annetun asetuksen mukaan suojeltava rakennus).

Asemakaava-alue on osa luokiteltua kiinteää muinaisjäännösaluetta (tunnus 1000006099) ja se on rauhoitettu muinaismuistolaililla.

LAUSUNNOT

Helsingin kaupunki 13.12.2021

Lausunnon mukaan Valtioneuvoston linnan kortteli kuuluu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön Senaatintori ympäristöineen (RKY).

Korttelia sivuaa etelässä RKY-alue Helsingin Aleksanterinkatu. Rakennukset on suojeltu kokonaisuudessaan nyt jo kumotun valtioneuvoston asetuksen perusteella ja tämä suojelupäätös on voimassa, kunnes uusi vireillä oleva rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) eli rakennusperintölain mukainen päätös tulee voimaan.

Valtioneuvoston linnalla on rakennusperintölain (489/2010) 2 §:n tarkoittamaa valtakunnallista merkitystä sekä erityisen merkittävät sisätilat, joiden säilymistä ei voida varmistaa yksinomaan maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) nojalla eli kaavoituksen keinoin.

Museoviraston esitys suojelun kohdentamiseksi ja tavoitteiksi on perusteltu ja kattava, eikä kaupunginhallituksella ole siitä huomautettavaa. Rakennuksen suojeleminen rakennusperintölain nojalla turvaa kohteen kulttuurihistorialliset ja rakennustaiteelliset arvot. Rakennusperintöillä suojeleminen on vireillä olevan asemakaava-muutoksen tavoitteiden mukaista eikä siten myöskään haittaa kaavoitusta.

Lausunnossa todetaan myös kaava- ja suunnittelutilanne. Kaupunki toteaa, että Valtioneuvoston linnassa on alkamassa laaja peruskorjaushanke, johon liittyy uudisrakentamista korttelin keskiosaan sekä maanalaista rakentamista. Uudisrakentaminen lisää valtioneuvoston työtilojen määrää ja täydentää työympäristön tilavalikoimaa, erityisesti kokoustiloja ja niihin liittyviä kulkuvyöhykkeitä. Hankesuunnitelmassa esitetty uudisrakentaminen poikkeaa voimassa olevasta asemakaavasta. Uudisrakentaminen kasvattaa korttelin rakennettua kerrosalaa merkittävästi. Korttelin keskelle sijoittuva uudisrakentaminen ja sen maanalaiset ja -päälliset yhteydet edellyttävät pihasiiven eli painotalon ja sen yhdyssiiven purkamista korttelin sisältä.

Lausunnon mukaan Valtioneuvoston linnan lisärakentamisen mahdollistavan asemakaavamuutoksen valmistelu on aloitettu. Kaavaan tullaan rajaamaan rakennusperintölain päätöksen mukainen suojelurajaus, jolloin rajauksen kohdentaminen korttelin kadunvarsisiipiin tukee kaavan laatimisen tavoitteita. Lisäksi Valtioneuvoston linnan sisätilojen suojelun tarve on huomattava, eikä sitä voida ratkaista asemakaavassa. Tällöin etenkin sisätilojen suojelu rakennusperintöillä on tarkoituksenmukaista, ja näin voidaan varmistua suojelun kohdentumisen ja suojelumääräysten riittävästä yksityiskohtaisuudesta ja kattavuudesta tämän ainutlaatuisen kohteen osalta.

Senaatti-kiinteistöt 21.12.2021

Senaatti-kiinteistöt pitää Museoviraston esitystä kokonaisuutena hyvänä. Kohde on valtion keskeisenä symbolirakennuksena suojelun arvoinen.

Senaatti-kiinteistöjen kohteeseen suunnitellut rakentamistoimenpiteet ovat osa laajempaa valtionhallinnon tilastrategian toteuttamista sisältäen muun muassa ministeriöiden toiminnan ja työympäristöjen uudistamista. Valtioneuvoston toimintoja on tarkoitus keskittää Valtioneuvoston linnaan sekä kortteliin yksi sijoittuvaan uudisrakennukseen. Toinen merkittävä toimintojen sijoittamisen ja kehittämisen kohde on Valtioneuvoston linnan viereinen, valtioneuvoston käytössä oleva kortteli kaksi.

Kummassakin korttelissa tapahtuvalla uudistamisohjelman toteuttamisella on saavutettavissa merkittäviä hyötyjä valtionhallinnon toimintaan. Senaatti-kiinteistöjen näkemyksen mukaan Valtioneuvoston linnan rakennussuojelun yleisenä periaatteena tulee olla kohteen käytön mahdollistava suojelu. Rakennusta sekä sen toimitiloja on jo muutettu ajan saatossa toiminnan vaatimalla tavalla ja rakennukseen tulee tulevaisuudessa kohdistumaan erilaisia tarpeita.

Muutoksia vaativat toimenpiteet voivat johtua esimerkiksi ympäristöstä (ilmastonmuutoksen vaikutukset ja ulkopuoliset uhat), tekniikan kehityksestä, käytön muuttuvista tarpeista, terveellisyys- ja turvallisuuden varmistamisesta. Jotta voidaan jatkossakin varmistaa arvokohteen pitkäaikainen käyttö ylimmän valtiohallinnon työtiloina, suojelu ei saa poissulkea tai rajoittaa tarvittavien toimenpiteiden tekemistä.

Lausunnon mukaan Museoviraston suojeluesitys mahdollistaa Valtioneuvoston linnan käytön pitkäaikaisesti. Kohteen suojeluesityksessä on sinänsä vaikea antaa yleislinjausta suojelun kohdentumisesta tai suojelun kannalta mahdollisista muutoksista. Senaatti-kiinteistöt pitää kohteen pitkäaikaisen käytön kannalta kuitenkin tärkeänä, että kohteen terveellisyysvaatimukset ja työympäristötavoitteet voidaan varmistaa ja yhteensovittaa suojelutavoitteiden kanssa. Senaatti-kiinteistöjen tavoitteena on yhteistyössä Museoviraston kanssa tarkentaa jatkosuunnittelussa suojelukohteisiin, kuten keskikäyttöön, kohdistuvia muutos-, korjaus- tai uudistamistarpeita sekä niiden toteuttamistapaa.

Valtioneuvoston kanslia 27.12.2021

Lausunnossa todetaan Valtioneuvoston kanslian olevan Valtioneuvoston linnan pääkäyttäjä. Valtioneuvoston linnan kortteleissa on suunnitteilla suuria rakenteellisia ja toiminnallisia perusparannuksia sekä uudisrakentamista. Valtioneuvoston työtä on tarve yhtenäistää. Tilankäytöltään tehostuneet suunnitelmat mahdollistavat kortteleiden toiminnan jatkumisen alkuperäiskäytössä.

Tehostunut tilankäyttövaade edellyttää lisätilaa ja uudisrakennusta, joka on tarkoitus sijoittaa painotalon paikalle. Valtioneuvoston kanslia pitää hyvänä mahdollisuutta luopua piharakennuksesta nykyaikaisten tilojen mahdollistamiseksi ja lisäämiseksi.

Museovirasto edellyttää, että Valtioneuvoston linnan rakennusrunko on suojeltu. Kuitenkin rakennusten melkein 200 vuoden ikä saattaa edellyttää joidenkin toimistojen alkuperäisten puuta ja sammalta tai muuta eloperäistä ainetta sisältävien välipohjien kokonaan uusimista sisäilmaongelmien välttämiseksi. Tällöin joudutaan käyttämään välipohjana sisäilmaan nähden päästöttömiä teräsbetoni-laattoja ja niiden tukirakenteita tai vastaavia.

Valtioneuvoston kanslia ehdottaa, että suojelupäätöksessä tähän annettaisiin mahdollisuus. Välipohjien uusimisen mahdollisuus tila- tai tilaryhmäkohtaisesti tulisi olla mahdollista ilman poikkeamislupaa.

Uusiminen on kerros- tai alue-, joskus huonekohtaista. Uusimistarve saattaa johtua paitsi sisäilmaolosuhteiden parantamisesta, niin myös talossa käytettävästä toiminnallisesta tekniikasta, jota tässä vaiheessa on vielä mahdotonta tarkasti määrittää.

Välipohjien uusimistarve huomataan usein vasta viimeistään rakennustöiden yhteydessä, kun työmaalla rakenteet avataan, puhdistetaan ja puretaan. Voi olla, että vanha välipohjarakenne ei ole enää korjattavissa tai entistettävissä varmasti sisäilmaturvalliseksi. Uusi koneellinen ilmanvaihto vetää puhdistettujenkin välipohjien sisältä mikrobeja sisäilmaan, mitä ei nykyisessä painovoimaisessa ilmanvaihdossa tapahdu. Koska koko perusparannus kustantaa satoja miljoonia euroja, niin mahdolliset rakenteista aiheutuvat sisäilmaongelmat halutaan välttää.

Valtioneuvoston kanslia ehdottaa, että määräysten muotoilu mahdollistaisi tarvittaessa tarvittavien välipohjien uusimisen rakennustöiden yhteydessä ilman asiaa koskevaa poikkeamislupaa (poikkeamista suojelumääräyksistä), jotta hanke todella onnistuisi laadullisesti ja sisällöllisesti sekä pysyisi paremmin aikataulussa ja kustannusarviossa näistä suunnitelmamuutoksesta huolimatta.

Kortteliin on hyvä mahdollistaa julkisivun suojelusta huolimatta riittävä ulkoinen kuorisuojaus. Sillä on ulospäin näkyvä vaikutus ikkunoihin ja ajoesteisiin. Valtioneuvoston kanslia ehdottaa, että suojelumääräyksiin mahdollistetaan ulkoinen kuorisuojaus ja ajoesteet.

Valtioneuvoston kanslian mukaan Museoviraston esittämät suojelumääräykset ovat muutoin kannatettavia ja vaikuttavat myönteisesti valtioneuvoston toiminnan jatkumiseen ja kehittämiseen korttelissa.

VIEREISTEN KIINTEISTÖJEN KUULEMINEN

Rakennusperintölain 7§:n mukaan ELY-keskuksen on ennen suojelua koskevan päätöksen tekemistä varattava viereisen ja vastapäisen kiinteistön omistajalle ja haltijalle tilaisuus tulla kuulluksi. Päätös lähetetään tiedoksi viereisille ja vastapäisille kiinteistöille.

Suomen Ritaristo ja Aateli / Ritarihuone 12.10.2021

Suomen Ritaristolla ja Aatelilla/Ritarihuoneella ei ole huomauttamista suojeluesityksestä.

Suomen Pankki 25.10.2021

Suomen Pankilla ei ole huomautettavaa suojeluesityksestä.

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, SKS 13.12.2021

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuralla ei ole huomautettavaa suojeluesityksestä.

VASTINEETMuseovirasto 23.2.2022

Vastineessa kerrataan suojeluesityksen vireilletulo ja annetut lausunnot. Suojeluesityksestä annetut lausunnot eivät anna aihetta muuttaa Museoviraston esitystä suojelumääräyksistä tai suojelun kohdentumisesta.

Senaatti-kiinteistöjen ja Valtioneuvoston kanslian lausuntojen osalta Museovirasto ottaa erikseen kantaa. Senaatti-kiinteistöjen osalta Museovirasto toteaa, että suojeluesitys määräysehdotuksineen on muotoiltu siten, että suojelu tukee valtioneuvoston toiminnan jatkumista Valtioneuvoston linnassa. Rakennuksen kulttuurihistoriallinen arvo on turvattavissa sen ominaisuudet ja erityispiirteet huomioivalla käytöllä, ylläpidolla ja korjaamisella sekä eri intressit tarvittaessa tapauksittain yhteen sovittaen. Tarpeelliset korjaukset ja muutokset tulee suunnitella ja toteuttaa erityisellä huolella siten, etteivät kohteen käytettävyys, arkkitehtuuri tai historiallinen erityisluonne vaarannu.

Valtioneuvoston kanslian lausunnosta Museovirasto toteaa, että suojeluratkaisu on valmisteltu huomioiden valtioneuvoston toimitilojen uudistamiseksi käynnistetyin suunnittelun tavoitteet.

Välipohjarakenteiden osalta vastineessa todetaan, että vanhimmat säilyneet välipohjarakenteet ovat käytännössä osoittaneet toimivuutensa ja kestäväytensä, sietäen myös rakennuksen monien korjaus- ja muutosvaiheiden aiheuttamat olosuhteiden muutokset. Museoviraston ehdottama kolmas suojelumääräys on muotoiltu siten että suojelu ei estä vaurioituneen rakenteen korjaamista, vaurioituneen materiaalin vaihtamista uuteen, tai välipohjarakenteen tapauksessa rakenneratkaisun yksityiskohtien soveltamista vaurioituneen rakenteen korjauksessa. Periaate on myös rakennuksen käyttöturvallisuuden kannalta turvallinen ja antaa korjausten onnistumiseen tarvittavan liikkumavaran.

Tilojen käyttötavan muuttamiseen tähtäävässä suunnittelussa tavoitteet on sovitettava huolellisesti olevien rakenteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin ja rajoihin. Esimerkiksi ilmanvaihtoa ei voi tehostaa siten että tilojen väliset painesuhteet vaarantaisivat suojeltavien rakenteiden turvallisen toimivuuden.

Museoviraston esittämä suojeluratkaisu tähtää siihen, että Valtioneuvoston linnan eri osien vanhimpien rakennusvaiheiden säilyneisyyttä ylläpidetään pitkäjänteisesti. Se merkitsee erityisesti vanhimpien rakenteiden, materiaalien ja rakennustavan määrätietoista vaalimista.

Kuorisuojausten ja ajoesteiden osalta Museovirasto tiedostaa, että Valtioneuvoston linnan käyttö merkitsee muun muassa korostunutta kuorisuojauksen tarvetta, ja että suojauksen toteutus voi edellyttää muutoksia julkisivujen näkyviinkin osiin. Museoviraston ehdottama neljäs suojelumääräys on muotoiltu siten, että välttämättömät parannukset ovat tehtävissä suojelun estämättä. Kuorisuojauksen parantaminen ja ajoesteet luultavasti aiheuttaisivat näkyviäkin muutoksia Valtioneuvoston linnaan ja sen lähiympäristöön, Museoviraston ehdottaman suojelun kuitenkin estämättä. Suojelumääräykset neljä ja viisi määrittävät vaatimustason tällaisten muutosten sovittamiseen ympäristöönsä.

ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus määrää Valtioneuvoston linnan suojeltavaksi.

Samalla elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus antaa seuraavat suojelumääräykset:

- 1. Valtioneuvoston linnaa tulee käyttää, hoitaa, korjata ja kehittää sen rakennustaiteellisen ja kulttuurihistoriallisen arvon edellyttämällä tavalla. Korjaus- ja muutostöiden suunnittelun ja toteutuksen tulee perustua kohteen historian, alkuperäistoteutuksen, muutosvaiheiden ja säilyneisyyden hyvään tuntemukseen.**
- 2. Rakennuksen ulkoasu, rakennusrunko, keskeiset sisätilat ja kiinteä sisustus on säilytettävä.**
- 3. Korjaamisen lähtökohtana on suojeltujen rakenteiden, rakennusosien, materiaalien ja pintojen säilyminen. Korjauskelvottomat rakennusosat voidaan uusia alkuperäistä toteutusta vastaten. Mikäli rakennusosia on aiemmin uusittu tästä poiketen, on ne viimeistään elinkaarensa päässä uusittava rakennuksen ominaispiirteisiin soveltuvalla tavalla.**
- 4. Rakennus- ja talotekniset sekä käyttötarkoituksen edellyttämät muutokset on sovittava huolellisella suunnittelulla rakennuksen arkkitehtuuriin ja muihin ominaispiirteisiin. Suojelun toteuttamisessa on huomioitava Valtioneuvoston linnan pääkäyttötarkoitus valtioneuvoston työskentelypaikkana.**
- 5. Suojelurajaukseen sisältyvien ja siihen liittyvien ulkotilojen jäsentelyn ja materiaalien on sovittava Valtioneuvoston linnan arkkitehtuuriin.**
- 6. Muutoksissa ja rakentamis- ja korjaustöissä on asiantuntijana kuultava Museovirastoa. Museovirastolla on oikeus antaa tarkempia ohjeita suojelumääräysten soveltamisesta. Suojelumääräykset koskevat koko Valtioneuvoston linnaa liitekartan (liite 1) osoittamassa laajuudessa. Lisäksi suojelun kannalta keskeiset sisätilat ja kiinteä sisustus on lueteltu suojeluesityksessä ja esitetty liitepiirroksessa (liite 2).**

Lähtökohdat

Valtioneuvoston linnassa on alkamassa laaja peruskorjaus- ja lisärakentamishanke, joka käsittää muun muassa tontin rakennusten

korjaus- ja muutostöitä sekä maanpäällistä ja -alaista uudisrakentamista.

Kohteen valtakunnallinen merkitys, ajankohtainen suunnitteluhanke, suojelun täsmällinen kohdentaminen ja suojelurajauksen uudelleen arviointi edellyttävät rakennusperintölain mukaista suojelupäätöstä määräyksineen.

Lausunnoissa suojeluesitykseen on suhtauduttu myönteisesti. Valtioneuvoston linnan pääasiallinen käyttäjä Valtioneuvoston kanslia esittää, että välipohjien uusiminen tulisi olla mahdollista tila- tai tilaryhmäkohtaisesti ilman poikkeamislupaa. Suojelumääräysten tulee lisäksi mahdollistaa ulkoinen kuorisuojaus ja ajoesteet.

Asetus valtion omistamien kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten suojelusta (275/1965) on kumottu asetuksella valtion omistamien rakennusten suojelusta (480/1985), jolloin aiemman asetuksen nojalla tehdyt suojelupäätökset ovat edelleen jääneet voimaan. Asetus 480/1985 on kumottu lailla rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010), jonka 24 §:n 5 momentin mukaan lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla tehty päätös valtion omistaman rakennuksen suojelusta pysyy voimassa, kunnes rakennuksen suojelusta on päätetty rakennusperintölain mukaisesti.

Perustelut

Rakennusperintölain 2.2 §:n mukaan rakennusperinnön suojelemisesta asemakaava-alueella sekä alueella, jolla on voimassa rakennuskielto asemakaavan laatimista varten, säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999). Rakennusperintölain 2.3 §:n mukaan lakia sovelletaan kuitenkin 2 momentin estämättä myös 2 momentissa tarkoitettulla alueella, jos: 1) kohteella on valtakunnallista merkitystä; 2) kohteen säilymistä ja suojelua ei voida turvata maankäyttö- ja rakennuslailla ja sen nojalla annetuilla säännöksillä tai määräyksillä tai 3) kohteen suojeluun tämän lain mukaisesti on erityisiä syitä asemakaavoitustilanteen vuoksi.

Rakennusperintölain 2.3§:n, 1. kohdan osalta ELY-keskus toteaa, että Valtioneuvoston linna on valtakunnallisesti merkittävä kohde. Valtioneuvoston linnalla on rakennusperintölain 2 §:n ja 8 §:n (kohdat 1–6) tarkoittamaa merkitystä ja sillä on valtakunnallisesti merkittävä historiallinen, kaupunkikuvallinen ja kulttuurihistoriallinen arvo. Kiinteistö kuuluu Senaatintorin valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY2009).

Rakennusperintölain 2.3 §:n, 2. kohdan mukainen suojelu asemakaava-alueella tulee kyseeseen lähinnä sisätilojen suojelun osalta. Valtioneuvoston linnassa on poikkeuksellisen arvokkaita sisätiloja ja sisustusta. Asemakaavalla ei ole mahdollista suojella sisätiloja siinä määrän kuin nyt on tarpeen, minkä vuoksi sisätilojen suojelu on turvattava rakennusperintölailla.

Kohteessa on käynnistymässä mittava peruskorjaus ja uudisrakentamishanke sekä siihen liittyvä asemakaavan muutos. Asemakaava on alueidenkäytön suunnittelun väline ja sisätilojen suojeleminen on tarkoitus ratkaista rakennusperintölailla. ELY-keskus pitää

Museoviraston suojeluesityksen ehdotusta suojelumääräyksiksi selkeinä, johdonmukaisina ja konkreettisina erityisesti sisätilojen osalta, minkä vuoksi erityislain mukaiselle suojelulle on perusteet.

Senaatti-kiinteistöt ja Valtioneuvoston kanslia ovat kiinnittäneet huomiota muun muassa turvallisuuteen ja käytettävyyteen liittyviin seikkoihin välipohjien sekä ajoesteiden ja kuorisuojauksen osalta. ELY-keskus katsoo, Museoviraston vastineeseen viitaten, että suojelumääräykset mahdollistavat rakennuksen turvallisuuden ja käytön huomioimisen tältä osin. Määräykset eivät estä tarpeellisia korjaustoimenpiteitä ja kuorisuojaus on mahdollista.

Päädyttäessä edellä kerrottuun viitaten sisätilojen suojelemiseen rakennusperintölailla, ELY-keskus pitää myös valtakunnallisesti erityisen merkittävän rakennuskokonaisuuden suojelemista samalla lailla tarpeellisena (rakennusperintölain 2 §).

Valtioneuvoston linnan sisäpihalla sijaitsevalla painotalona tunnetulla rakennuksella ja siihen kytkeytyvällä siivellä on kiistatta rakennus- ja kulttuurihistoriallista arvoa. Museovirasto pitää sen purkamista perusteltuna, koska pihasiivessä on sen kaltaisia teknisiä rajoitteita, että sitä ei voida hyödyntää osana pihalle aiottua uudisrakennusta. Painotalon säilyminen rajoittaisi merkittävästi hankkeeseen olennaisesti liittyvää maanalaista rakentamista ja vaikeuttaisi välttämättömien yhteyksien rakentamista rakennuksen eri osien välillä.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan asiaa tulee punnita ja harkita myös yleisen edun näkökulmasta. ELY-keskus pitää yleisen edun näkökulmasta erityisen perusteltuna, että Valtioneuvoston linna säilyy valtion ylimmän johdon käytössä. Tämä edellyttää, että sille taataan turvalliset ja asianmukaiset työtilat. Mainitusta johtuen painotalolla ei voi katsoa olevan sellaista merkitystä yleisen edun kannalta, että sen tulisi säilyä. Myöskään Museoviraston lausunto ei tue sitä. Sillä seikalla, että Valtioneuvoston linna säilyy Suomen ylimmän valtio johdon käytössä sen sijaan, on erityisen suurta merkitystä yleisen edun kannalta.

Suojeluntarve

Valtioneuvoston linnan rakennusvaiheet on säilytettävä toisiaan täydentävinä kokonaisuuksina. Suojeluntarve kohdistuu rakennuksen ulkoasuun, rakennusrunkoon, keskeisiin sisätiloihin ja niiden kiinteään sisustukseen, koristemaalauksiin ja kiinteisiin koristeisiin sekä kokonaisuutena sisustuksen mukaisin periaattein toteutettuun irtaimen kalustukseen presidentin esittelysalissa. Piha-alueen suunnittelussa tulee huomioida ratkaisujen sopiminen historialliseen kokonaisuuteen.

Rakennusten ulkoasu muodostuu julkisivun ja vesikaton rakennusosista, yksityiskohdista, materiaaleista ja väryksestä. Julkisivuaukkoihin liittyvät alkuperäiset rakennusosat eli ikkunat, ovet, portit ja luukut ovat ulkoasuun liittyvä kokonaisuus myös sisäpuolisine osineen. Parvekkeiden, ulkoportaikkojen ja -portaiden, porttikäytävän ja portiikkien sisäpinnat sekä ulkoasuun liittyvät rakennusosat ja yksityiskohdat kuten alkuperäiset valaisimet, kiinteät veistokset (reliefit), koristeet ja kellot ovat osa julkisivua. Terassi käsitetään kuten ulkoasu.

Rakennusrunko käsittää kantavaan runkoon kuuluvat perustukset, ulkoseinät, väliseinät, pilarit ja pylväät, holvaukset sekä ala-, väli- ja yläpohjat. Porrasjuoksut askelmiseen sekä -tasanteet ovat osa rakennusrunkoa.

Keskeiset suojeltavat sisätilat seuraavat:

Länsisiipi

- Pääporras (A), tuulikaappi ja aula (vestibyyli), eteisaula (pihalle)
- Presidentin esittelysali (valtaistuinsali)
- Valtioneuvoston istuntosali
- Presidentin esittelysalin odotussalia
- Valtioneuvoston istuntosalin odotussali
- Toimistohuone (liittyy valtioneuvoston istuntosaliin)

Lounaispaviljonki

- Porras D
- Tuulikaappi (aiemmin vestibyyli)

Eteläsiipi ja kaakkoispaviljonki

- Porras C ja aula

Itäsiipi

- Porras B
- aula ja tuulikaappi (nk. loggia)
- hissikuilu

Koillispaviljonki

- Porras N

Pohjoissiipi

- Porras E
- Aula (Hallituskadulle), tuulikaappi (pihalle)

Luoteispaviljonki

- Porras F
- portaaseen liittyvät holvatut käytävät 2.- 4.krs

Tilat on osoitettu lisäksi liitteessä 2.

Keskeisiä säilytettäviä sisätiloja ovat lisäksi rakennuksen eriosien keskikäytävät, erityisesti eteläsiiven kolmannen kerroksen käytävä.

Keskeisten suojeltavien tilojen kiinteää sisustusta ovat seinien, kattojen ja lattioiden pintamateriaalit, -rakenteet ja värit sekä lisäksi kiinteät taideteokset, reliefit, koristelut, kasetoinnit sekä muut muotoilut, kattoroseetit, pilarit, pilasterit, puu- ja kipsilistoitukset, sisäovet ja -ikkunat karmeineen vuorilautoineen / listoineen ja heloituksineen, oviin liittyvät puuverhoukset sekä puu- ja metallikoristeet, tulisijat, suojuuikut, vanhat kattovalaisimet, kattokruunut, portaikkojen rakennusosat ja yksityis-kohdat, portaiden hissit koreineen, sisustuksineen, varusteineen sekä kuiluineen ja ovineen eri kerroksissa.

Suojelu kohdistuu myös länsisiiven ullakolla sijaitsevaan kellokoneistoon varusteineen ja kellotauluihin liittyvine osineen. Kaikissa sisätiloissa tulee lisäksi suojella tulisijat.

Rakennuksen hierarkkisesti arvokkaimman tilan, presidentin esittelysalin, sisustus muodostaa merkittävän kulttuurihistoriallisen kokonaisuuden. Salin 1800-luvun empirekalusto uudempine osineen on osa salin historiallista kerrostumaa ja sisustuksellista kokonaistaideteosta. Irtaimen kalustuksen materiaalit, kiillotettu mahonki ja kullatut koristeet ovat vastaavat kuin salin pariovissa. Sisustus on keskeisiltä osin 1800-luvun puoliväliin palautuvassa asussa. Suojeltava irtaimisto on esitetty liitteessä liite 3.

Valtioneuvostonlinnan suojelurajaus koskee rakennuksen ulkokehän siipirakennuksia ja kulmapaviljonkeja. Pihapaviljonki ei sijoitu mainittuun rajaukseen (Kartta).

Edellä kerrottuun viitaten ELY-keskus katsoo, että Valtioneuvoston linna täyttää rakennusperintölain 8 §:n suojelun edellytykset. Valtioneuvoston linnalla on lisäksi rakennusperintölain 2 §:n tarkoittamaa valtakunnallista merkitystä sekä erityisen merkittävät sisätilat, joiden suojelutavoitteiden turvaaminen edellyttää rakennusperintölain mukaista rakennussuojelupäätöstä.

Tällä päätöksellä kumotaan valtion omistamien kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten suojelusta annetun asetuksen (275/1965) no-jalla 18.9.1980 tehty valtioneuvoston päätös N:o 8704/55/77 (Valtioneuvoston linna, osoitteessa Aleksanterinkatu 3, Helsinki) suojelun osalta. Suojelu lakkaa tämän päätöksen tullessa lainvoimaiseksi.

Sovelletut oikeusohjeet

Laki rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010) §
1,2,3,4,5,7,8,9,10,12,21,24

VALITUSOSOITUS

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa Helsingin hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään kolmantenakymmenentenä (30) päivänä päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Sijaistiedoksiannossa päätös katsotaan tiedoksisaaduksi, ellei muuta

näytetä, kolmantena päivänä todistuksen osoittamasta päivästä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin muutosta haetaan, mitä muutoksia vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteilla muutosta vaaditaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Valituskirjelmä on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus päätöksen tiedoksisaantipäivästä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja, jos asiamies ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Valituksen toimittaminen perille

Valituksen voi toimittaa henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä, sähköisellä tiedonsiirtomenetelmällä taikka asiamiestä tai lähettiä käyttäen. Valituksen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Valituksen on saavuttava valitusviranomaiselle virka-aikana ennen 30 päivän valitusajan päättymistä. Sähköisen asiakirjan tulee olla perillä siten, että se on hallinto-oikeuden käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä valitusajan viimeisenä päivänä ennen kello 16.15.

Hallinto-oikeuden kirjaamon virka-aika on maanantaista perjantaihin kello 8.00-16.15.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 HELSINKI
käyntiosoite: Tuomioistuimet-talo, Radanrakentajantie 5, HELSINKI
puhelinvaihde: 029 56 42000
telefax: 029 56 42079
sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään asian käsittelystä Helsingin hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 270 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Alueidenkäyttöpäällikkö

Brita Dahlqvist-Solin

Ylitarkastaja

Henrik Wager

PÄÄTÖS

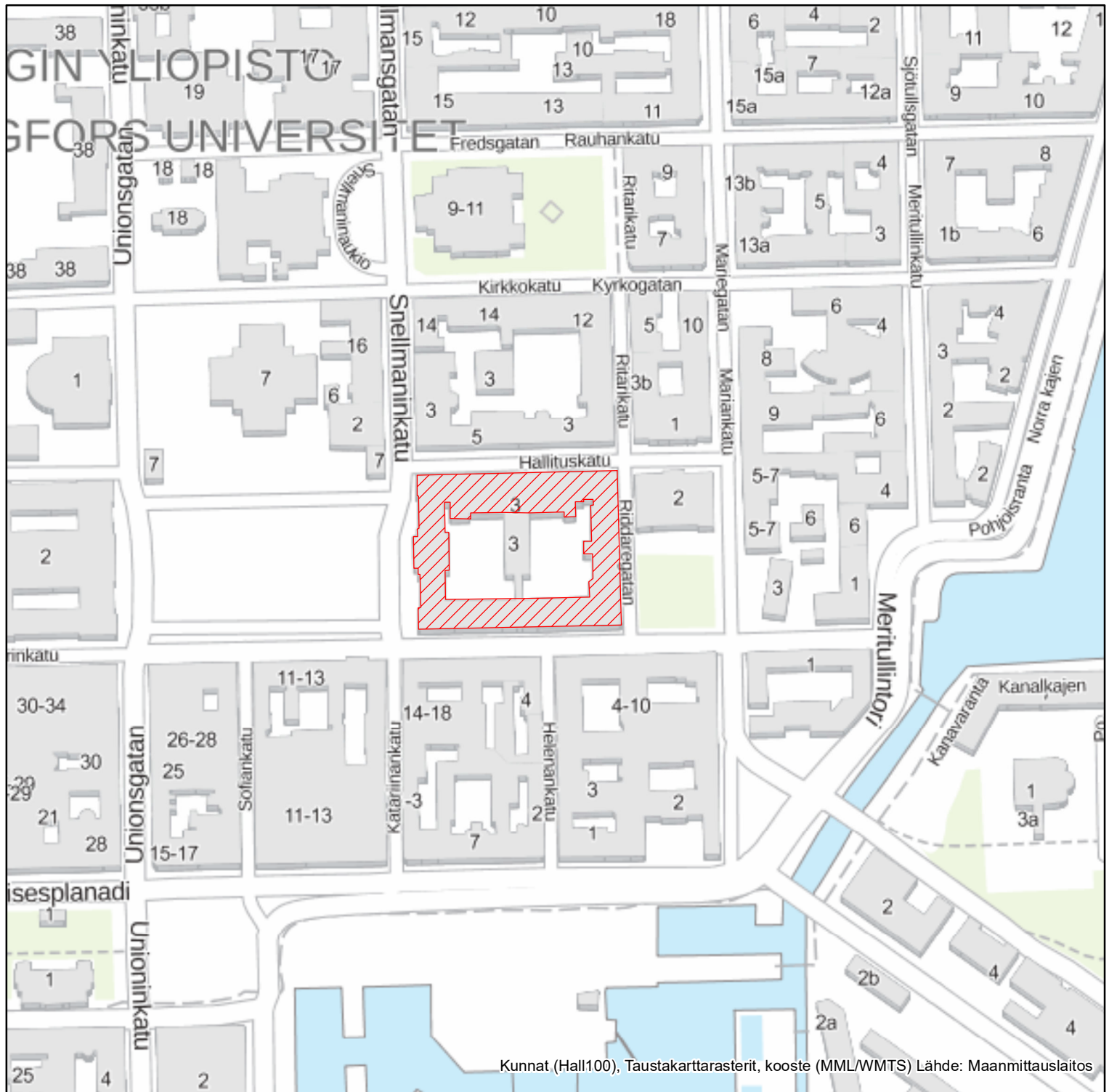
Museovirasto, saantitodistuksella
Senaatti-kiinteistöt, saantitodistuksella

LIITTEET

Kartta
Liite 1, Esitys rakennussuojelun rajaamiseksi
Liite 2, Valtioneuvoston linna, kaavio rakennuksen osista
Liite 3, Presidentin esittelysalin irtain kalustus

TIEDOKSI

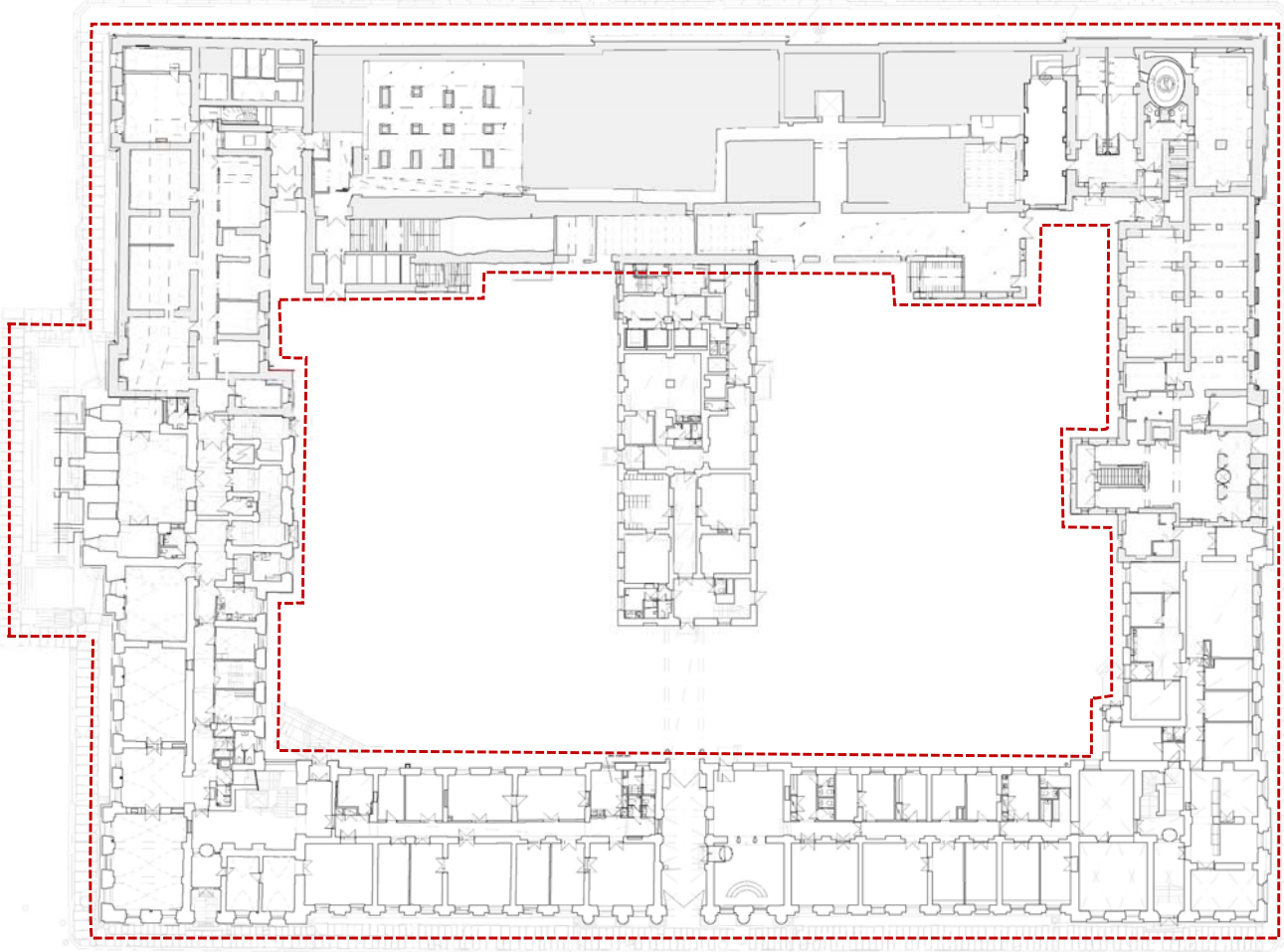
Ympäristöministeriö, Rakennetun ympäristön osasto
Valtioneuvoston kanslia
Helsingin kaupunki / kaupunginhallitus / Kymp/ kaupunginmuseo
Suomen Ritaristo ja Aateli / Ritarihuone
Suomen Pankki
Helsingin seurakuntayhtymä / Helsingin tuomikirkkoseurakunta
Suomalaisen Kirjallisuuden seura ry
Fastighets Ab Balder

 rakennussuojelua koskeva alue

0 0,05 0,1 0,2 km

Esitys rakennussuojelun rajaukseksi

SUOJELUESITYKSEN TEKIJÄ

ICOMOSin Suomen Osasto ry
Helsinki-Seura ry
Kruununhaan asukasyhdistys ry
Suomen kulttuuriperinnön tuki ry
Rakennustaiteen Seura ry

ESITYKSEN KOHDE

Valtioneuvoston linnan sisäpihalla sijaitseva painotalo, Helsinki
Kiinteistötunnus: 91-1-1-4
Rakennustunnus: 1030176212

ESITYKSEN SISÄLTÖ

Suojeluesitys 5.11.2023

Suojeluesityksessä viitataan rakennusperintölain ja Museovirastosta annetun lain säännöksiin. Esityksen mukaan rakennus on osa Helsingin empirekeskustaa ja on vakiintunut osaksi Carl Ludvig Engelin suunnittelemaa Helsingin Senaatintorin kokonaisuutta. Vuonna 1905 valmistuneen rakennuksen on suunnitellut arkkitehti Ricardo Björnberg. Rakennus on säilyttänyt alkuperäiset rakenteensa, materiaalinsa ja tyylipiirteensä.

Kohteen asetussuojelu on kumottu. Voimassa olevassa asemakaavassa rakennus on suojeltu. Esityksessä katsotaan, että painotalon säilymistä ja suojelua ei voida turvata maankäyttö- ja rakennuslailla vireillä olevan asemakaavamuutoksen vuoksi. Painotalo on tarkoitus korvata uudisrakennuksella. Sen suojeluun rakennusperintölailla on erityisiä syitä asemakaavoitustilanteen vuoksi. Asemakaavan muutoksesta jätettiin useita kulttuuriperintöalan asiantuntijajärjestöjen muistutuksia, joissa esitetään niin asemakaavoituksen kuin hanke-suunnittelunkin palauttamista uuteen valmisteluun.

Esityksessä todetaan kohteen merkityksen olevan valtakunnallinen ja viitataan Museoviraston lausuntoon. Senaatintori ympäristöineen on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY 2009). Esityksessä viitataan Museoviraston 7.10.2020 tekemään rakennus-suojeluesitykseen ja Uudenmaan ELY-keskuksen 7.6.2022 tekemään rakennus-suojelupäätökseen. Esitystä ja päätöstä kritisoidaan sekä todetaan, että kaavaprosessin aikana on ilmennyt seikkoja, jotka puoltavat ja edellyttävät asian uudelleen käsittelyä ja harkintaa.

Rakennusta pidetään ainutlaatuisena, ja se on toiminut muun muassa säädösten painotalona. Painotalo muodostaa harmonisen osan Engelin alkuperäiseen hallintokeskukseen, noudattaen historiallisen kaupunkirakenteen hierarkiaa ja jäsentymisperiaatteita. Suljetulla sisäpihalla

sijaitseva rakennus kuvaa edustavasti 1800–1900-luvun vaihteen arkkitehtuuria Valtioneuvoston linnan uusklassismiin sovitettuna. Se on olennainen osa Valtioneuvoston linnakorttelin pihanäkymiä ja viihtyvyyttä. Rakennus on koko olemassaolonsa ajan ollut valtiollisen keskushallinnon käytössä. Käytöltään se ilmentää alkuperäisyyttä ja jatkuvuutta rakennusperintölain tarkoittamalla tavalla. Rakennus on edustava esimerkki itsenäisen Suomen keskushallinnosta kertovana ja omaa vahvaa historiallista todistusvoimaa.

Rakennuksen suojeleminen rakennusperintölailla on välttämätöntä vireillä olevan asemakaavamuutoksen vuoksi, minkä lisäksi sen hyvin säilyneet sisätilat rakenteineen tulevat suojelluiksi.

Esityksessä viitataan tehtyihin rakennushistoriallisiin selvityksiin. Entisissä painosaleissa on kappaholvit. Ne tukeutuvat kuuden pylväsparin kantamiin I-palkkeihin. Painotalon katon kannatusjärjestelmä perustuu ranskalaisen insinöörin Camille Polonceaun (1813–1859) rautaristikkopatentteihin 1800-luvun puolivälistä.

Painotalolle esitetään vaarantamiskieltoa ja esityksen tekijöille kuulemistilaisuutta.

KAAVOITUSTILANNE

Voimassa olevassa asemakaavassa (nro 8980) Valtioneuvoston linna ja painotalo on suojeltu sr (suojeltava rakennus) ja sk (asetuksella suojeltu rakennus) -määräyksin. Tontti kuuluu hallinto- ja virastorakennusten korttelialueeseen.

Korttelissa on vireillä ehdotusvaiheessa oleva asemakaavan muutos (nro 12799), jossa tutkitaan muun muassa uudisrakentamista sekä tarkistetaan suojelumääräyksiä. Uudisrakentaminen sijoittuu pihan keskelle ja se edellyttää siellä sijaitsevan painotalon ja sen yhdyssiiven purkamista.

Valtioneuvoston linna kuuluu Senaatintorin valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY 2009).

LAUSUNNOT

Senaatti-kiinteistöt 4.12.2023

Lausunnossa vastustetaan suojeluesitystä ja pidetään Museoviraston 7.10.2021 tekemää suojeluesitystä ja Uudenmaan ELY-keskuksen 7.6.2022 tekemää suojelupäätöstä perusteltuina. Senaatti-kiinteistöt katsoo, että suojelupäätöksessä ja vireillä olevassa asemakaavan muutoksen valmistelussa suojelua koskevat näkökulmat on huomioitu perusteellisesti. Voimassa olevan suojelupäätöksen muuttamiselle ei ole tarvetta.

Lausunnon mukaan painotalon purkaminen on perusteltavissa valtioneuvoston toimintaedellytysten, paremman kokonaisratkaisun ja yleisen edun kautta. Valtioneuvoston näkökulmasta painotalon korvaava uudisrakennus täyttää ainoana vaihtoehtona valtioneuvoston toimintaedellytykset sekä niihin liittyvät oleelliset turvallisuus-, laajuus- ja toiminnallisuusvaatimukset. Samalla ratkaisu mahdollistaa mittavien ravintola- ja kokouskeskustoimintojen sijoittamisen uudisrakennukseen, jolloin painotaloa historiallisesti arvokkaammat kadunvarsirakennukset

voidaan säästää niiden arvoon vaikeasti sovitettavissa olevilta toiminnoilta.

Museovirasto 13.12.2023

Lausunnossa kerrataan suojeluesityksen pääkohdat, suojeluhistoria sekä asemakaava- ja suunnittelutilanne.

Valtioneuvoston linna kuuluu Senaatintorin valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY 2009). Painotalon rakennushistoria kuvataan yksityiskohtaisesti. Alkujaan valtioneuvoston linnan itäsiiven pohjakerroksessa sijainnut vuonna 1859 perustettu kirjapaino siirrettiin tilanahtauden vuoksi uuteen, 1900-luvun alussa valmistuneeseen painotaloon. Sen suunnitteli Yleisten rakennusten ylihallituksen arkkitehti Ricardo Björnberg. Rakennuksen ulkoseinät ja kantavat sisäseinät muurattiin tiilestä. Sisäpuoli oli muutoin rautarakenteinen, mikä mahdollisti kirjapainosaleissa avoimet tuotantotilat ja painokoneet kantavat rakenteet.

Toisen ja kolmannen kerroksen päätiloina olivat avarat painosalit, joissa yhteensä 24 Högforsin tehtaan toimittamaa valurautapylvästä kannatti välipohjan kappaholveja. Pääosa pihasiiven toisesta ja kolmannelta kerroksesta on tehty suurten I-palkkien varaan. Kappaholvit ovat tässä osassa rakennusta epätyypillisen laakeita, jänneväliltään noin 2,6 metriä. Siiven ensimmäinen kerros ja eteläpään tilat koko rakennuksen korkeudelta on sen sijaan katettu tavanomaisilla, kapeammilla kappaholveilla.

Painotalon rakentaminen oli ensimmäinen merkittävä poikkeaminen Engelin vuoden 1817 korttelisuunnitelmasta. Uudisrakennus muutti Engelin suunnitteleman korttelipihan asetelman perusteellisesti jakaen pihan kahteen osaa ja katkaisten pitkät näkymät. Klassistiseen kokonaisuuteen sovitettu rakennus on tärkeä osa korttelin kerroksellista kokonaisuutta.

Rakennusta korotettiin 1904 Björnbergin piirustusten mukaan yhdellä kerroksella uutta latomosalia varten. Salitila ulottui avoimena ylös rautaisten niitattujen kattoristikoiden kannattamaan vesikattoon saakka. Keveän ja kantavan rautarakenteen ansioista vinolappeiden rajaamasta hallista saatiin vertikaalirakenteista vapaa tila. Ulkoasussa korotus näkyy räystäään yläpuolisena kerroksena puoliympyrää korkeampine kaari-ikkunoineen, mikä on pihapiirissä poikkeava arkkitehtoninen aihe. Painotalon tilalle on esitetty 1930- ja 1940-luvulla muun muassa kuusi- ja seitsenkerroksisia rakennuksia.

Kirjapaino siirrettiin vuonna 1952 Kamppiin ja painotalo muutettiin toimistotiloiksi ja ruokalaksi, muun muassa sisätiloja jakamalla. Se liitettiin siltamaisella yhdyskäytävällä eteläsiipeen. Ruokala sijoitettiin ylimpään kerrokseen, jonne tehtiin teräsbetoninen yläpohja. Siellä esillä olleet rautaiset vesikattorakenteet jäivät uuden yläpohjan taakse. Ylimmän kerroksen alkuperäiset valurautapylväät ovat pääosin väliseinärakenteissa piilossa. Kappaholvit näkyvät vain paikoitellen siiven alimmassa kerroksessa.

Vesikattoa kannattavat alkuperäiset niitatut rautarakenteet ovat ainakin osin säilyneet uudempien yläpohjarakenteiden takana. Vesikatto-

rakenteet ovat nähtävillä pihasiiven ullakolla, mutta ne ovat suurelta osin ilmanvaihtoasennusten peitossa. Kattotuolien sauvoja on kuitenkin poistettu ja siirretty uuden tekniikan tieltä ilmeisesti 1980-luvun peruskorjausvaiheessa.

Lausunnossa viitataan myös uusimpiin Valtioneuvoston linnaa koskeviin selvityksiin.

Museoviraston mukaan Valtioneuvoston linnalla on keskeinen merkitys Suomen suuriruhtinaskunnan ja tasavallan hallintorakennuksena Suomen poliittisessa ja hallinnollisessa historiassa. Painotalolla on rakennusperintölain 8 § tarkoittamaa valtakunnallista merkitystä. Se on toiminut Suomen suuriruhtinaskunnan Senaatin ja itsenäisen Suomen valtioneuvoston kirjapainona. Se on mainittu RKY-kuvauksessa. Rakennus edustaa vaihteittain täydentyneen korttelin historiallista kerrostumaa 1800- ja 1900-lukujen vaihteesta. Ylin kerros pyörökaari-ikkunoineen on tuonut korttelin sisäpihan julkisivumaailmaan uudenlaisen arkkitehtonisen aiheen. 1950-luvun muutokset ovat tuoneet oman kerrostuman. Painotalo edustaa osaltaan 1800-luvun kuluessa voimakkaasti kehittynyttä osaamista rautarakenteiden käytössä. Valurautapylväiltään ja rautaisilta kattoristikoiltaan painotalo poikkeaa rakennusteknisesti korttelin muista rakennuksista.

Johtopäätöksenä Museovirasto toteaa, että painotalo täyttää suojelun osalta rakennusperintölain edellytykset. Mikäli Valtioneuvoston linnan uudistamishankkeessa ilmenisi uutta tietoa, jonka perusteella painotalon säilyminen osoittautuisi mahdolliseksi, olisi harkinta rakennuksen suojelemiseksi sen merkittävyyden vuoksi perusteltua.

Lausunnossa viitataan suojeluesitykseen, jossa painotalo rajattiin suojelun ulkopuolelle uudisrakentamisesta ja välttämättömistä reunaehdoista johtuen. Painotalon suojelua ei voida pitää kulttuurihistoriallisestakaan näkökulmasta perusteltuna, mikäli se heikentää ratkaisevasti valtioneuvoston toimintaedellytyksiä korttelissa ja siten myös rakennusperinnön merkitystä alkuperäisessä käytössään. Käytön jatkuvuus on yksi korttelin keskeisistä arvoista, joka kytkeytyy erottamattomasti rakennusperintöön. Käyttö on alusta lähtien merkinnyt monenlaisia muutos- ja uudistustöitä, joilla on varmistettu ajanmukaiset keskushallinnon toimitilat korttelissa. On tärkeää ja kohteen arvon mukaista, että Valtioneuvoston linna palvelee Suomen valtion keskushallintoa jatkossakin mahdollisimman toimivana.

Painotalolla on merkitystä erityisesti osana vaihteittain rakentunutta Valtioneuvoston linnaa, mutta myös itsenäisenä rakennuksena muun muassa keskushallinnon painotoimintaan liittyvän historiansa sekä rakennustekniikkansa vuoksi. Valtioneuvoston välttämättöminä esitettyjen toimintaedellytysten kehittämiseksi ja toteutumiseksi pihasiipi on kuitenkin se osa korttelista, jonka väistyminen mahdollistaa säästämään olennaisimmat osat linnan kokonaisuudesta suurilta muutoksilta. Painotalon korvaamisen mahdollistamista ei tule tarkastella pelkästään siihen itseensä liittyvien suojeluarvojen menetyksenä, vaan myös sen kannalta, miten se edesauttaa korttelin muiden rakennusten ja tilojen turvaamista muutoksilta.

Valtioneuvoston linnassa suojelutavoitteet on uudistamisen rinnalla huomioitu siten, että arvokkaimmat osat kokonaisuudesta turvataan. Maanalaisen ja maanpäällisen uudisrakentamisen sijoittaminen painotalon kohdalle merkitsee sitä, että korttelin arvokkaammat rakennukset voidaan säästää niiden arvoa heikentäviltä muutoksilta. Muutosten keskittäminen säästää korttelin ulkokehän rakennukset rakennusteknisesti ja tilallisesti raskailta muutoksilta.

Valtioneuvoston kanslia 13.12.2023

Lausunnossa viitataan suojeluesitykseen sekä laadittavaan tulevaisuuden toimintasuunnitelmaan. Tavoitteena on valtioneuvoston ja ministeriöiden toiminta Valtioneuvoston linnan korttelissa, huomioiden samalla muun muassa kehittyvät toiminnalliset tarpeet sekä kansainvälisen ja kansallisen toimintaympäristön edellyttävät välttämättömät turvallisuusvaatimukset.

Suunnittelun taustalla on vaikuttanut myös valtion toimitilastrategia, jonka mukaan työn tekemisen muotoja ja tapoja kehitetään, tilankäyttöä tehostetaan ja ylimääräisestä tilasta luovutaan. Suunnittelun muutoksen myötä valtioneuvoston ja sen ministeriöiden on tarkoitus luopua useista ministeriörakennuksista Helsingin keskustassa.

Senaatti-kiinteistöjen ja Museoviraston kanssa on todettu, että tulevaisuuden toiminnan suunnittelu ja kehittäminen keskitetään Valtioneuvoston linnan kortteliin, jotta valtioneuvosto voi säilyä muuttuvista tilatarpeista huolimatta nykyisellä paikallaan.

Valtioneuvoston linnan korttelissa tavoitteena on korttelin toimistotilojen modernisointi ja logistiikan kehittäminen valtioneuvoston päivittäistä työtä paremmin palvelevaksi. Rakenteellisen turvallisuuden parantaminen, kansainvälisten ja kansallisten turvallisuusveloitteiden täyttäminen ja toiminnan suojaaminen turvallisuusympäristön muuttuessa on myös keskeinen tavoite. Kolmas keskeinen kokonaisuus on modernien kokous- ja viestintätilojen saaminen samaan kokonaisuuteen valtioneuvoston ja sen ministeriöiden käyttöön.

Lausunnossa kuvaillaan asemakaavamuutosta ja siihen liittyviä eri vaihtoehtoja. Kaavamuutoksen mahdollistaman uudisrakennuksen osalta lausunnossa todetaan, että korttelin sisäpihalla sijaitsevan painotalon purkaminen ja sen paikalle rakennettava uudisrakennus mahdollistaisi toiminnallisesti merkittävien ja osin jopa kriittisten kansainvälisen ja kansallisen toimintaympäristön vaatimien välttämättömien turvallisuusratkaisujen rakennusteknisen toteuttamisen ja rakentamisen. Painotalon säilyttävä ratkaisu rajoittaisi merkittävästi ja tietyiltä osin estäisi kokonaan muun muassa painotalon rakenteiden johdosta edellä mainittujen toiminnallisesti keskeisten turvallisuusratkaisujen toteuttamisen. Lisäksi todetaan, että painotalo ei ole aitoa empireä 1800-luvun alkupuolta vaan teollisuusikäyttöön tarkoitettu mukaelma 1900-luvun alusta.

Valtioneuvosto ja sen ministeriöt tekevät laajaa yhteistyötä Senaatintorin lähistöllä sijaitsevien eri toimijoiden kanssa. Luopumalla painotalosta ja rakentamalla piha-alueelle uusi empirekorttelin kokonaisuuteen sopiva uudisrakennus valtioneuvoston ja sen ministeriöiden toimintaa olisi mahdollista jatkaa Helsingin keskustassa

nykyisellä historiallisella paikallaan. Suunnitelmilla olisi mahdollista säilyttää historiallinen jatkuvuus ja logistiset yhteydet pitkälti ennallaan.

Suojeluesityksessä on esitetty huoli, että turvallisuuteen vedoten voitaisiin legitimoida Suomessa uusi käytäntö, jonka perusteella purettaisiin suojeltuja rakennuksia. Valtioneuvoston kanslia katsoo, että painotalolla on tietty rakennushistoriallinen arvo, mutta se ei ole osa korttelin 1800-luvun empireä. Painotalon purkaminen ja sen tilalle rakennettava uudisrakennus mahdollistaa arvokkaampien rakennusten suojelun, toiminnallisten ja turvallisuuteen liittyvien keskeisten näkökohtien riittävän laajan huomioon ottamisen, valtioneuvoston ja sen ministeriöiden toimintojen kokoamisen sekä kyseisen empirekorttelin historiallisen jatkuvuuden takaamisen.

Valtioneuvoston kanslia katsoo, että painotaloa ei tule suojella rakennusperintölain nojalla. Sen arvot on tutkittu ja arvioitu ELY-keskuksen suojelupäätöksessä vuonna 2022. Tältä osin ei valtioneuvoston kanslian näkemyksen mukaan ole ilmennyt sellaisia uusia tai muuttuneita seikkoja, joiden nojalla asia tulisi arvioida toisin.

Helsingin kaupunki 14.12.2023

Lausunnossa viitataan suojeluesitykseen sekä kaupungin ELY-keskukselle antamaan lausuntoon Museoviraston tekemästä Valtioneuvoston linnan suojeluesityksestä. Lausunnossa kerrataan ELY-keskuksen tekemän rakennussuojelupäätöksen perusteluosiota. Kaupungin mukaan ELY-keskuksen päätöksessä on kattavat perustelut Valtioneuvoston linnan suojelemiseksi rakennusperintölain nojalla ja entisen painotalon suojelematta jättämisestä.

Kaupunki katsoo, että ELY-keskuksen suojelupäätös on perusteltu ja ettei painotalon suojeluesitykselle ole perusteita. Helsingin kaupunki ei puolla suojeluesitystä.

Lausunnossa kerrataan kaavoitustilanne ja kuvataan vireillä oleva asemakaavan muutosehdotus, jonka tavoitteena on mahdollistaa korttelin säilyminen alkuperäisessä valtion keskushallinnon käytössä ja parantaa ylimmän valtiojohdon työskentelyedellytyksiä sekä turvallisuutta. Mainittu edellyttää Valtioneuvoston linnan laajentamista nykyaikaisella hallinto- ja viristorakennuksella rakennuskokonaisuuden sisäpihalla. Tavoitteena on säästää alkuperäiset vanhat ulkokehän rakennukset rakennusteknisesti ja tilallisesti raskailta muutoksilta.

Kaupunkikuvallisessa mielessä, symbolisesti ja keskustan elävyyden vaalimisen näkökulmasta on erittäin tärkeää, että Valtioneuvoston linnan katukuvassa näkyvä rakennuskokonaisuus säilyy eheänä osana historiallista Senaatintorin ympäristöä ja kortteli säilyy valtion ylimmän johdon käytössä. Tämä edellyttää, että rakennuksessa mahdollistetaan tavoitellun käytön mukaiset turvalliset, asian- ja tarkoituksenmukaiset työtilat. Mainitusta johtuen ja ELY-keskuksen suojelupäätös huomioiden, entisellä painotalolla ei voi katsoa olevan yleisen edun kannalta sellaista merkitystä, että se tulisi säilyttää sen arkkitehtonisista arvoista huolimatta. Valtioneuvoston linnan säilymisellä Suomen ylimmän valtiojohdon käytössä, on erityisen suurta symbolista ja historiallista merkitystä pääkaupungin kannalta sekä toiminnallista ja

kulttuurihistoriallista merkitystä kulttuuriperinnön säilymisen, keskustan elävyyden vaalimisen ja kaupunkikuvan kannalta.

VIEREISTEN KIINTEISTÖJEN KUULEMINEN

Rakennusperintölain 7§:n mukaan ELY-keskuksen on ennen suojelua koskevan päätöksen tekemistä varattava viereisen ja vastapäisen kiinteistön omistajalle ja haltijalle tilaisuus tulla kuulluksi. Lausuntoja ei annettu. Päätös lähetetään tiedoksi viereisille ja vastapäisille kiinteistöille.

VASTINE

ICOMOSin Suomen osasto ry, Helsinki-Seura ry, Kruununhaan asukasyhdistys ry, Rakennustaiteen Seura ja Suomen Kulttuuriperinnön Tuki ry 17.1.2024

Vastineen pääsisältönä on, että lausunnoissa ei ole muuta olennaista uutta tietoa esityksen tekoaikaan, kuin valtioneuvoston kanslian esittämät perustelut purku- ja uudisrakennushankkeelle. Museoviraston lausunnon osalta on todettavissa, että kulttuuriperintöalan asiantuntija-virasto asettuu ehdollisesti suojeluesityksen taakse.

Muilta osin lausuntoja pääosin kritisoidaan. Vastineessa kerrataan rakennuksen historia ja todetaan sen täyttävän rakennusperintölaissa asetetut suojelun edellytykset.

Painotalo on vastineen mukaan harmoninen osa valtioneuvoston linnaa ja sitä pidetään korttelin avainkohteena rakennus- ja talotekniikan osalta. Piha-aluetta pidetään kulttuurihistoriallisesti arvokkaana ympäristönä ja painotaloa pidetään rakennustyyppinä (painotalo) harvinaisena.

Painotalon purkamista ja sen korvaavaa rakentamista on perusteltu sillä, että ratkaisun myötä arvokkaimpiin rakennuksiin ei voi kohdistaa niitä heikentäviä muutoksia. Vastineen mukaan suojeltuun rakennukseen ei mainitun kaltaisia muutoksia enää voida kohdistaa.

Purkamista pidetään lainvastaisena muun muassa maankäyttö- ja rakennuslain osalta. Purkamisen välttämättömyys kyseenalaistetaan todeten, ettei sille ole lausunnoissa osoitettu perusteluita. Pihalle esitettyä uudisrakennusta pidetään täysin sopimattomana ja se tuhoaisi arvokkaan korttelin ja katunäkymän. Museoviraston lausunnon perusteella sen kanta on muuttunut ja painotalo voitaisiin säilyttää. Myös suojelupäätöksen tulisi päivittyä.

Vastineen mukaan painotalon purkamiselle ei vaikuta olevan perusteita. Vastineessa viitataan muun muassa vajakäytössä oleviin valtioon kiinteistöihin ja valtioneuvoston linnassakin todetaan olevan tyhjiä tiloja. Valtiojohdon ja ministeriöiden keskittämistä yhteen kortteliin pidetään turvallisuusriskinä.

Purkamisen osalta keskenään ristiriitaisten tavoitteiden vuoksi hankkeesta tulee tehdä kattava arviointi. Esityksen tekijöiden mukaan ei ole arvioitu tilannetta, jossa valtioneuvosto ei enää olisi nykyisissä

tiloissa. Laajennushankkeen kokonaistaloudellisuutta ja vaikutuksia tulee selvittää siten, että ne kestävät julkisen tarkastelun.

Esityksen tekijät kantavat huolta, että painotalon suojelematta jättäminen romuttaa suojelujärjestelmän. Eri toimijat voivat perustella valtakunnallisesti tai rakennusperintölailla suojeltujen kohteiden purkamista viittaamalla painotalon suojeluprosessiin, jossa se jätetään suojelematta.

Lausunnoissa ei esitetä uskottavia perusteluita painotalon purkamiselle ja sen korvaamiselle kookkaalla uudisrakennuksella. Purkamis- ja uudisrakentamishanke tulisi jatkossa viemään pohjan rakennusperintölain soveltamiselta. Vastineessa edellytetään painotalon suojelemista rakennusperintölailla, vaarantamiskiellon asettamista ja suojelumääräysten antamista. Painotalo täyttää kaikki rakennusperintölain suojelun edellytykset.

Vastineessa on lisäksi eritelty lausunnoittain yksityiskohtaisempia huomioita. Museoviraston lausunnon osalta sen todetaan puoltavan suojelua. Toisaalta lausunto on ristiriitainen. Vaikka lausunnossa painotalolla todetaan olevan suojeluarvoja, ei sen suojelua erityislailla puolleta.

Valtioneuvoston kanslian lausunnon osalta vastineessa kritisoidaan kanslian tulkintaa empirestä. Lisäksi todetaan, että lausunnossa ei vastata huoleen, että rakennus voidaan purkaa turvallisuuteen vedoten. Ministeriöiden keskittämistä samaan kortteliin pidetään riskitekijänä. Lausunnon perusteluita pidetään epäuskottavina. Logististen yhteyksien toteutuminen ei esty suojelun vuoksi. Valtion toimitilastrategia ei ole riittävä peruste painotalon purkamiselle. Esitettyä vaihtoehtotarkastelua pidetään asiattomana ja epäuskottavana. Vastineessa kritisoidaan muun muassa uudisrakennuksen kokoa ja pihan pienentymistä. Rakennusperintölailla suojeltu valtioneuvoston linna on mahdollista kunnostaa, vaikka painotalo säilyisikin. Näkymien osalta vastineessa todetaan, että ne heikentyisivät uudisrakennuksen myötä valtioneuvoston linnasta pihan suuntaan. Lisäksi uudisrakennus tulee näkymään Aleksanterinkadulle.

Senaatti-kiinteistöjen lausunnossa on samoja näkökohtia kuin valtioneuvoston kansliankin lausunnossa, minkä lisäksi sen todetaan olevan ristiriidassa valtion kiinteistöomistuksen kestävän hoidon tavoitteiden kanssa, joiden mukaan sitä pitää hoitaa kansallisena kulttuuriperintönä. Arvokiinteistöjä koskevat tavoitteet edellyttävät vastuullista toimintaa ja kulttuuriperintökohteiden vaalimista.

Helsingin lausunnon osalta kaupunkia muistutetaan, että kyseessä on valtakunnallisesti merkittävä kohde ja että se on suojeltu sekä ylempiasteisissa kaavoissa että voimassa olevassa asemakaavassa, jossa se on määritelty kulttuurihistoriallisesti merkittäväksi suojelukohteeksi.

ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ei määrää Valtioneuvoston linnan sisäpihalla sijaitsevaa painotaloa suojeltavaksi.

Lähtökohdat

Kohteella on valtakunnallista merkittävyyttä ja se sijaitsee Senaatintorin valtakunnallisesti merkittävässä kulttuuriympäristössä (RKY 2009). Suojelu-esityksen mukaan painotalon säilymistä ja suojelua ei voida turvata maankäyttö- ja rakennuslailla vireillä olevan asemakaavan muutoksen vuoksi, joka mahdollistaa painotalon purkamisen. Rakennuksen suojelemiseen rakennusperintölailla on erityisiä syitä asemakaavoitus-tilanteen vuoksi. Rakennuksen hyvin säilyneet sisätilat ja rakenteet tulee myös suojella.

Osalliset suhtautuvat kielteisesti painotalon suojeluun. Museovirasto sillä varauksella, että mikäli Valtioneuvoston linnan uudistamis-hankkeessa ilmenisi uutta tietoa, jonka perusteella painotalon suojelua olisi mahdollista harkita.

Vastineessa esityksen tekijät toteavat annettujen lausuntojen osalta, että uutta tietoa on lähinnä valtioneuvoston kanslian esittämät perustelut purku- ja uudisrakennushankkeelle.

Rakennustaiteen Seura ry ilmoitti 17.1.2024 ELY-keskukselle yhtyvänsä ICOMOSin Suomen osasto ry:n, Helsinki-Seura ry:n, Suomen Kulttuuriperinnön Tuki ry:n ja Kruununhaan asukasyhdistys ry:n 5.11.2023 allekirjoittamaan rakennusperintölain mukaiseen suojelu-esitykseen (UUDELY/16050/2023). ELY-keskus toteaa, että se on näin ollen osallinen. Seura on allekirjoittanut edellä kuvatun vastineen yhdessä muiden esityksen tekijöiden kanssa.

Perustelut

Esityksen tekijät esittävät erillisen kuulemisen järjestämistä ja vaarantamiskiellon antamista. Asiakirjojen perusteella erillisille rakennusperintölain 7 §:n mukaiselle kuulemiselle ei ole tarvetta. Rakennus on suojeltu voimassa olevassa asemakaavassa, eikä sitä koskeva poikkeamis- tai purkamislupahakemus ole vireillä. Mainitusta johtuen rakennusperintölain 6 §:n mukaiselle vaarantamiskiellolekaan ei ole tarvetta.

Rakennusperintölain 2.2 §:n mukaan rakennusperinnön suojelemisesta asemakaava-alueella sekä alueella, jolla on voimassa rakennuskielto asemakaavan laatimista varten, säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999). Rakennusperintölain 2.3 §:n mukaan lakia sovelletaan kuitenkin 2 momentin estämättä myös 2 momentissa tarkoitettulla alueella, jos: 1) kohteella on valtakunnallista merkitystä; 2) kohteen säilymistä ja suojelua ei voida turvata maankäyttö- ja rakennuslailla ja sen nojalla annetuilla säännöksillä tai määräyksillä tai 3) kohteen suojeluun tämän lain mukaisesti on erityisiä syitä asemakaavoitus-tilanteen vuoksi.

Kohteessa on käynnistymässä laaja peruskorjaus ja uudisrakentamishanke sekä siihen liittyvä asemakaavan muutos, joka mahdollistaa painotalon korvaamisen uudisrakennuksella. Valtioneuvoston linna on suojeltu ELY-keskuksen 7.6.2022 tekemällä päätöksellä. Painotalo on rajattu suojelupäätöksen ulkopuolelle muun muassa sillä perusteella, että sen korvaava uudisrakennus mahdollistaa Valtioneuvoston linnan arvokkaimpien osien suojelutavoitteiden turvaamisen sekä valtioneuvoston toiminnan mahdollistamisen rakennuksessa. Vireillä oleva asemakaavan muutos on suojelupäätöksen mukainen.

ELY-keskus katsoo, että painotalolla ja siihen kytkeytyvällä siivellä on kiistaton rakennus- ja kulttuurihistoriallinen arvo. Museoviraston mukaan rakennuksen suojelu ei ole kulttuurihistoriallisesti perusteltua, mikäli se heikentää ratkaisevasti valtioneuvoston toimintaedellytyksiä korttelissa. Museoviraston 7.10.2021 tekemän suojeluesityksen mukaan rakennuksen purkaminen on perusteltua, koska pihasiivessä on sen kaltaisia teknisiä rajoitteita, että sitä ei voida hyödyntää osana pihalle aiottua uudisrakennusta. Painotalon säilyminen rajoittaisi merkittävästi hankkeeseen olennaisesti liittyvää maanalaista rakentamista ja vaikeuttaisi välttämättömien yhteyksien rakentamista rakennuksen eri osien välillä.

Valtioneuvoston kanslian näkemyksen mukaan painotalon korvaava uudisrakennus mahdollistaa muun muassa arvokkaampien rakennusten suojelun, toiminnallisten ja turvallisuuteen liittyvien keskeisten näkökohtien riittävän laajan huomioon ottamisen sekä empirekorttelin historiallisen jatkuvuuden. Senaatti-kiinteistöt painottaa samoja näkökohtia.

Helsingin kaupunki katsoo, että Valtioneuvoston linnan rakennuskokonaisuuden säilyminen katukuvassa eheänä osana Senaatintorin ympäristöä on tärkeää. Tämä edellyttää, että rakennuksessa mahdollistetaan turvalliset sekä asian- ja tarkoituksenmukaiset työtilat.

Museoviraston mukaan painotalolla on rakennusperintölain 8 § tarkoittamaa valtakunnallista merkitystä ja se sijoittuu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun ympäristöön. Rakennuksessa on säilynyt osittain alkuperäisiä holveja sekä rakennusteknisiä osia ja detaljeja. Tältä osin sen suojelulle olisi perusteita rakennusperintölain 2.2. §:n kohtien yksi ja kaksi perusteella. Korttelissa on vireillä asemakaavan muutos, joten kolmas kohta ei tule sovellettavaksi. Mainitun säännöksen lisäksi suojelun edellytyksiä tulee arvioida myös rakennuksen omistajan, käyttäjän sekä yleisen edun näkökulmasta.

Suojeluesityksen tekijöiden vastineessa kritisoimat vaihtoehtotarkastelut liittyvät vireillä olevaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen asemakaavan muutokseen. Vastineessa ei ole muutoinkaan tuotu uusia näkökulmia asian ratkaisemisen kannalta. Kohteen arvot ovat tiedossa ja mahdollisen uudisrakentamisen vaikutukset on selvitetty ja käsitelty asianmukaisesti asemakaavan muutoksen yhteydessä.

Kuten ELY-keskus totesi 7.6.2022 tekemässään päätöksessä, suojelukysymystä tulee punnita ja harkita myös yleisen edun näkökulmasta. ELY-keskus pitää tässäkin tapauksessa yleisen edun näkökulmasta tarkoituksenmukaisena, että Valtioneuvoston linna säilyy valtion

ylimmän johdon käytössä. Tämä edellyttää, että sille taataan turvalliset ja asianmukaiset työtilat, kuten valtioneuvoston kanslia on todennut. Suojeluesityksestä annetuista lausunnoista ilmenee, että painotalon korvaaminen uudisrakennuksella turvaa arvokkaan Valtioneuvoston linnan rakennuskokonaisuuden (ulkokehä) säilymisen osana Senaatintorin arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä ja turvaa valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön (RKY 2009) arvot. Mainitusta johtuen painotalolla ei voi katsoa olevan sellaista merkitystä yleisen edun kannalta, että sitä ei voisi korvata valtioneuvostoa ja ministeriöitä palvelevalla uudisrakennuksella. Sillä seikalla, että Valtioneuvoston linna säilyy Suomen ylimmän valtiojohdon käytössä osana valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä sen sijaan, on erityisen suurta merkitystä yleisen edun kannalta. Ratkaisu turvaa lisäksi kulttuuri- ja rakennushistoriallisesti poikkeuksellisen arvokkaan rakennuksen sisätiloja ja ulkoasua koskevien suojelutavoitteiden turvaamisen.

Suojeluesityksen tekijät ovat vastineessa todenneet, että painotalon purkamista ja sen korvaavaa rakentamista on perusteltu sillä, että ratkaisun myötä arvokkaimpiin rakennuksiin ei voi kohdistaa niitä heikentäviä muutoksia. Vastineessa todetaan, että suojeltuun rakennukseen ei mainitun kaltaisia muutoksia enää voida kohdistaa. ELY-keskus toteaa selvyuden vuoksi edellä kerrottuun viitaten, että painotalo ei mahdollista annettujen lausuntojen perusteella valtioneuvoston ja ministeriöiden toimimista valtioneuvoston linnan korttelissa, joka on valittu niiden sijoituspaikaksi. Toiminnot edellyttävät uutta painotalon korvaavaa rakennusta.

Valtioneuvoston ja ministeriöiden vaihtoehtoisesta sijoituspaikasta päättävät edellä mainitut tahot, eikä sitä ratkaista tällä suojelupäätöksellä. Tällä päätöksellä ei myöskään oteta kantaa valtion toimitilastrategiaan. ELY-keskus ei myöskään kyseenalaista turvallisuusnäkökulman osalta Senaatti-kiinteistöjen ja Valtioneuvoston kanslian asiantuntemusta.

Esityksen tekijät kantavat huolta, että purkamis- ja uudisrakentamishanke tulisi jatkossa viemään pohjan rakennusperintöläin soveltamiselta. ELY-keskus huomauttaa, että kukin rakennussuojeluesitys tutkitaan yksilöllisesti ja ratkaistaan rakennusperintöläin säännösten nojalla.

Lopuksi ELY-keskus toteaa, että valtioneuvoston linnan ja sen sisäpihalla olevan painotalon suojelukysymys on tutkittu voimassa olevassa suojelupäätöksessä. Vireillä oleva asemakaavan muutos-ehdotus on voimassa olevan suojelupäätöksen mukainen. Annettujen lausuntojen perusteella Valtioneuvoston linnan uudisrakentamishankkeen osalta ei ole ilmennyt sellaista uutta tietoa, jonka perusteella painotalon säilyminen olisi mahdollista. Edellä kerrottuun viitaten edellytyksiä ELY-keskuksen 7.6.2022 tekemän suojelupäätöksen muuttamiselle ei ole.

Sovelletut oikeusohjeet

Laki rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010) §
1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,21

VALITUSOSOITUS

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa Helsingin hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään kolmantenakymmenentenä (30) päivänä päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Sijaistiedoksiannossa päätös katsotaan tiedoksisaaduksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä todistuksen osoittamasta päivästä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin muutosta haetaan, mitä muutoksia vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteilla muutosta vaaditaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Valituskirjelmä on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus päätöksen tiedoksisaantipäivästä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja, jos asiamies ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Valituksen toimittaminen perille

Valituksen voi toimittaa henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä, sähköisellä tiedonsiirtomenetelmällä taikka

asiamiestä tai lähettiä käyttäen. Valituksen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Valituksen on saavuttava valitusviranomaiselle virka-aikana ennen 30 päivän valitusajan päättymistä. Sähköisen asiakirjan tulee olla perillä siten, että se on hallinto-oikeuden käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä valitusajan viimeisenä päivänä ennen kello 16.15.

Hallinto-oikeuden kirjaamon virka-aika on maanantaista perjantaihin kello 8.00-16.15.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
käyntiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
asiakaspalvelu/kirjaamo: 029 56 42069
puhelinvaihe: 029 56 42000
fax: 029 56 42079
sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään asian käsittelystä Helsingin hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 270 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Päätöksen on esitellyt ylitarkastaja Henrik Wager ja ratkaissut alueidenkäyttöpäällikkö Tuomas Autere. Merkintä sähköisestä hyväksynnästä on päätöksen lopussa.

PÄÄTÖS

saantitodistuksin,
ICOMOSin Suomen Osasto ry
Helsinki-Seura ry
Kruununhaan asukasyhdistys ry
Suomen kulttuuriperinnön tuki ry
Rakennustaiteen Seura ry.

Senaatti-kiinteistöt
Valtioneuvoston kanslia

LIITTEET

Kartta

TIEDOKSI

Museovirasto, Kulttuuriympäristön suojelu
Helsingin kaupunki
Ympäristöministeriö
Suomalaisen Kirjallisuuden Seura ry
Suomen Pankki

Fastighetsaktiebolaget Balder
Helsingin seurakuntayhtymä Helsingin tuomiokirkkoseurakunta
Helsingin Yliopiston Rahastot

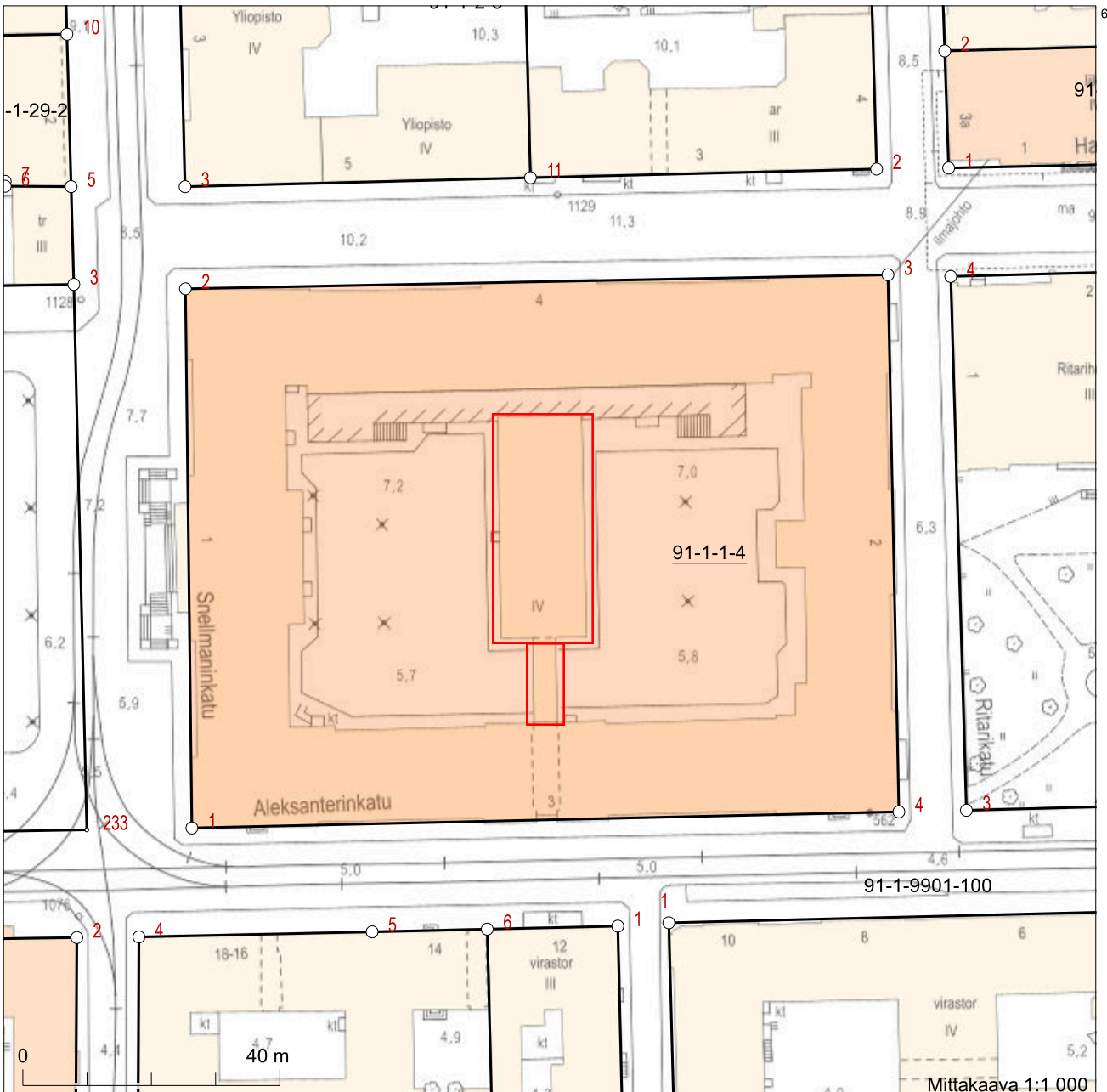

Kiinteistötunnus: 91-1-1-4
 Nimi: SENAATTI-KORTTELI
 Rekisteriyksikkölaji: Tontti
 Kunta: Helsinki (91)
 Palstojen lukumäärä: 1

Rekisteriyksikön alueella on asemakaava.

Tulostettu kiinteistötietojärjestelmästä 16.2.2024.

Kiinteistörekisterin tiedoissa voi olla puutteita ja epätarkkuuksia.
 Rekisteriyksikön tarkka alueellinen ulottuvuus selviää
 toimitusasiakirjoista ja maastosta. Rekisteritiedoista katso tarkemmin
www.maanmittauslaitos.fi/rekisteritiedot.

6672139